

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

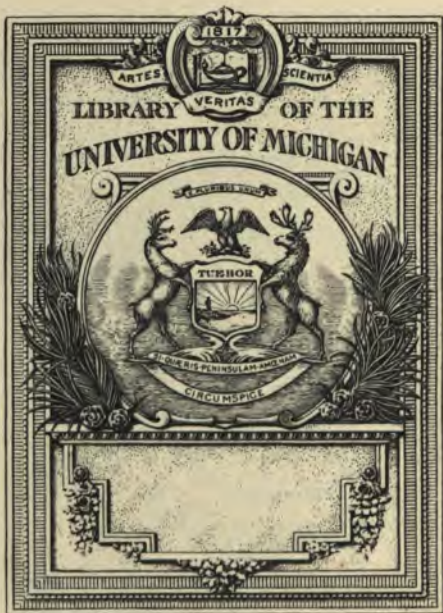
Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

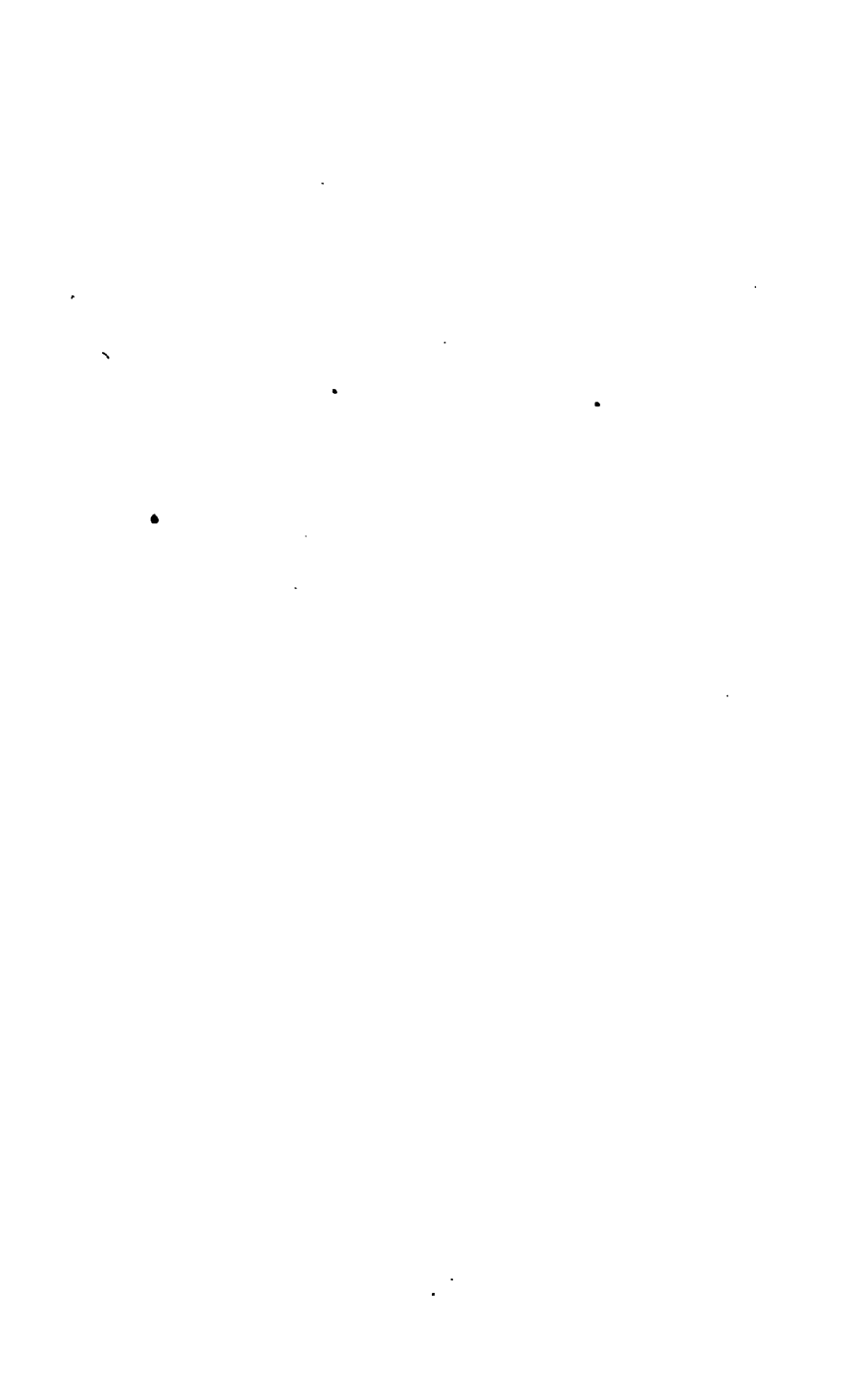
- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

EPISTOLAE

CELEBERRIMORUM VIRORUM,

nempe

H. GROTII, G. J. VOSSII,
A. SCHOTTI, J. WOUERII,
D. HEINSII C. GEVARTII,
L. F. GRONOVII,
G. PATINI, N. HEINSII,

aliorumque

ANTEHAC INEDITÆ.

In quibus plurima ad omne Eruditionis ge-
nus illustrandum occurrunt ;

Ex Scriniis Literariis

JANI BRANTII.

AMSTELÆDAMI,

Apud **JANSSONIO-WAESBERGIOS**

M D C C X V.

PA
8147
.B82

693695-020

VIRO

PRÆCELLENTI

ET

CELEBERRIMO

J. G. G.

S. P. D.

JOHANNES BRANT.

GERH. FIL.

DEDICATIO.

PRÆCELLENTI

Sub auspicio illustris
Tui nominis prodit
hæc Clarissimorum
virorum Epistola-
rum centuria, quam ex plus
quam mille aliis selectam prælo
mandare nuper mecum consti-
tuebam. Epistolas edere in lu-
cem, quas, licet doctissimi ho-
mines familiariter ad se invicem
scripserint, nullo labore exara-
tas & fere nihil præter domesti-
ca continentes, semper impro-
bavi: Dolui vicem, hæc de cau-
sâ, primi ordinis eruditorum,
quo-

DEDICATIO.

quorum Epistolæ post eorum obitum editæ, hoc modo mirum in modum contaminatæ sunt. Quod nisi literæ aliquid contineant, quod ad Historiam ejus, quo scriptæ sunt temporis, ad Theologiam, ad Literas Humaniores, vel ad emendationem & illustrationem veterum scriptorum faciat, nulla ratio est, cur in conspectum orbis eruditi producantur. Tuus Cicero, cui illustrando Te summa cum laude dedisti, in Epistolis legendis, unus instar omnium haberi debet. Nescio an acu rem tetigerim: Credo tamen Te pedibus, hâc in re, in meam sententiam

DEDICATIO.

iturum. Itaque Vir Celeberrime, non ægrè feres si has Clarissimorum Virorum Epistolas Tuo nomine inscribam: magni æstimas hos viros, colis illa nomina, sui sæculi ornamenta, uti ego Te, ipsã fremente invidia (quã tamen dudum major fuisti) maximum nostræ memoriæ decus appellare audeo & ornamentum; quo summã suã felicitate Trajectina Academia gloriatur. Tu pacis atque otii cupientissimus serio dolere soles præclara doctorum hominum ingenia litigiis & rixis inter se committi, quas sedare atque componere, si in tua esset po-

DEDICATIO.

potestate & arbitrio, primum
esset animi tui votum. Ego ve-
ro, qui plus semel humaniter a
te exceptus sum, quemque tuo
non tantum alloquio, verum e-
tiam omni genere officiorum ac
benevolentia complexus es,
non diu dubitavi quemnam ha-
rum Epistolarum, paternae dili-
gentiae relliquiarum, Patronum
eligerem: Tibi haec debeo, ut
grati animi testimonium; &
quandoquidem nullo aetatis
meae tempore ab humaniori-
bus literis abhorruerim (quas ope-
rosius excoluissem, si id permi-
sisset muneris mei ratio) rogo
& obsecro ut in bonam par-
tem

DEDICATIO.

tem accipias hanc qualem-
que opellam, Tibi, ut spero
& confido, non ingrati, &
devoti animi pignus & tesse-
ram æternam.

B E-

BENEVOLO LECTORI

S. P. D.

J. BRANT. GERH. FIL.

Non ægrè feres, mi Lector, si paucis te morer antequam ad harum Epistolarum lectionem te accingas: passim ordinem temporis observavi quo scriptæ sunt; sed nescio quo casu interveniente in posterioribus id aliquatenus neglectum est. Exiguitamen hoc videtur momenti. Quædam Epistolæ mihi obviam factæ sunt postquam aliæ priores jam erant impressæ, quas tamen ordine temporis præcedere oportebat: sed quia ad pondus rerum magis attendi quam ad tempus quo sunt exaratae, res eodem redibit: Non scio, aliquam illarum in publicum prodisse! Exstat inter illas Epistola Viri Incomparabilis Isaaci Casauboni ad H. Grotium, omni præconio

nio majorem, cujus altera solum pars
lucem vidit, quam tamen integram
huic opellæ inserui. Literas Marini
Mersenni Mathematici insignis debeo
liberalitati Cl. Theologi Philippi à Lim-
borgh, Epistolas Cardinalis Sadoleti,
Francisci Rabelesii & A. Riveti mecum
communicarunt Celeberrimus Johan-
nes Clericus, & Eruditissimus Scher-
pezelius: quo nomine ut, Tu lector,
istis viris gratias agas, jus & æquum
est. Si tamen aut una aut altera Epi-
stola Tibi occurrat, quam ante etiam
alibi reperivisti, incuriam meam in
bonam accipias partem rogo. Ita Tui
temporis, quod in hisce legendis im-
pendere consultum duxeris, nunquam
poenitebit: Vale.

In varias Virorum doctorum

EPISTOLAS

à

Reverendo Viro

JANO BRANTIO

in lucem editas.

DOctorum veneranda virum collegerat
olim

Monumenta Brantius Pater:

*Deliciisque animum laetus pascebat in illis,
Dum fata servabant virum.*

*Nunc eadem mulcent animum oblectamina
Gnati*

Digni Parente Brantii.

*Sed neque thesauros istos contentus habere
Offert habendos omnibus.*

*Alite sic fausta seculi decora alta prioris
Stygiis tenebris evocat.*

*Evocat, & nostras educit rursus in oras,
Novaque dat vita frui.*

Gra-

*Gratia magna tibi, Branti, qui munere do-
nas
Præstante doctorem chorum.
Pro quibus officiis tibi doctæ præmia frontis
Necit virentem lauream*

DAVID HOOGSTRATANUS.

IN

I N

JOHANNIS BRANTII

Centuriam Epistolarum doctorum
virorum ab ipso collectam.

E *Pistolarum nobilem farraginem,
Amice Lector, conspicis: docti viri
Quas exararunt sæculis prioribus,
Scriptis perennem consecuti gloriam.
Has nunc paternis Brantius de scriniis,
Heres paternæ laudis, in lucem trahit,
Orbique donat, publico studens bono.
Gratare, Lector, huic labori, quem tuo
Suscepit ille, destinatque, commodo,
Referque dignas hoc agenti gratias.*

P. FRANCIVS.

In

In

EPISTOLAS

Clarorum Virorum ab Viro Reverendo

JOANNE BRANTIO

Editas.

F*Ragmina doctorum, Branti, pretiosa vi-*
rorum,
Te sine, pulvereo deperitura situ,
Quam bene, quod famæ donas, orbisque thea-
tro,
Nec sinis annosa nocte sepulta premi!
Devincis ipsos isto tibi munere Manes:
Famque aliis narrant de pietate tua.
Grande operæ pretium: quis finibus ista legen-
tur,
Tu quoque cum pulcro munere notus eris.

JANUS BROEKHUSIUS.

EPISTOLA I.

J H E S U S.

GRatiam & pacem a Domino nostro Jhesu Christo. Quod Serenissimam Majestatem tuam optime Imperator Carole Cæs. audeo literis adire, nemo non optimo jure mirabitur. Quid enim insolentius videri potest quam Regem Regum, ac Dominum Dominantium a vili & infimæ sortis homuncione compellari? verum minus mirabitur quisquis causæ magnitudinem contemplatus de Evangelica veritate agi intellexerit, quæ cum digna sit etiam cælestis Majestatis thronum accedere, non indigna videri debet quæ terrenum Principem conveniat. Accedit quod terrenos principes, ut sunt imagines cælestis, ita decet illum imitari, ut & ipsi in altis habitent, humilia tamen respiciant in terra, & suscitent de terra inopem, & de stercore erigant pauperem. Venio itaque inops & pauper

A

per ante pedes Serenissimæ Majestatis tuæ prostratus, indignissimus, dignissimam tamen causam producturus. Editi sunt a me libelli quidam, quibus multorum & magnorum mihi conflavi invidiam & indignationem, ubi duplici tutus esse præsidio debui. Primum quod invitus in publicum veni, nec nisi aliorum vi & insidiis proditus scripsi, quicquid scripsi, nihil unquam ardentioribus votis expetens, quam ut in angulo meo laterem. Deinde quod teste mea conscientia & optimorum virorum judicio non nisi Evangelicam veritatem studui evolgare adversus supersticiosas humanæ traditionis opiniones, atque ob hanc jam in tertium usque annum patior sine fine iras, contumelias, pericula, & quicquid mali possunt excogitare mali. Frustra interim silentium offero, frustra pacis condiciones propono; frustra erudiri meliora postulo. Unum est quod in me paratur tantum, ut extinguar cum universo Evangelio. Jam cum omnia frustra tentarim, visum est tandem exemplo Divi Athanasii Imperatoriam Majestatem invocare, si forte Dominus dignetur per eam suæ causæ adesse. Quare Serenissimæ Majestati Tuæ, Carole Princeps Regum terræ, suppliciter procumbens, supplico dignetur non me, sed causam ipsam veritatis, ob quam tibi solam datum est gladium gestare, in vindictam malorum, laudem

EPISTOLA I.

3

dem vero bonorum, sub umbram alarum tuarum suscipere & me in illa non amplius nec longius tueri, quam donec reddita ratione aut vicero, aut victus fuero. Nolo defendi si impius & hæreticus inventus fuero, unum peto ne damnetur sive veritas sive falsitas inaudita & inconvulsa. Christo fasces tot regnorum Serenissima Majestas tua debet. Is hoc repositit gratiæ ut veritatem eadem Serenissima Majestas tua tueatur. Hoc potissimum Imperiï tui ornamentum, hoc sæculi tui memorabile decus erit, si non patiatur Sacratissima Majestas tua, ut impius conculcetur & devoret justiore se, & sit facies hominis, ut Propheta ait, quasi pisces maris, & quasi reptilia non habentia ducem, dum fit iudicium & contradictio potentiorum. Ita me commendo, ita confido, ita spero in tuam Sacratissimam Majestatem. Quam Dominus Jhesus nobis servet & magnificet ad gloriam Evangelii sui sempiternam. Amen. Datum Wittembergæ die penultima Augusti Anno Domini M D XX.

*Serenissimæ Majestatis tuæ Imperatoriæ
ac Regiæ*

Clientulus Devotiss.

FR. MARTINUS LUTHER.
Augustinianus.

A 2

E P I

✠

EPISTOLA II.

Clarissimo Viro Domino

BERNHARDO PALUDANO

*Civitatis Enchusianæ doctōri medico Domino
& amico suo non è multis.*

Enchusiam S. P.

Salutiferas tuas literas III. id. 7b. accepi: salutiferas voco, Vir Clarissime, eo quod tuo præcipue Enemate, quo ad Iliadicos dolores uteris, & unguento etiam illo armoniacō usus, ingens meus dolor, qui per sex septimanas integras indefinenter me exagitaverat, naturali remediorum tuorum efficacia, fuerit retrocedere coactus, & per consequens salutis quasi pristinae restitutus. Propter quod tuum consilium nullo fere munere remunerandum in perpetuum tibi sumus devinctissimi. Non possum Vir Clariss. torturas meas & varias & infinitas adamussim describere, saltem hoc habeas: Eumadem illam, ut vocas, me non saltem excarnificasse, sed totum quasi exossasse: ossa enim, puto membra ipsa, in-

ces-

cessui pristino permolesto se accommodant, quo fit ut itineri ineundo prorsus adhuc sim ineptus; alioquin quas nunc literis, vivo ore gratias tibi egissem maximissimas. Quod vero literis tuis doctissimis citius antehac non responderim, obfuit doloris lævitia, & salutis desiderium, de qua certiolem te facere exoptabam, tum & hoc imprimis, omnium nostrorum consiliis prævaluisse tua: de quibus iterum in æternum tibi gratias. Ubique jussi inquirere num alicubi extaret Regum Persarum Historia, exemplar nullum repperire potuerunt, ut nec Clysi, Fabricii, Rauwolfii, nescio quam indiga bonorum authorum officina Plantiniana. Extat historia aut narratio quædam belli Persici authore Henrico Porsio, gestum anno M. D. LXXIIX. Ejus scio te non teneri desiderio, alioquin nunc una misissem, sunt enim meræ rapsodiæ, si tamen legere placet, mittam: servatur inter quisquilias Bibliothecæ meæ propter iter Byzantinum heroico carmine ab eodem authore conscriptum non inelegans; videtur in arte poëtica, utpote qui est Viennæ ejus artis professor, quam oratoria exercitior. Dominum Doctorem Pauvium ipse non conveni, sed per quemdam amanuensem meum salutavi, & Peridis herbæ plantulam, uti petieras, ab eo postulavi; respondit, plantulam se non habere, sed

de femine ejus ad D. T. missurum & donaturum. Obnixè rogo clarissime Domine Doctor, si quid tibi desit, & in hisce nostris partibus inveniri queat, mihi illa ut commendes, & mecum erit iste labor, confecta negotia reddam, ut ait Scorelius, quoniam tibi me confiteor innumeris obstrictum modis. Atque amplius nunc etiam me tibi obstringam; scio enim nihil tibi molestum, nihil insuave ab amico profectum, nempe hoc pacto: ut scilicet quæstionem, quam mihi quidam in hoc meo morbo, vir satis multæ lectionis proposuit, dirimere velis; potes enim facillime, cui talia omnia sunt notissima. Quæstio est hæc: Inspiciens Tabulam Geographicam Petri Plancii, quam ad ornatum Musæi mihi comparaveram, dixit variis in locis, tam Regionum terminis, quam Provinciarum Regibus describendis authorem crassissime errasse, præcipuè vero in eo, quod neget Abyssinorum aliaque Æthiopiæ Regna Presbytero Johanni parere, quum ait: *Hic longè lateque imperitat magnus ille Æthiopum Rex, qui ab Europæis perperam Presbyter Joannes vocatur.* Et hanc suam opinionem argumentis conabatur defendere, sumptis scilicet ex Aloysii Cadamusti navigationis Cap. IX. quibus assentiri videtur Lib. I. r. cap. xv. Ludovicus Vartimamius. Cadamustus sic habet: Nulli, inquit, inibi nempe

in Calechut sunt Christiani, quam qui Presbytero Johanni parent, quia distant mirum in modum urbe Calechut, quum citra mare Erythræum existet non longè à Rege Melindarum in Africa introrsus multum versus Nigritas prope Guinea: qui terminus fere idem est & Abyssinorum Imperatoris, quod negare non potui. Sed modeste respondi: Cadamusti navigationem mihi non videri syncerè descriptam, sive translata, non solum in hoc, sed plerisque etiam aliis in locis: Nam usque ad tertix navigationis suæ descriptionem ipsum Cadamustum loquentem audis: tertia verò navigatione hinc inde digreditur ab equo videlicet ad asinos: nunc est Calechutii, confestim in Africa, iterum in mari Rubro, hinc in Oceano Æthiopico, inde in Persico sinu, & sic deinceps, neque usquam sibi constat: quapropter illa omnia ab incerto authore fuisse perperam annexa: & addidi, eundem Cadamustum, modo is fuerit author, quod vix credendum, Cap. LVIII. contrarium quiddam propositioni supradictæ inferre: ait enim Calechutii incolas habere mediocrem notitiam Presbyteri Johannis, verum non exercere invicem commercia, neque consuetudines, quoniam multum abest ipse à Calechut introrsum plurimum. Si introrsum inquit, hoc est, nisi fallor, in India, Tartaria, aut Persia, ergo

non in Africam. Hic continuo autoritate Munsteri Cosmographi nunc se defendere conabatur, qui graviter dicit errare eos, qui sedem Presbyteri Johannis in Asia collocant, ignorantes duplicem esse Indiam, Asianam & Æthiopicam, fateor verè ego me Æthiopicam Indiam ignorare, & addit: Regnum Prætojohannis confine Regno Soldani Ægyptii ab una plaga & ab alia regno Melindæ, ab occasu vero pertingit ad Nigritas sive Æthiopes interiores; Atque hoc modo Africæ mediterraneum, quod nunc temporis Abyssinorum Imperator, possederit Prætojohannes: quod quidem concedere nequivi, neque tamen Munsterum scriptorem satis celebrem erroris redarguere. Saltem hoc respondi: ipsum Munsterum fateri ex scriptoribus antiquis & recentioribus Cosmographiæ suæ librum sextum collegisse, & plura narrat in eodem libro nusquam gentium aut visa aut audita, ut de hominibus in pectore faciem habentibus, & similibus, in quibus ut à vero Historico differt, sic in sede Presbyteri Johannis in Africa collocanda historicorum præcepta mihi non videntur assequutus. Quibus verbis visus meus adversarius parum subirasci: sed nihil commotus, ea quæ sensu libere sum eloquutus, Johannem Presbyterum quem vocant, sive Prætojohannem non regnare in Africa, sed im-

pe-

perasse in Asia, antequam Tartarorum Rex Conchis illi imperium abstulit. Sic enim Paulus Venetus, cujus ego autoritate opinionem meam studui confirmare, Tartari, inquit, olim tributa pendebant magno cuidam Regi Uncham nomine, quem hodie vulgo Presbyterum Johannem vocant; hic, dum primo Tartarorum regi Conchis filiam suam in uxorem collocari nollet, prælium inter eos commissum, sicque factum est, ut Tartari Regnum Uncham penitus sibi subjugarint. Si subjugatur in Asia à Tartaris annis elapsis plusquam trecentis oportet postliminio fuerit adeptus Imperium Africanum, quod nondum constat, ergo aut nullus est Imperator Prætojohannes, aut tributarius erit quidam Tartarorum Regi in Asia. Sed argumentis hujusmodi dum nondum illi meo adversario satisfacerem, decessimus quasi irreconciliati: Ego vero hujus rei certam definitionem scire cupiens non potui non tibi, Vir Clarissime, iterum esse molestus, uti tuam mihi hac eadem de re sententiam transcribas, qua instructus, tuo clypeo mihi paratur victoria. Agnosco epistolæ ordinem me transgressum, sed ignoscas istarum quæstionum ignaro & tyroni. Hæc tibi narravi: spero posthac magis me fore exercitatum, concepim enim, quascunque possum invenire peregrinationes, navigationes, sive iti-

nera, evolvere ea, loca obscuriora, sive incredula annotare, & ipse, licet dolor me domi detineat, quasi peregrinari; nam si quicquam est, quod nostræ nos conditionis admoneat, peregrinatio certè id facit, in qua omnes rerum humanarum casus, & varia fortunæ ludibria sese offerunt. Nunc tandem vale Vir Clarissime, & uxorem tuam, matronam pudicissimam, una cum Domino Petro Bertzio, cujus viri candor me totum inescavit, meo nomine plurimum resaluta: optando salutationem meam ipsemet facere pariter & . . . . . navigationibus exercitatissimo, quem quoque meo nomine salutare digneris. Iterum vale Lugd. Bat. in ædibus Lochorstianis. V. non, Octob. M. D. XCIII.

Tuus in æternum

DAMASUS à BLYENBURCH.

Prima hujus noctis vigilia ortum hic est incendium ingens & periculosum, quod penitus absumpsit suburbium Albæ portæ, vulgo *buyten de witte Poort*, & parum abfuit, quin civitas ipsa, aut saltem magna ejus pars igne rapidissimo, Ventorum vi maximâ suscitato absumta fuerit, quod tamen Deus Opt. Max. clementer avertit.

EPI-

EPISTOLA III.

Clarissimo Viro Domino

HUGONI GROTIUS,

Syndico & Consiliario Reip. Roterodamensis.

Roterodamum.

Amplissime Vir,

REcepi ante aliquot dies literas tuas una cum formula conciliationis inter D. Tilenum & Molinæum institutæ; arbitrum hujus conciliationis D. Plessæum jam extremum diem obiisse, apud nos rumor est: utinam verò Deus animos eorum, qui Reipublicæ præsumt, ita moveat, ut vera via aliquando ineatur, qua & nostra ecclesiarum dissidia tandem componantur: Nullum aut patriæ aut ecclesiæ hoc quidem tempore majus beneficium præstari posse judicant omnes, qui & patriæ & ecclesiæ bene volunt. Cui rei cum te plurimum conferre posse mihi persuasissimum sit, spero Cl. Vir, te hoc officio genus & patriæ & ecclesiæ non negaturum, quod D. Plessæus patriæ suæ tam feliciter exhibuit, ut & nos tandem arma ac vires nostras a nobis mutuo contra communes ecclesiæ hostes possimus

con-

convertere. Audio ad vos utrinque accersitos, qui de sedandis apud vos turbis consilia conferant; faxit Deus ut continuato studio res ad exitum opratum perducatur. Mitto tibi exemplar libelli a me editi, in quo perspicuitati & brevitati, quantum possum, studui; rationum momenta ut serio examinentur, non refugio, meliora monenti libenter cedam, quemadmodum & tibi hunc esse animum satis sum certus: ecclesiæ Christi res agitur, non nostra, ego magistratui honorem omnem deferre didici, qui ipsi debetur; interim tamen ministris Christi non est adimendum, quod Dei verbum, & ecclesiæ consensus eis semper tribuit: ex uticumque recta *σὺνυία* pendet ecclesiæ firmitas, etsi sine illis ecclesia esse potest, sine hisce nunquam. Si veritatis causa etiam propria placita sunt rescindenda, multo magis Christi, qui solus est ecclesiæ suæ caput; utinam vero id genus scripta quotidie non prodeant, in quibus convitiis potius certatur quam argumentis, quæ & charitati Christianæ & ecclesiarum paci non parum officiant, opto authoribus eorum meliorem mentem, & Deum rogo Cl. Vir, ut spiritu veritatis & prudentiæ tibi semper adsistat. Vale, dat. Middelb. 29. Novembris 1615.

T. D. Studiosissimus

ANTONIUS WALÆUS.

EPI.

EPISTOLA IV.

*Amplissimo & Incomparabili Viro***D. HUGONI GROTIO***Urbis Roterodamensis Syndico &c.*

Roterodamum.

Vir Clarissime & Incomparabilis.

TAndem aliquando homo noster è Gallia reversus est, qui Illustr. D. Legato eo excurrendi veniam à Rege attulit, sed ob ingruentia indies hic negotia certum profectio- nis suæ diem necdum constituit, quod ubi fecerit, quamprimum se tibi significatu- rum dixit, nihilque sibi gratius fore, quam si frater tuus se ei comitem adjungat.

Remitto ecce **PAPINIUM** manu tuâ notatum, quo jam non usus (annus enim jam est ex quo accepi) sed pene abusus sum. Et vereor sane, ne parvam dignitatis tuæ ratio- nem habuisse videar, qui tam diu illum apud me detinuerim. Sed adeo multis locis mihi ad eum recurrendum fuit, totiesque in densò illo **SYLVARUM** luco facem prætulit, ut ægre illum à me dimiserim. Noveram etiam

te modo gravioribus studiis occupatum, ideoque eo exemplari non admodum egere credidi. Spero itaque si quid in mora peccatum est, facile veniam te daturum.

Dici profecto non potest quoties divinæ illæ conjecturæ tuæ margini ascriptæ omnem mihi difficultatem exemerint, ita ut non conjecturas, sed ORACULA, ab APOLLINE DELPHIO verè effata existimem.

Equidem bonâ (ut spero) veniâ tuâ, illas notulis meis Statianis, ceu purpuram panno meo interferam. Sed non parum ve-reor, ne, quemadmodum Physici ajunt, a-quilarum pennas, si aliarum avium pennis adjiciantur, omnes illas putrefacere, ita etiam notæ tuæ, meas penitus extinguant, & nullius notæ reddant. Tu enim vere Europæ nostræ aquila es, qui adeo *altè caput inter nubila condis*, ut nemo ad te aspirare audeat.

Cæterum Lib. VII. Theb. locum à te notatum reperi, quæ res mihi majorem inquirendi causam dedit. pag. ecce 250. ubi Lactantius vetus interpres illum locum explicat

— *gelidæ de colle Tanagræ*

ita legitur: *TANAGRE* Civitas Euboeæ, quæ nunc *Penanoria* vocatur. Non dubito quin

quin locum illum notandum duxeris ob monstrum illud vocabuli *Penanoria*, quod nusquam apud Geographos extat. Equidem exigua mutatione legendum putabam *Poemandria*. Stephanus enim in urbibus testatur *Tanagram*, prius *Ποιμανδελαν* dictam fuisse. Hunc ergo locum facio iudicii tui.

Sed & alter difficilis locus extat XII. Theb. pag. 420. versu 581. in oratione Argivarum mulierum ad Theseum, quem ita affantur:

*Si patriam Marathona metu, si tecta le-
vasti,
Cressia, nec fudit vanos anus hospita fletus.*

Quamnam ibi *anum hospitam* intelligit? Nam interpretes ibi omnes Harpocratem agunt. Video te dubitasse an de *Pasiphae* intelligendum sit, & vellem certe ejus interpretationis rationem addidisses. Ego aliquando suspicatus sum de *Hecale* recte intelligi posse. Refert enim Plutarchus in Theseo *Hecalen anum* solitam fuisse Theseum hospitio excipere, proque illius ad pugnam profecturi felici reditu multis cum lachrymis vota Diis nuncupasse. In cujus beneficii memoriam instituit postea Theseus *Hecalesion* festum. Et de hac eadem Petronius in Satyrico:

Qua-

*Qualis in Aëtæâ quondam fuit hospita terrâ
Digna sacris Hecale, quam Musa loquen-
tibus annis*

Battiadæ veteris mirando tradidit ævo.

Ita enim apud Petron. legendum, non *Hecate*, quod in vulgat. Editionibus, ubi interpretes multa de *Hecates cæna* frustra nugantur.

Quin & Apulejus I. *Metam. Thesei illius*, inquit, *virtutes æmulaveris, qui non est aspernatus Hecales anus hospitium tenue.*

De hâc eâdem Hecale justum Poëma scripsisse Callimachum, Batti fil. testis est Suidas, & Petronius supra indicavit. Citant autem veteres Grammatici hunc Callimachi versum :

Μίλπω δὲ γεὰὸς τῆς φιλοξένου τρόπῳ

Itaque quando Poëta noster ait : *non vanos fletus fudisse anum*, crediderim ipsum indicare Hecalen non frustra pro hospite Thesei è pugná reditu vota fecisse, quandoquidem victor inde reversus est.

Hæc latius ad Te scribo Vir Ampliff. non ut te docerem, (quid enim sus Minervam?) sed ut vel me errantem corrigeres, vel sententiam tuam, quam unico ibi verbo indicasti, latius explicares.

Poë.

Poëmata Tua omnia ego jam pridem solus, & nuper maximam eorum partem cum D. Legato percurri. Deus bone! quoties ad igneos illos impetus exclamabat, nihilque divinius dici prædicabat! equidem quamvis captum illa meum superent, nec nostrum sit de illis ferre iudicium, illud tamen ausim dicere, post Claudianum neminem talia edidisse poëmata, seu verba quis, seu materiam spectent. Vivent, vivent illa: & cum aliorum Poëmata, quæ quotidie proferuntur in lucem, solam voluptatem habeant, Tu ratione materiæ, quâ pleraque immortalia Patriæ gesta complexus es, etiam utilitatem conjunxisti, quemadmodum Claudianus, quam adeo feliciter expressisti, etiam totam sæculi sui historiam versibus celebravit. Sed desino scripta tua laudare, qui illa potius, (ut de *divinis* ait Aristoteles) veneratione debeam, quam laudatione prosequi. Vale Vir omnium maxime, quo uno Batavia, ut cæteras gentes armorum, ita etiam styli, & eruditionis gloria vincit, meque perpetuum clarissimarum virtutum tuarum præconem ac cultorem fore Tibi persuade. Mitto hic etiam litteras Rigaltii, quas homo noster è Galliis secum attulit. D. Legatus officiosissimè Te salutatur, & scire avet, *an & quando* huc sis excursurus.

rus. Hagæ Comitis XIII. Januarii cIo
Io cxvii.

Amplitud. Tuæ Observant. Cultor

J. CASPERIUS GEVARTIUS.

EPISTOLA V.

Magnifico, Amplissimo, Clarissimo Viro

D. HUGONI GROTIUS, J. C.

Reip. Roterodamensis Syndico.

Magnifice Amplissimeque Domine.

A Dolefcens, qui has tibi literas tradet, est
alumnus Illustrium DD. Ordinum in Col-
legio Theologico. Is dixit mihi, se una cum
ad fine suo, Ecclesiate dicecesios Delphensis,
ad fuisse urbis vestræ pastoribus: his exposuif-
se, ut jam propemodum exspirarit sexennium
studiis suis destinatum, eoque rogasse, ut
quandoquidem vacaret ministerium Ecclesia-
sticum in Hillegonsberg, & propediem vaca-
tum sit in Cralingen, alterutri se Ecclesie
com-

commendare vellent: illos omnia benignè promississe: sed quia urbis vestræ magistratus præesset pago Hillegonsberg, eo sive ipsos sive alios auctores fuisse sibi, ut si posset, commendatitias à me literas ad A. T. impetraret. Cognovi postea esse item Brenium quendam, adolescentem egregiè eruditum, & alterum mihi ignotum, Watelirium nomine, qui eodem adspirarent: atque hos magis niti commendatione Ecclesiarum quos hic habemus Remonstrantium partibus addictos. Præterea in mentem venit, prope integrum semestre superesse quo hic noster in Collegio habitare possit. Nihilominus gratificari volui, tum quia discipulus erat, tum quod & pietate & modestia se semper mihi probasset, nec eruditione vel facundia esset adspernanda, sed talis, ut verbo dicam, quem Ecclesiæ & gratum & utilem fore speremus. Neque tamen prætereundum arbitror, persistere me in proposito veteri, ut satius putem, Junium in pago se prius aliquamdiu exercere, quam ut urbanam vocationem exspectet. Eoque optem præferri illum in Hillegonsberg, non tantum quia adfinis, sed etiam quia magis meretur. Sane quotidie magna capit studiorum, facundiæ & *καρπῆσις* incrementa: ac populo in dies gratior fit. Quare nec defuere, qui, quandoquidem Diamantius iterum incidit in recidivum, &

multum medicus ejus vitam metuit, ad finem adfinem succedere posse sperarent: præsertim quia ea tempora sunt, ut difficulter nancisci sit pastores Ecclesiarum bonos. Sed magis Diamantium longævum optem. Atque ut voto hoc excidam, quamquam scio hac parte in B. Lydio & aliis peccatum esse, tamen magis nos retinentes esse velim consuetudinis antiquæ, nec adolescentes statim ex Academiis evehi ad Presbyterii urbani dignitatem. Et sane gaudeo adfinem præter adolescentiæ morem (qua pestilenti ambitionis sidere adflata est, hydropis instar semper accrescentis) omnino malle in pago pastoralis muneris ponere tyrocinia. Hesternæ die ego, Patius, Corvinus & typotheta collocti inter nos sumus de editione aureæ commentationis tuæ de Satisfactione Christi adversus Socinum. Placebat Corvino, ut nec ingentibus illis typis, quibus Pietas excusa est, nec minoribus illis ederetur, quibus Corvini Antibogermannus excusus est: sed mediis istis, quibus Bassonius usus est in Barlæi Bogermanno *ἐλεγγομένω*. Sed Bassoniani typi planè sunt attriti. Patius vero demum ineunte Majo accepturus est Francofurto ejus magnitudinis typos novos sane quam elegantes. Non displicebat itaque Corvino, ut tamdiu editio differreretur: idque eo magis, quia vix verisimile sibi fiat ante nundinas proximas

ab-

absolvi posse. Sanè si vel gelare ceperit, vel minimum quid intervenerit planè nos frustra fore: cum minimum bimestris labor sit, ut vel maximè festinent operæ, ac tantundem, non amplius spatii sit à nundinis proximis. Adde quod si partem tantummodo ante nundinas proximas absolvant, utut paucis post nundinas diebus lucem videre posset, tamen nec per Hollandiam divulgari posse ante nundinas Francofurtenses, ne ante id tempus recudant Germani, qui partim, quia immunes sint à transportandi sumptibus, partim quia charta & typis deterioribus utantur, longe minori pretio vendere sua possint. Vale Amplissime Domine, & quandoquidem perturbatis hisce temporibus patriæ tuâ operâ uti visum fuit, eam, utut multa præter votum cadant, animi semper firmitatem habe, quam à morbo tuo divinâ te gratiâ habiturum posthac sperabas. Id spero tuis, nostris, tot bonorum precibus dabit Deus, cui te, familiamque omnem commendamus. Uxori salutem plurimam. CIO IO CXVII. Pr. Kal. Febr.

Tuus tuo merito

G. VOSSIUS.

De Semipelagianis jam telam orsus eram: sed video subinde hæsuram lectori aquam, nisi Pelagii sententiam prius intellexerit. Quare decretum prius dissertatiunculam concinnare, quo omnes Pelagii errores complectar. Eam heri cœpi. *ἐπιπρωτο*.

EPISTOLA VI.

*Magnifico Amplissimoque Viro***D. HUGONI GROTIO,**Syndico Roterodamensi, & Delegato in
Collegium Ill. Holl. Ord. Senatum.*Magnifice Clarissimeque Domine.*

ABbotius in Apocalypsin nec in officinarum pergulis, nec in amicorum Bibliothecis comparet. Si scripsit, Anglicè scripserit credo, de quo certiora dicere posset affinis Junius. Habeo Abbotium de Antichristo: quem an volueris non sat scio: sed tamen mittere volui. De reformatione Cotoniensis Archiepiscopi sæpius à me Bertius est compellatus. sed habere negat, ac vel ad Hogerbetium vel Utenbogartium remittit. quorum illum, simulac Haga redierit, compellabo. Responsum Junii ad quæstionem, num arma ad religionis defensionem à subditis suscipi possint, inter ea fuit, quæ ex ore ex tempore dictantis domi sunt excepta. Habui ea prope universa, sed una cum pulvisculo omnia in Frisiam abstulit affinis Casimirus, hoc sine, uti ajebat,

ut

ut cum suis conferret, & si non inconsultum Juniani nominis amantibus videretur, ederet in lucem. Sed antequam, tu Amplissime vir, ejus responsi apud me mentionem fecisses, cognoveram ex Coddæo, hoc responsum in schedis suis habere. Ergo quam primum cognovi, cui, ut postulatum tuum exposui, lubentissimè se communicaturum respondit. Sed post horas duas rediens, invenire posse negat, & cum inter chartas deesse aliquas cognoscat, metuere ne jam diu sit quod alteri dederit legendas, atque in iis sit hoc responsum. Corvinus non arbitratur exstare apud suorum quemquam. Ita vides, ut non defuerit animus morem gerendi tibi, sed nihil effecerim, quo nomine doleo. Quod in Anglicanis tarde adeo procedatur, partim Bertius in causa fuit, qui hesternam demum die triplicis Ordinum decreti translationem ad me tulit, partim amanuensis, industrius quidem adolescens, sed qui ab excipiendis & cum schedis commilitonum conferendis Episcopi lecttionibus, quas auro contra caras non putat, ægrè avellatur. Jam tamen exemplar unum habemus. Et his feriis natalitiis totum se his describendis dabit, nihil orsurus priusquam telam istam pertexerit. Corvini librum, quia occasio erat, mitto. Scio tamen carere eo potuisse, usque dum Anglicana sint descripta. Id inter triduum aut quatri-

duum fore spero. Simul tunc mittam historiæ nostræ Pelagianæ lib. quintum, qui est de Prædestinatione. Nam penè jam descriptus est. Sextus erit de Reprobatione: cujus appendicula est de caussa Godescalci. Eam, licet necdum resectam, ad te mitto. Spero non ingratum fore, quando hæctenus rectè tractata est à nemine. Si non displicet tibi liber primus operis, qui est εἰσαγωγικός, statim à Kal. Januariis poterit prælo committi. Scis lentas esse operas. Ego quia jam opus omne absolvi, minus temporis in exscribendo requiram quam illi in excudendo. De vino, si molestum non est, memor eris. Nec si carius paullo nunc sit, quam cum ipse emerem, eo intermitteri velim. Quod eo dico, quia Gallicanis vinis hic pretium auctum est. Vale Amplissime Domine. Uxori salutem maximam. XXII. Dec. cIo Io CXVII:

Tuus totus

G. VOSSIUS.

EPI.

EPISTOLA VII.

Clarissime Doctissimeque

G R O T I.

TENE evasisse dirum carcerem? Tene tot ærumnis exantlatis, Antverpnam nostram amabilem & amœnam urbem tenere? **O FELICITER**; gratulor ore intimoque corde, tibi, nobis, & Musis sacris. Sane Clarissimo **ROELANTIO** Syndico, de adventu tuo & insperatissimâ evasione hodie diserte differenti, fidem negassem, nisi in schedulâ chirographi tui signum avidis imo anhelantibus oculis aspexissem. Bene est, te iterum corde amplector, & gaudeo. Debebat tibi, iterum dico, debebat Musarum Genio, ne squallor carceris, ne infelicitas infidæ rebellionis diutius ingenii tui elegantiam premeret. Ecce libertati & **REGI** redditus es; **OPTIMIQUE PRINCIPIS** securitas te jam complexa est. Amabo te singula circumspice & pondera. Ego ante annum, honesto munere a **SERENISSIMO PRINCIPLE** meo honestatus, hic Bruxellis habitare cœpi. Ibi te brevi spero, vel Antverpiæ videbo, complectar.

26 EPISTOLA VIII.

Etarque; & suavitate ingenii tui fruar. Maſte
virtute iſtâ. *Pulchrum eſt benedicere, etiam
bene facere haud abſurdum.* Salve mi GRO-
TI & redama, etiam reſcribe. Bruxell.
c1o 16cxi. iv. Kal. April.

Ex animo deditiſſimus

JOANNES WOUERIUS
Antverpienſis.

EPISTOLA VIII.

Viro Ampliſſimo

D. HUGONI GROTI.

Lutetiam.

Ampliſſime Domine,

QUantum dolorem vulnus tibi inſiſtum
incuſſit, tanta inſperata libertas volup-
tate perfudit, & labore ſupervacuo levavit.
geſtiebat enim animus ſolari eum, qui de
noſtri ordinis hominibus & privatim & publi-
cè bene eſſet meritus. Cogitabam tamen fru-
ſtra ad patientiam hortari eum, qui certamen
cum

cum ipsa fortuna ultro poposcisset. Memine-
ram te illustre ingenium Philosophia imbuisse
non quidem ut magnifico nomine (ut ait ille)
segne otium velares, sed quo firmior adversus
fortuita vitam traduceres. Quorum sane stu-
diorum fructum uberrimum sensisse te tot no-
verunt, quot nominis tui splendor perstrin-
xit. Et quanquam vota absentium & deside-
ria non valde juvent, minuunt tamen nescio
dolorem, & conceptam de fortunæ adversi-
tate tristitiam. Quod sane in me ipso quoad
te maximè sensi, cum insperatus & gratissimus
libertatis tuæ nuncius, cives nostros ædibus
evocasset; jurasses illic ab omnibus agi de
imperii summa, provincia capta, aut Anni-
bale profligato, adeo solícite omnes historiam
narrabant. Illius diei & facinoris memoriam
sacravimus, conscio Baccho omnium Deorum
maximè populari. Ego tibi tuisque vivo,
simul etiam juvenem istum tibi commendo:
cujus maximum votum est te videre & allo-
qui. Vale Vir Amplissime, Prid. Nonas
Maj. Lugd. Batav.

T. T.

GILBERTUS JACCHÆUS.

EPI.

EPISTOLA IX.

Viro Clarissimo

D. HUGONI GROTIO

Lutetiam,

Vir Clarissime,

Nisi me aulicus æstus abripuisset D. Janinio Lutetiam repetenti, futurus eram comes, fruendi tui causa. Ex eo intelligere potuisti, quanti te Megistanæ nostri faciant. Laudant omnes eximias ingenii tui dotes, nec parvam tibi conciliaſti gratiam, quum in quæſtione de te habita, vir bonus undequaque repertus es, hoc tantum excepto, quod nomini & fæderi Gallico nimium faveres. Perfer & obdura, doctissime Groti, tutum & benignum hospitium apud nos tibi erit. Habes enim notorem certissimum Janinium, cujus commendatione, tua jam virtus Illustrissimo Duci Luinio innotuit. Hujus consilio & autoritate, ab optimo & magnanimo Principe, & præſens xenium, & annuum congiarium tibi decretum est. Hoc fruire donec tempeſtas civilis deſæviat, & aliquo ingenii tui fatu majora beneficia provocare

liceat: meam certe operam, licet exiguam, nullo loco tibi defuturam polliceor. Quod si & de Rep. aliquid audire aves, Rex in obsidione Angeriani oppidi munitissimi in Santonibus, totus est, cui si felix contigerit exitus, & firmiorem pacem, & quietem Musis amicam spero. Videant interea Ordines vestri, ne suppetias obsessis ferant. Non enim religionis negotium vertitur. Bonos & pacis studiosos cives, Rex æquali jure complectitur, sed factiosos, & qui purioris cultus obtentu, statum Regni convellant, comprimere publicè interest. Vale, Vir Clarissime, & nos ama. Ex Castris ad Angerianum Id. Junii Clō lccxxi.

Tui studiosissimus & amantissimus

JO. TUMERIUS BOSSIZIUS.

EPISTOLA X.

Viro Amplissimo

HUGONI GROTIIO.

Amplissime Domine,

Nihil libentius à Gevartio nostro accepi, quam apud se quoque poëmata mea invenisse gratiam, & non publico sapore tincta videri. Speciosum enim ducor ornari laudibus, cujus cupidine etiam quam fatis est omnes tangimur. Et hæc potissimum mihi ingenii exerendi causa fuit, ut experirer eruditionum judicia, & scriptionis pretium à famâ æstimarem. Nunc primum incipio credere me digna posteris condidisse, de quibus tanti viri tam magnifice sentiunt. Quantum vero judicio tuo tribuam, ex eo cognosces, quod prædicatione ista non solum illustrari ipsas Musas; sed & memoriam mei prorogari existimem. Non sine nostro, & bonorum omnium gaudio salvum te, squallorem, & tristitiam carceris evasisse accepimus. Magnus quidem animus ubicumque est, liber est: tamen propter commercium, quod illi familiaris est; hospitis sui, id est, corporis miseris haut

haut ingemiscere, & torpere non potest. Sed de tantâ fortunâ ut tibi potissimum gratulor, ita & Musis gaudeo. Gaudeo inquam Musis, quibus postliminio restitutus, jam invenies otium, quod à Rep. impetrare non poteras. Ego te, clarissime GROTI, liberius provo- co, quia nihil humanius est ipsis litteris, quæ etiam ab humanitate nomen traxere. Idem genius, eadem studia nos jungunt; quibus confusus, ad notitiam tui struo; quod lon- gè ante tentassem, nisi diremisset nos priorum temporum calamitas, & metus partium, ad ultimum fortunæ tuæ atrocitas. Nunc secu- rus ad te venio. Et ut propius me intelligas, libellum porrigo, de quo etiam judicii tui tru- tinam exspecto. Insunt offendicula quædam typographi, quæ cum occurrerint ingenio fa- cile supplebis. Per forenses enim curas inter- esse mihi editioni non licuit, & , ut scis, genus istud hominum, extra lucrum, nihil cogitat. Vale Phæbi delictum, & me quoque inter tuos numera. Gandavi XI. Octob. MDCXXI.

AMPLISSIME DOMINE,

Virtutibus tuis addictus

NICOLAUS BURGUNDIUS.

EPI-

EPISTOLA XI.

Clarissimo Viro

H. GROTIUS I. C.

Lutetiam.

QUam mihi gratum munus exstitit Tuum
 Stobæanæ poëseos interpretatio Tua,
 Doctiff. Groti, tam precor multa è Regia illa
 Bibliotheca in voluntario hoc Tuo exsilio
 proferas, rogoque quæ sint *digna vel à sera
 posteritate legi* atque utinam integrum soli-
 dumque ut sit opus, alteram Joan. Stobæi par-
 tem, quæ *Σποφθέγματα* & philosophicas con-
 tinet *γνώμας* pari felicitate aliquando subjun-
 gas, & quæ Gul. Canterus *Φυσικὰ καὶ ἠθικὰ* ty-
 pis exhibuit Plantinianis, sed sine principio
quod habeo è Farnesiano Cod. descriptum au-
 ctius: & quidem ordine à Photio nostro præ-
 scripto. Dimidia quoque Stobæi *pars sermo-
 num* sect. 1. penes me calamo exarata, sed re-
 centiore manu, neque in membranis, ut Re-
 gii vestri Codd. ut conjicio. Possem si volenti
 esset, variantes inde decerpere scripturas, &
 submittere. Narro autem Tibi, habere & per
 me Petrum de La Roviere typographum Al-
 lo-

lobrog. (qui solus pene ibi post Commelinum Græca hac tempestate excudebat) ejusque *nunc hæredes*, nuper enim extinctum inaudi-
 divi; habere inquam *fragmenta Tragicorum* Gr. Græcè è Stobæo aliisque, Æschyli, Sophoclis, & Euripidis, earum quæ interciderunt Tragædiarum, item *Menandri & Comicorum* Gr. & Epigramm. *Στοιχάσματα* Theod. Canteri hic tum exsulantis opera collecta digestaque dramatum ordine, mihi que credit depositum, titulo tantum appenso EX BIBLIOTH. TH. CANTERI *Ultrajectini*: quandoquidem Roviere Tragicos tres simul, & comicum Aristoph. ediderat recens, & ad me miserat, suasi ut fragmenta vel in 8. simul ederet, à me Latina facta, cum Scholiis magnam partem ex Casaub. V. C. Animadversionibus; rogo itaque cum [manibus Viri Opt. & hæredum, ut per epistolam, vel per amicos, & Cl. Salmasium (ad quem ante annos aliquot *Scholia MS.* misi in Antholog. Gr. Epigr. longe auctiora editis scholiis, idque in farcina *ad R. P. Frontonem*, nescio an habeat) extorquere ab hæredibus Roverii, quia abes propius, velit ne pereant illæ Theod. Canteri vigiliæ mei fidei commissæ: deinde quia Treviros illos Tragicos moliris, in arce illa Lupistena, custodiaque elaboratos, ut præfaris, Opus sane tuum & in

eadem mortui calamitate à suis illata, augebit ornabitque mihi crede; & à plagiarii liberabis, potes enim, mala manu. ego quoque fidem operâ Tuâ cito promissam liberabo, agnoscamque beneficium, quod Herculi veluti clavam extorseris: & illi fasce illo levare fortè gaudebunt, peribuntque, ut fieri amat, domino extincto: suntque in Scaligerianis *ἔπιτασι* edendis Roveriani plus satis occupati, editis jam vastis Aug. Thuani Chronicis. Miseram & Euripidis, cujus versus singuli prope sententiæ sunt, M. Tullio ad Tironem testante, Tragædias VII. aut VIII. Latinis versibus redactas à doctis, ut simul extruderet, Erasmo interprete duas, totidem G. Buchanano, & una Petro Tiara Medea, item una Q. Florente, nisi fallit memoria senilis: eas quoque repete, & vindicias secundum libertatem, ut Jurisconsulti vestri loquuntur, asserendo dabis, quomodo G. Ratallerus totum, ut nosti, Sophoclem dedit. Sed hæc de Tragicis in hac vitæ scena, quam agimus.

Legeram nondum complicatis Stobæi tui foliis Basilii M. *πρὸς νέους* Homiliam subito, etsi olim legissem, quia novam tuam interpretationem & notas uberiores tuas optabam. Olim enim in Basilio Antverpiæ edito An. c. l. o. l. c. xvi. ad oram illius concionis quædam alleveram, si forte ad vos allatum exemplar est: & postea ad-

adauxit P. noster Fronto Ducæus Græcè doctiss. (quo viro ut utaris cum Jac. Sirmondo, & Dion. Petavio, majorem in modum rogo, quæsoque) in Basilii edit. Græcolatina Parisiensi, anni M. DC. XVIII. notabam equidem hæc pauca. Pag. 84. v. 7. ὡς τὸ ἀνθρῶπιον ἐπαίγουσιν, redditur, *lumen inducunt. Florem* retinuissem, ut apud Nonium Marcellum multi florem liberi, vini, similibusque, nisi τὸ Φῶς legas: aut quis latinorum purpuræ lumen dixerit, equidem ignoro. Mox v. 13. προύργον, mallet Aἰτικῶς προύργε. pag. 91. v. 2. μόνον ut repetitum redundat, ut è membranis jam Ducæus monet. v. 22. ἄλλοτε ἄλλω in Theogn. lego, sed nihil interest. Statim pro Χῆς repono Κῆς, quæ Prodicti Sophistæ patria est, teste Suida, non κῶς, ut vult in Sophist. vitis Philostratus. Pag. 100. v. 21. ἀτεχνῶς εἰς πῶς ξαίνοντες, novi ξαίνειν carminare esse & lanam carpere: doce me, potes enim, quia in notis non attigisti, in suppliciis inferiorum id usitatum, ut de cribro dolioque pertuso Danaidum nota res è Poëtis. apposui pauca, ut me legisse, & lecturum credas reliqua, discendi gratia, ut in προλεγομ. multa notavi mihi profutura libris divinarum observationum, quas meditor σὺν θεῶ. in Plutarchum vero de Poëtis audiendis scripsit olim uberiores notas G. Xylander, ut & in Plut. de Homeri

vita, Basileæ typis Oporinianis an. 1566. quas notas miror equidem Cl. Marnium in edit. Francof. non adjunxisse ceteris ejus Scholiis in opuscula moralia. Et quia Lutetiæ eadem denuo Plutarchi editio excuditur, mone quæso, consortes Typographos ut Xylandri illas addant notas in Plut. de poëtis audiendis, & de Homeri vita. Habuit quoque in Plutarch. varias Lectiones David Hœschelius à me. Forsitan Elias Augustanæ præfectus Biblioth. poterit rogatus recuperare ac redhibere, si habet. Lautæ hæc fuerit, grataque ad Plutarchum accessio: nam & ego opusculorum Plutarchi duos habeo Codd. sed non perinde vetustos.

D. Hemelario civi, hic Flamini tradidi ad te mittendas cum suis Epistolas prope DC. hæctenus ineditas S. Isidori Pelusiotæ, græcè, à nobis erutas è Vaticanâ Bibliotheca. Mitto *επιδώρον* sed *χάλκεα χρυσείων*, fatebor enim, nisi quia sacer est scriptor, disertus & *χρυσόρρημον* & discipulus: & quia neque à Jac. Billio, neque à Conr. Rittershusio J. C. sunt editæ. Latinam meam interpretationem nondum subjunxi, si plures forte aliunde nanciscar, vel expiscari è Regis Catholici Biblioth. possimus: quo misimus. Præfatus etiam testor quod res est, ali hodie Lectorum ignaviam tot versionibus, ut pauciores serio græcentur, ut
&

& Jo. Meursius queritur in quatuor auctoribus memorabilium. Legent græcè docti, tu imprimis aliqua voluptate, quâ scriptæ missæque sunt linguâ.

Num quid amplius? etiam liceat mea manu sine arbitris colloqui & rogare, ut ἐν ταύτῃ τῇ Φυγῇ philosophis legendis te oblectes consolando: Dei esse opus quod evenit, dilapsique fumus. perieramus, ait ille tuus, nisi periissemus; vide Euripum Reip. & scindi contraria in studia imperitum vulgus, &c.

Memoria repete non jam Scipiones Africanos, Themistoclas, Aristidas, ostracismo etiam proscriptos, à Valerio Max. recensitos Lib. v. cap. 3. & 6. sed potius nostræ memoriæ Briffonium, & Durantium. Lutetiæ illum, hunc Tolosæ à plebe tumultuante mori iustum, ante dixi. Mitto reliqua tragica exempla, ut Papiniani vestri & collegæ tui nuper. Tantum te rogo ut senem vix audias patienter, amice obtestantem, ne in illo secessu bonas horas perdas Apologiis, quasi apologis scribendis, aut chronicis patriæ, sed μαλακίαν exspecta, dum pelago desevit hiems. Tecum habita ait satyricus, quod alter è cælo delapsus ait: γινώθι σεαυτόν. repete ipse mecum identidem, quod tumulo inscribi Lipsius noster spirans voluit:

*Humana cuncta, fumus, umbra, vanitas:
Et scenæ imago; verbo ut absolvam, NI-
HIL.*

Quamobrem ut indies animum nonnihil à curis publicis ingratae patriæ abducas, si me audire lubet, sume interdum in manus pro Luciano aliove poëta, si me audire lubet inquam, B. Augustini Confessionum libellum, à multis piis eruditisque, qui non nisi commoti iis legendis surrexerunt, valde prædicatum: Nolo hic ipsius auctoris Augustini verba describere, ut partum adamantis, sed aliorum, quibus præ ceteris, ejusdem etiam auctoris, placuisse hunc libellum testatur ut Lib. II. Retraçtat. cap. 6. & de bono perseverantiæ cap. xx. & epist. cclxiv. ad Barium Comitem, & Severus Episc. epist. xxxvii. inter Augustini: Possidius Calames. Episc. in ejus vita. Libros, inquit, Confessionum ideo scripsit, ne de se quisquam hominum supra quam se esse noverat, aut jam de se auditum fuisset crederet, vel putaret. Ejus elogium Præsulis est in Profpero Aquitanico Lib. III. de vita contemplativa cap. xxxi. & in Carm. de ingratis. Sed quoniam vestræ deliciae, & dulces ante omnia Musæ, en Franc. Petrarchæ de hoc libello distichon:

Quis-

*Quisquis eget lachrymis, quibus impia cri-
mina tergat,
Hunc celer ad fontem deserta per arida
pergat.*

Sed placet magis civis tui Delphensis Adami Sasbout Jureconsulti Præsidis filii, ex familia S. Francisci, hominis pientissimi juxta ac eruditi verba apponere ex Homil. de timore Dei: Cuperem, ait, omnibus, (allata ejus sententia è Lib. iv. Confess. cap. 5. & Lib. v. cap. 4.) libellos illos esse familiares, hoc est frequenter versari in manibus, legi ac relegi. Siquidem ab his fluxis, vanis & caducis rebus à sui amore, sive ut uno verbo Græci dicunt, Φιλαυτία animum hominis potenter abducunt: quos nimis fero mihi notos doleo. hæc ille religiosissimus vir Adamus, quæ ut à cive pronunciata, à meque tui amante ostensa in bonam velim partem accipias. Sic tibi quæ optas, eveniant fausta que sint ac secunda in brevi vitæ stadio. Vale, & acceptis hisce litteris, atque Isidori fac me, ut gaudeam, certiozem, Antverpiæ a. d. 1111. Kal. Sextil. clō 13 CXXIII.

Servus in Christo

AND. SCHOTTUS.

C 4

EPI.

EPISTOLA XII.

AND. SCHOTTUS,

HUGONI GROTIO I. C.

χαίρειν.

Lutet. Paris.

EVigilavi atque insomnem duxi noctem, doctiff. Groti, cum pridie ejus diei elegantis juvenis ingenii Gasp. Gevartius, qui me ad te profugum è custodia solandum aut gratulandum potius duxerat, admonuit tuis ut responderem litteris. Ego vero ac libenter: quod ad scribendum ὄρμη τῆς φιλίας, tametsi maxime festis hisce occupatum diebus raperet, cum officii gratia (superbus enim nisi respondeam litteris provocatus merito videar:) tum quod utriusque interesse nostrum putem. Quod enim consolandi tui causa hostico illo carcere legisse te numerisque Latinis vinxisse, nimirum è philosophia cum Boëthio consolationem petendo, coram narraveras Philosophorum dicta ac Poëtarum, quorum capi scriptis soleres, ex Joan. Stobæi col-

collectaneis : cumque ejusdem tecum & ordinis ut Jureconsultum , G. Rattallerum talia convertisse retulissem , id è meis sumptum arculis & notatum , uti meus est mos , poëmation , si forte nondum vidisfes , à Plantinianis hic excusum , huic fasciculo inclusi , ut si tantum istic est à salutationibus otii , legas exemploque imiteris , si tua fortasse libet edolare , posteritatique transscribere . Memoria interim repetens , ut quemadmodum è C. Plinio Viglius Zuichemus Frisius & ipse , nostra memoria insignis Belgii Præses ac J. C. Testamentaria commentatione non incelebris , habita nominis sui Viglii ratione VITAM esse mortalium VIGILIAM symbolo suo indicavit : sic & tu senariis , quos mihi memoriter & jucunde Gevartius recitavit , CUSTODIAM seu *carcerem* appellare casum illum soles apud ærumnæ sociam :

Quos matris alvus CARCER edit in lucem,

Queis corpus animam more CARCERIS vincit :

Quos morte functos terra CARCER exspectat,

Numquam nimis timere CARCEREM debent.

Homo enim, ut vere ait, nondum vitalem in lucem editus matris alvo ut in custodia est; post corpori inclusa anima (σῶμα γὰρ σῆμα Platoni est) gestatur. Morte obita sepulcro corpus includitur, à communique omnium parente tellure gestatur. Hinc & senex ille Simeon cygneo cantu CHRISTUM JESUM in ulnis tenens, dissolvi vinculisque voti compos ac lætabundus exsolvi optat, itemque electionis vas Paulus dissolvi obnixè rogat, ac mortali liberari custodia. Imo & B. Job vitam militiam, vel ut LXX. legunt, πειρασίων, tentationem probationemque auri in fornace nominat. exilium alii revera, ut *ἐν φυγῆς* comment. Plutarchus. Sed hæc tu apud te ipsum, mortalis memor fortis, locique quem asylo, nostro hoc relicto cælo, delegisti. De me si loqui apud te permittis, equidem ex quo ante hos ipsos xxx. annos, & quot excurrunt, Societatis Religioni sponte me addixi, in animum semper induxi meum, ut tu in vinculis, in custodia me habitare DEI O. M. sed spontanea, & compedes, quas mihi ipse induissem, gestare. Custodiri itaque sensi me reapse ab insidiis cacodæmonis, qui tamquam leo rugiens nos ambiat, sive agendo quid (otium enim vitiis illecebra est) sive legendo, vicissimque orando bonas collocans horas ad septuagesimum

valens annum perveni, benignitate ejus Numinis, in quo vivimus, movemur & sumus. Imo sine custode socio atque arbitro pedem domo efferre cavi, nisi prævaricari, quod avertat Deus, vellem. Omnique adeo mortali à DEO custodem angelum jam à primo natalis die felicitate quadam, ut B. ait Hieronymus, apponi credimus. O sanè felicem custodiam! ô jucundum carcerem! Quis me liberabit, nisi summus ille imperator, qui hac nos in custodia collocavit, vetatque sine ejus jussu statione decedere. Ecquando bone Deus vincula dirumpes mea? ah seni mihi fessoque incolatus prolongatus est!

TIBI nunc, Groti, proferam si pateris, quæ mihi nocturna illa meditatione in mentem venerunt. Conditionis tuæ respectu interim habito, ut qui è custodia jam uxoris astu operaque dilapsus in arca & libraria; ut olim Moyfes dux populi Israëlitici destinatus ἐν κίβωτῳ κίση καὶ Φασκάλῳ servatus emerfit, altusque à Regis filia, ad majora nimirum Dei voluntate patranda. Tu quoque in lignea arca à custodibus elatus poteris fortasse (quid enim vetat poëtica apud Poëtam adhibere?) inflammare non Trojam sed Bataviam patriam, non igni vastante omnia ac depopulante, sed ætheria ac cælesti, tu modo si vis, ipse ardens patriæ amore, &
cives

cives tuos re confilioque juvans salubri (scis quo tendam) ut possitis tandem armis, fugentur errores tot tantique etiam Judæorum ac Turcorum Mahometistarum: profligentur blasphemæ illæ in CHRISTUM, ejusque sponsam Ecclesiam Ro. voces. Et feceris id exemplo duorum probè tibi notorum Jöh. Spondani Galli I. C. ac tui credo familiaris Pe. Bertii, quem Lutetiæ exceptum vides humaniter à Rege Christianis: Utriusque rationes conversionis ad bonas partes, partium studio valere jussu, Latinè istic ac Gallicè editas potes, odio omni adversariorum omisso, attentius legere, atque expendere. Ille, ut melius nôsti, in Hesiodum, & vastas in vastum Homerum dedit observationes, & in Psalmos aliquot ad Regem Henricum IV. Frater quoque ejus, Henr. Spondanus, abjurata Romæ hæresi, quam vel in Gebennicis, vel Basileæ hauserat, Annalium Ecclesiasticorum Cæsaris Card. Baronii ἁπλοῦς μὲν τῆν οἰκτιρῶν ἁπλοῦς μὲν τῆν οἰκτιρῶν concinnavit feliciter.

Nunc quæ mala impendentia fuga tua salutariter declinaris mecum considera, ut ne antiqua commemorem è Valerii Maximi libro V. eorum qui Reip. ac Patriæ togati aut fatigati servierunt: utque in Græcia omittam Themistoclem; in Latio vero præteream Sci-

pionem illum Africanum superiorem : qui à
 suis proscripſtus, de quibus omni bono meri-
 tus Urbem conſervarat, patria extorris hoc
 ſibi rite poni voluit elogium : *INGRATA*
patria offa non leges mea. Themistocles ve-
 ro apud Xerxem verſans exul liberis ait : pe-
 rieramus, niſi periſſemus. Verum noſtræ me-
 moriæ, quorum caſus oculis adhuc obverſatur
 noſtris, clariffimos duos referam I. C. qui a
 ſuis immaniter contrucidati perierunt tamen,
 etſi doctiffimi ſcriptiſque editis illuſtres exi-
 ſterent, Barnabam inquam Briſſonium Lute-
 tiæ, ubi degit, & Steph. Duſantium Tolofæ
 Tectofagum : utrumque in dignitatum cul-
 mine (præſides enim erant) immaniter con-
 trucidatum audivimus, ſpectarunt, pro dolo-
 re ac pudore, cives. En quo diſcordia cives per-
 duxit miſeros ! hæc tu, inquam, Groti, pe-
 ricula ſemel effugiſti, & tecto prope latere
 diſceſſiſti, ne quid capiti arceſſeres, quod
 ajunt, tuo infauſtum, & luctuoſum tuis : au-
 dito jam capite truncato collega tuo Olden-
 barneveltio, etſi nobili ac Jureconſulto, de
 patria ſua, ut ſibi quidem videbatur, opt.
 merito, excluſo armis Rege Catholico. Sed
 ô incertas humanarum rerum vices ! ô ſpes
 inanes ! ô inſperata infortunia ! I nunc & in-
 gratae ſervias poſt tot vigilias plebi !

I nunc, & ventis animam committe, delato,

to, confusus ligno! dicebat vere Lacon ille apud
M. Tullium in Tusculanis.

*Non optanda quidem Fortuna rudentibus
apta.*

Habes, mi GROTI, ab amico profectam
consolatoriam epistolam: neque hic efferr
campumque decurrere, ut possem fortasse,
libuit. Tu si vicissim scribes, equidem non
recuso reponere: & si quod in rem tuam sit,
vel consilium exiges, fidum senties: Deum
interim venerans precabor, si loquar more
majorum sine fuce, bene tibi, bene mihi ut
sit in hac vitæ sive *custodia*, sive exsilio. Va-
le. Nostros quoque socios istic utraque etiam
lingua peritiss. atque Theologos Frontonem
Ducæum, Jac. Sirmondum, Dionys. Peta-
vium si intervises meisque salutare verbis non
gravaberis, facies quod te dignum existimem.
Antwerpia, postrid. Festi S. Eucharistia,
clō 1631. *αντροχεται γερουσιας.*

EPISTOLA XIII.

ADRIANUS MASIUS

TAXIIS SUIS. S. P.

PArens vester, carissimi Taxiï, pro ea sollicitudine quam de vestrà salute assidue gerit semel iterumque me rogavit, ut vestram alacritatem in studiis Epistolio aliquo incitarem. Ego itaque qui illius multis beneficiis obstrictus nihil ipsi vel negare vel potius non ultro offerre debeo, ut votis ipsius obsequar, pauca hæc ad vos nunc scribo, non tam ut instigem, quos sponte sua currentes nihil dubito, quam ut quarundam rerum moneam, quæ in Italiam profectis nostratibus solent varia pericula creare. Fecit quidem consultissime vester parens, quod post visas Gallias in Italiam vos miserit. Nam ut vestram visus sum aliquando coram videre indolem ad optima quæque amplectenda appositissimam, & ut novi Italiam non solum omnium optimarum disciplinarum, & præsertim Jurisprudentiæ primam magistram, verum etiam omnis civilitatis & elegantiae officinam, fieri non poterit, ut non tum Jurisprudentissimi; tum iis moribus qui in vita communi elegantissimi habentur

tur ornatissimi inde revertamini, unum hoc si memineritis memoresque observaveritis, Nempe *Ὅτι τοῖς παλαιώταῖς ἔδει εἰ μὴ τὰ πατέρα μαρτυρεῖν*. Quare sunt quidem conterranei vestri vobis istic blande habendi, ceterum cum Italis hominibus, si me audietis, familiariter versabimini, dum datur. Nam fortasse non dabitur diu, & amissa occasio solet vehementer deinde animos prudentium cruciare. Equidem non ignoro quam soleant nostri homines Germani & Belgæ in Italiam studiorum causa profecti, ab Italicorum consuetudine, quasi non sincerorum hominum, averſi esse, atque ipsi inter se fere gregatim convivere, unde plerunque evenire solet, ut ex Italia nihil nisi temporis valetudinisque jacturam referant. At est profecto familiaritatis quædam mediocritas, quam citra periculum cum viris etiam non optimis exercere quis possit. Est etiam in conciliandis amicis delectus habendus, ut non nisi optimos, eosque quatenus prodesse non nocere possint, si nostrum nos judicium fefellerit, in nostram familiaritatem admittamus. Ego certe an ullos unquam amicos, quam in Italia, sinceriores, amantiores, stabiliores, commodiores habuerim, nescio; hoc scio qui Italis recte utatur cum posse illorum elegantissima doctrina, moribus aptissimis, gravitate virili, perspicace prudentia & omnino vitæ quadam
sua-

suavitate comitateque cordata, plurimum poliri atque emendari. Sicut contra si quis improborum Itolorum vitia sectari in animum induxerit, eum vix ipsa queat servare salus: ut enim nusquam deest Scholasticis hominibus peccandi materies, ita in Italia abundat maxime, quapropter non solum aures vestras cerâ Ulyssis obturare debetis, sed sensus omnes *ἐν τῇ τῆς ἐγκρατείας ἰσοπεδίᾳ* religare, si in hac vestrâ ætate salvi ad parentem enavigare per studiorum hoc pelagus, in quo versamini, vultis. Sed utimini (ut audio) domestico præceptore ut literatissimo ita probissimo. Quare hæc ita à me scripta esse velim interpretemini, ut ab eo qui parentis vestri amantissimus est & illius de vobis curæ penitus conscius. Valete, optimi Taxii, & graviter literis operam date ut mature, dum parentem habetis superstitem, vestra studia absolvatis, cujus apud summos quosque Principes singularis gratia maximum habitura est ad vos amplificandos, splendidissimisque conditionibus facile ornandos momentum. Iterum atque iterum valete. Ex Clivis III. Calendas Januarii M. D. LXIV.

EPISTOLA XIV.

V. C.

BERNARDO PALUDANO

Medico S. P.

Enchufam.

Recordatio humanitatis tuæ, Vir Clarissime, qua me nuper ita complexus es, ut nullum officii genus prætermiseris, sæpe hætenus fecit, ut dispicerem aliquid quo vicissim tibi gratificari me posse sperarem. Cum autem nondum aliqua se opportunitas obtulerit, te quantum animi mei votum quidem esset, demerendi, volui in præsentia, nactus tabellarium idoneum, qualemcumque hanc voluntatis meæ saltem declarationem non omittere, teque obnixè rogare, ut ultrò, si quâ re commodare tibi possim, libertate non petendi, sed imperandi potius utaris. Atque ut istius mei propensissimi studii arrham veluti habere queas, mitto nunc quod existimem ad locupletationem Thesauri tui rerum novarum & antiquarum pertinere. Est autem tegumentum quo Principes vel Dynastæ Muscoviæ

coviæ Gentiumve similium nocte caput velare cubituri dicuntur; id à sordibus ancillæ purgandum traditum, videtur colorem antea flavum omnino mutasse. Addidi fragmentum lapideum, vel marmoreum meâ opinione: quod multos annos Antverpiæ in Templo B. Virginis inter sanctissima quæque summa cum veneratione servatum & ostensum est. Post demolitionem autem templorum delatum est ad Consulem ejus Civitatis, qui mihi donavit tanquam cimelion, quod & ad Sereniss. Reginam nostram mitti posset. Cui quod tum deesset occasio, & ipse impense ejusmodi rebus delectarer, ad hunc diem inter mea delituit. Constantis fama erat fragmentum esse altaris vel columnæ è templo illo antiquo Hierosolymitano in hæc regiones deportatum. Habeo & alia quædam minutiora ex Arce Britannicâ eruta; ut solet, si quando ventis & decremento aquarum fit conspicua: sed quia obvia non sunt quærenti diligenter, differo in aliud tempus, quo fortassis, accessione aliquâ, cumulatiores ad te venient. Tu interim (clarissime Doctor) hæc eodem quo mittuntur animo excipias, benevolentissimo videlicet & illius, qui omnes articulos, ut dixi, gratificandi sit captaturus. Vale Haghæ 29. Octobris. 1593.

T. D. Addictissimus

GILPIN.
EPI.

EPISTOLA XV.

Clarissimo Viro

D. FRANCISCO JUNIO,

*Sacræ Theologiæ in Academia Lugduno
Batava Professori celeberrimo.*

Octavus jam mensis agitur, ex quo tuis, doctissime Juni, literis respondi: sed meas quia ad te minimè perlatas auguror, easdem iterum mittere, (nam exemplum penes me asservavam, ne quis eas mihi casus alienus penitus adimeret) placuit. sic autem se ferè habent. *Serius* omnino, quam aut tu expectabas, clarissime Juni, aut ego volebam perlatæ sunt ad me literæ tuæ: xxx. nimirum Octob. missæ, redditæ autem vix ante diem vi. Febr. Quamprimum igitur de Tertulliano certi aliquid rescribere potui, quod maturius tibi mitti posset, nihil cunctor. Nam de Tertulliano quod petis, siquidem ea, quæ frustra ad te à nonnullis opinionis errore ferebantur, vera forent, tuæ certè satisfacerem petitioni libentissimè: utpote qui amore ac pietate erga te, nec esse cuiquam mortalium secundus, nec videri velim. Tertulliani nihil
quic.

quicquam est aut penes me, aut in hac etiam nostra Academia manu exaratum; aut aliàs usquam à me visum. Ac fieri potest ut quis apud me Chrysofomi Græcas in Genesin homilias manuscriptas viderit; qui postea & argumenti etiam auctoris planè oblitus, veterisque tantùm Tractatoris manuscripti recordatus, hunc Tertulliano inanem rumorem affinixerit. sed neque ulla prorsus Symbola, aut tanto auctore, aut tua honoranda fraternitate, aut meo ipsius studio satis digna, à me conferri potest. Illud solùm moneo, Pamelianæ editionis appendicem quandam Romæ excusam Anno 1584. auctore Latino Latinio Viterbiensi, cujus hæc inscriptio, *Loci ex conjectura* Latini Latinii Viterb. vel restituti vel aliter lecti in Tertulliano post editionem Jac. Pamelii Brug. anno 1583. cujus quidem auctarii nulla omnino vel fando apud nos hîc in Anglia fuisset fama, nisi id Tho. Savilus Roma secum asportatum D. Joanni Rainoldo dedisset. Nescio an in Gallia Belgica profset aut exstet hic additius Libellus, tribus tantum chartis constans: certè nonnullos alios libros memini, illic minimè parabiles, istuc Londino missos; quod an hîc etiam usa venerit, tu facile providebis. Sed enim ex recente Pamelii editione, Latinii opusculum tibi visum lectumque animadverto. Verum enimverò D. Rai-

noldi, viri tum solida doctrinæ varietate, tum vitæ sanctimonia, amore omnium bonorum, tuo inprimis, dignissimi (qui sedulò me etiam rogavit, ut suo te nomine salutarem perofficiosè) symbolam quandam accipies; quam ipsius singularis in sacris literis permovendis alacritas ac propensio, mihi, tuâ causâ, impertita est. est autem ejusmodi. Ad illud Tertull. ad Martyras, cap. 4. Si tanti vitrum, quanti margaritum? ubi Pamelius legit, Tanti vitrum? quanti margaritum? Ego, (inquit Rainoldus noster) Latini Latini conjecturam, *vitrum*, pro, vitreum, substituentis probo: adductus Hieronymi auctoritate, qui ep. 8. ad Demetriadem in hunc modum loquitur: Tanti, ut dicitur vitrum; quanti margaritum? & ep. 7. ad Lætam, Si tanti vitrum; quare non majoris sit pretii margaritum? Cujus hoc proverbio sæpè sic utentis verba mihi quoque suspicionem movent, ab aliquo, qui vitreum, in Tertulliano legit, adjectam esse vocem, *verum*; quo nimirum vitreo quasi margarito verum opponeretur ad absolvendam sententiam; forsitan alioqui claudicare visam. hætenus Rainoldus. Habes de Tertulliano. Sed enim de Hebraïco Lexico quid? jamdudum enim illud, *propediem*, effluxit. Nec verò tam Lexici formulam, quam justum Lexicon omnibus Hebraicæ elegantie thesauris ornati-

tissi.

tissimum à literatissima Junii mei diligentia nostri Oxonienses expectant avidissimè. Sæpiùs sanè à me quotannis quæri solet, ecquando nobilissimus iste partus tuus lucem visurus sit? quibus præter expectationem, quod respondeam, habeo nihil. Tu tandem amicissimum hominem tam diuturna ac gravi molestia liberabis aliquando. quod ut ocyus facere velis, etiam atque etiam rogo. *Interea* vero, sententiam tuam de inscriptione illa Psalmi noni, tam variè à veteribus ac recentioribus Interpretibus redditam, fusiùs atque uberiùs expositam confirmatamque audire aveo. cujus verba etiam in sacrosancta origine diverso modo scripta legimus, nam in quibusdam codicibus על מור, συνημμένως; ut in Veneta editio-
 ne Anni 1517, per Felicem Prutensem; & Parisiensi majore Rob. Stephani: quo modo in omnibus etiam, quæ quidem ipse viderit, exemplaribus haberi m. s. testatur. Liranus, ceterùm in plerisque vulgatis מור על, διηρη-
 μένως. Lxx. priorem secuti, ὑπὲρ τῶν κρυφίων red-
 didere. Aquila item; sic enim ille: τῶν νικοποιῶν
 νεανιότητῶν ἔστιν ἡ μενῶδημα ἔστιν Δαυὶδ. Theod. autem
 v. editio τῶν νικοποιῶν ὑπὲρ ἀκμῆς. vi. editio, εἰς τὸ
 μένῶν νεανιότης. Vos ipsi, *symphonie acutæ ad
 medianam.* posteriorem autem Symmachus,
 ita vertens, ἑπὶ τῷ θανάτῳ ἔστιν ἡ ἀσπ. τ. Δ.
 Hieronymus similiter, *Victori super morte filii.*

Rationes, inquam, quibus vestra nitatur interpretatio, paulo fusiùs explicatas videre discupio: præsertim cum ea de re mihi tractandum sit in *Disputationum pro Hebraicæ Græcæque veritatis illibata sinceritate, contra Bellarminum, Mietropagitam, aliosque, libro primo.* quem utique locum sine honorifica, ut par est, vestri mentione præterire nolim; quandoquidem similiter humanitas tua singularis, de me, non uno loco fecit. Scribis autem, Frater honorande, præfat. ad Apocryph. te, tertium Esdræ Græcum non vidisse, nec aliis visum meminisse: cum tamen aliter se res habeat. vidisti ipse, viderunt alii; passimque Græcè exstat; verùm apud Græcos primus, qui Latinis tertius, dicitur. In parallelis, nisi fallor, locus ille Es. 28. 11. *ἐν ἐπερογλώσσοις*, citatus ab Apost. 1 Cor. 14. 21. prætermisus est & ibidem sæpiusculè *αἰνίττειν* & *ὑπαινίττειν*, pro, *αἰνίττειν*, & *ὑπαινίττειν*, dicitur. quinetiam 1 Sam. 17 vers. 34. in annot. *ita reddidimus Chald. paraph. alioquin pro hac voce in vulgatis exempl. legitur, & auf. hoc è gr.* cum tamen pleraque vulgata exemplaria genuinam scripturam incorruptè retineant, nempe *הו*. nempe Complutense vetus, Veneta antiqua, Parisiensis Rob. Stephani, Basiliensis Munsteri, Antverpiensia Quinquelingua in volumine parallelo; item
apud

apud auctorem Concordantiarum. Heb. Lxx. Hieron. alios. in recentioribus quidem Venetis, & Ant. Quin. illorum imitatione, מ: sed operarum errore manifestario. Jerem. 31. 32. quod legitur: בעלתי במ: annon prophetice orationis filo quadrat magis, si ita accipiamus, & ego federe junctus mansissem eis? quandoquidem de federe agitur, & ad id unum respicitur; soletque verbum hoc, ut & cognatum nomen, de confederatione, seu jure federis usurpari, quemadmodum Gen. 14. 13. בעלי בודירת אב: & similia indicant. Ezech. 27. 11. vox גמרים, pygmæos, non illos fabulosos, sed cubitales videtur, ad significandam nimirum ingentem turrium ac propugnaculorum, quibus confidebant illi, sublimitatem, convenienter prophetici characteris majestati, notare, prout videmus, homines proceræ staturæ in hujusmodi locis constitutos, vix cubitales apparere spectantibus ex humiliore loco. Psalm. 19. 5. קים rectè veteres videntur expressisse; Lxx. φθόγγος αὐτῶν. Symmachus, ἦχος. eosque secutus Hieron. in Hebr. verit. *sonus eorum.* ut qui latè patentem vocis significationem ad argumenti seriem aptissimè restrinxerint atque accommodarint. etenim norant ק lineam generaliter notare; sed hîc, non quamvis lineam, sed lineam verborum, gloriam Creatoris clarè

personantem; unde ita rectè apteque translulere. quò referri etiam potest Aquilæ interpretatio, *καυών*, si Grammaticorum sensu ac more accipiatur. vox eadem, lineam verborum significat alibi quoque; nempe Esai. 28. 10. id quod in mentem venisse celebri Hebræorum Doctore Abben Ezræ quoque ad hunc locum, non mihi solum, animadverto. Veterem itidem & usitatam hæcenus ab Apostolicis usque temporibus, priorum nominum prolationem, Esaias, Jeremias &c. præsertim cum Græcæ Latinæque Linguae id usus & ratio flagiter, notata interim, si videtur, ad marginem Hebraïca pronuntiatiõne, ut in *Cyrus* pro *Coreseh* rectè factitatum: honorandus frater in nova editione retinere potest. Apocryphorum similiter errata, quibus apodicticè autorum illorum humanitas contra Theriolatrarum pervicaciam ostenditur ac probatur, relinquet potius, prout in Græcis habentur, quam ad divinæ normæ absolutissimam accuratiõnem revocabit. 4. Efd. 6. 49. 52. &c. duo videntur mutata contra sententiam auctoris: *Bahamoth*, pro *Henoeh*, ut vulgo legitur, vel potius, ut Judæorum fabellæ habent, *Juchne*, ut videre est apud Eliam in *Thisb.* vocabulo *יוכנה*: deinde *serwasti ipsum ut devoret quos & quando voles*, pro, *ut fiat in devoratiõnem quibus vis & quan-*

quando vis ; id est devoretur ab his , non contrà ; prout Judæorum somnia manifestò declarant , vel teste Elia ibidem. Censuram Londinensi editioni affixam spectata fratris carissimi prudentia gravitasque tanti quanti ego providebam animo , fecit. meritò. quis enim tam insulsam atque indoctam tantilli faciat ? ac non potius miserrimam inscientiam hominis omni dignetur miseratione ? Cantabrigiensis quidam Theologus , & idem Civilista , emendicata auctoritatis specie , ineptam ac dentatam illam scriptiunculam Typographo attulit ; ut mihi Corrector , homo Oxoniensis , significavit , à quo homine similibusque , te , tuique similes vituperari malunt omnes boni , docti , cordati , quam laudari. quis enim Cynici scriptorculi Mimaloneos bombos non contemnit ? certe vidi illam miseram censuram , alba , & innocente charta obductam hîc apud nostros Bibliopolas. tuus hîc , apud Oxonienses meos , viros doctissimos , optimos , gravissimos , æquissimos ; maxima & flagrantissima cum caritate , honos viget floretque. quin & ipse excellentissimus D. Joannes Rainoldus , frequentissima in concione , coacta in summa Academiæ basilica , illustre testimonium Interpretationi vestræ dedit. Sed jamdudum epistolæ modum , fateor , excessi ; nec enim tui amor

fin.

60   EPISTOLA XVI.

sincerissimus atque inflammatissimus temperare sibi potuit; tam diuturno præsertim silentio irritatus. Dominus tibi tuisque, in omnibus benedicat semper cumulatissimè. E Novo Collegio Oxonio. Novembris ultimo, A. D. 1595.

*Honorandæ fraternitatis tuæ in Domino
conjunctissimus:*

JOANNES LUIDUS.

EPISTOLA XVI.

Reverendo & Clarissimo Viro

D. CONRADO VORSTIO,

*S. Theologiæ Doctori in Illustri Gymnasio
Genevensi, amico & fratri suo plurimum
honorando.*

S. Quod felix faustumque sit, Reverende & Clarissime Doctor, Frater in Christo honorande, venit ad te noster Perizonius cum literis vocationis, & plenis mandatis tecum transigendi, atque etiam si fieri possit unà te secum adducendi. Literas enim tuas, quibus
ad

ad me non obscure ostendebas, vocationem ad scholam & ecclesiam Steinfurdianam tibi minime displicere, imo te pro divina eam agnoscere, & Deo dante pro virili subire paratum esse, ad Generosum D. Arnoldum Comitem Benthemensem illico transmisi, cui voluntas tua perplacuit: ac sine mora quæ ad expediendum totum negotium pertinere sunt visa porro curavit, misso huc tabellario cum his literis, quas voluit per nostrum ad te mitti, mirum in modum à nobis contendens, ne instituto suo tam pio deesse velimus. Vide igitur quid ab te velit. Vocat te ad professionem Theologicam in Schola illustri recens aperta, & ad concionem unam hebdomadam in primario oppidi templo habendam. Stipendium pollicetur 200. florenorum Francfurtensium annuorum, quin & aliquid amplius, si parum hi sint. Meo nempe arbitrio relinquit, ut 200 Joachimicos imperiales tibi offeram, quos & Generositatis ejus nomine tibi offero. Mittit insuper arrham, quam Perizonius pro stipulatione tibi exhibiturus est. Supellectilem tuam sine onere & gravamine tuo curabit. Quid amplius? restat ut vocationem tam honestam ex manibus non mittas. Da igitur manus, arrham capesse, sequere vocantem Deum, annue tam præclaræ voluntati Generosi Comitis: succurre piis
ejus

ejus conatibus. Ita postulat Sanctorum *νομιμίας* :
 ita præclarum talentum tuum tibi creditum :
 ita honos, ita conscientia tua. Functio hono-
 rifica est & præclara, apta non modo hume-
 ris tuis, sed & congrua dignitati tuæ. Satis
 diu inferviisti tuis Malapertiis. Nunc auspice
 Deo serviendum est non duobus, sed multis.
 Fructus laborum honestos feres : nam qui
 loci conditiones norunt, ajunt duplum vide-
 ri quod isthic offertur, si apud nos vivas. Sen-
 ties clementiam & liberalitatem optimi Co-
 mitis nulla ex parte in te claudicare. Si nuptias
 quæres honestissimas facile tibi parabit. Quæ
 hic forte offeruntur, cogita an cum satis ma-
 gno honore & commodo tuo te remorari de-
 beant. Professio Ethica hujus Academix nec
 vacat, nec conveniens est tuæ personæ. Audi
 vero etiam quid Deus per amicos suadeat.
 certe omnes uno ore & magna cum gratula-
 tione tibi vocationem hanc destinant. M.
 Timplerus ejus Scholæ corrector te avidè
 exspectat. Comes communitatem ut vocant
 instituit, in qua studiosi 20 flor. commode
 vivere possint; cui commoditati si celebritas
 nominis tui accesserit, plurimi discentes haud
 dubie confluent. Quod superest Deum invo-
 co ardentè, ut ipse ad vocationem hanc te
 trahat: te vero hortor & oro in magno id mu-
 nere Dei Opt. Max. ponas, quod hoc tem-
 pore

EPISTOLA XVII. 63

pore & loco ad Episcopatum te vocare dignatus est, quo tibi χειροτονία seu potius ἐπίθεσις ἡ χειρῶν venerandi Patris D. Bezae brevi hinc abitum, ut vereor, parantis contingere possit. Cetera ex nostro Perizonio cognosces, ejusque verbis ut fidem habeas oro. Feliciter vale. Heidelbergæ 17 Cal. Febr. Anno 1596.

T.

DAVID PAREUS.

EPISTOLA XVII.

Clarissimo Viro ac Medico Eximio

D. BERNHARDO PALUDANO

amico suo observando.

Enchufam.

A Liquot tuis litteris responſionem debeo, quibus jam una opera respondere cupio. Priusquam tamen id fiat, te rogatum magno-
pere velim, mihi jam senescenti, & multum remittenti de pristina scribendi alacritate, non solum propter alias occupationes, sed etiam
γεροντικά παθήματα quædam, quæ indies me de-
bi-

bilitant, ignoscas ob tam diuturnum silentium, meque ob causas commemoratas excusatum habeas. Ut autem ὕστερον πρότερον à tuis postremis litteris incipiam, Amicum istum tuum virum modestum & probum, quem mihi diligenter commendasti, quibuscunque potui modis promovere, illique prodesse studui, idque in posterum quoque sum facturus, nec dubito illum animum meum de eo bene merendi penitus perspexisse, remitto itaque hac in parte me ad ipsius sermones quos spero de nobis fore commodos. Tradiidi illi aliquid rerum metallicarum, & eboris istius fossilis, quod in exanthematis malignis & similibus fluxionibus dysentericis satis efficax sæpissime sum expertus. Tibi pro navigatione ista Hollandica magnas ago gratias: video autorem diligentem satis fuisse, sed non adeo rerum peritum. Avis istius mirificæ, quæ etiam prunas calentes devoraverit, effigiem satis genuine expressam, amicus & vicinus meus Phil. ab Urla mihi communicavit. Libellum vero istum quidam apud nos Belga Levinus Hulsius in Germanicam Linguam transtulit, ac hic imprimi curavit, haud tamen scio an in omnibus sit assecutus sententiam vestri idiomatis. Audio jam vestras naves aliquot in Candiam navigationem tentare, quod si res illis successerit, profecto
Hispa.

Hispanis non parum ægre facient. Hic rumor sparsus vestram urbem per prodicionem propemodum in manus hostium pervenisse, qui certè nihil aliud agunt ac moliuntur, quam ut unum atque alterum portum apud vos occupare queant, in qua re si voti compotes fieri possint, profecto res Ordinum admodum in lubrico consisterent. Sed non dubito prudentia & vigilantia Vestros hostibus facile omnem ejus rei viam esse interclusuros. de pace inter Gallum & Hispanum varia & discrepantia judicia. Utinam cum bono Reipublicæ Christianæ posset iniri, quo potentissimo hosti Turcæ eo melius resistere liceret. Nuper sane lætus nuntius allatus, nimirum comitem Suarceburgium una cum Palfio Jananarino rursus per insidias esse petitum non tamen sine cæde nostrorum; cum illorum ad 800. sint desiderati, vulnerati plurimi. Turcæ, quorum magna pars versus Albam Juliam ad comneatum conducendum exierat, ac tantum 1600. in Urbe remanserant, nihilominus usque ad quartam horam tam fortiter se defenderant in ipsa munitione, ut nostri propemodum re infecta discedere coacti fuerint. Magni momenti hic est locus, quare ingentes Deo agenda sunt gratiæ, & orandus ut in posterum quoque nostrum militem fortunare dignetur. Sed de his satis. Si aliquid

66 EPISTOLA XVIII.

de tuis rebus ad me scripseris, mihi erit gratum. Poteris autem tuas mittere Ochſio affini D. Phil. ab Urla, qui habitat Amſterdami. cætera juſſi filium addere. Benè ac feliciter vale & me ama. Norimb. 29. Martii. 98.

JOACHIM. CAMER. D.

EPISTOLA XVIII,

Clariffimo & Doctiffimo Viro,

CUNRADO VORSTIO,

S. Theologiæ Doctori ac Profefſori in illuſtri Schola Steinfurtenſi: amico ſuo honorando.

Steinfurt.

S. In proximis literis promiſi, me brevi ad te miſſurum Reſponſionem ad ſcriptum tuum. Et ſane ex illo tempore cæpi aliquid meditari: ſed difficultate primæ quæſtionis deterritus, deſtiti. Interim D. Martinius brevem Reſponſionem à ſe confectam, mihi obtulit: quæ quum nervoſa mihi videretur, judicavi ſatis fore, ſi illam tecum communicarem. Veruntamen quum ille principalia tantum

tum tractaverit: visum est mihi de sententiis nonnullis, quas ipse præterit, te his literis admonere. Ad quas quidem scribendas non multum temporis mihi conceditur: & id quod conceditur, non satis tempestivum est. Cogor enim hæc scribere à cæna ad lucernam, tabellario cras summo mane abituro. Quare peto ut ex æquo & bono hæc velis æstimare.

1. Scribis, non legi in scriptura, Deum nobis reconciliatum. Olfacio, unde hanc observationem hauseris: nimirum ex infausto illo F. S. sed contra velim te perpendere, legi in scriptura phrasæ tales, ex quibus illa, bonâ consequentiâ deducatur: nempe Christum esse *ἱλασµόν*, pro peccatis nostris, 1 Joh. 1 I. item Deum proposuisse Christum *ἱλασµέου*, Rom. 3.

2. Scribis, in sacris literis nihil uspiam difertè tradi vel de passivæ vel de activæ obedientiæ Christi imputatione. Sed rursus velim te considerare, tradi sententias tales, quibus ista æquipollet. Rom. 4. dicitur, Deum homini justitiam imputare: eodemque sensu ab eodem Apostolo dicitur, Deum hominem justificare. Justificari autem dicimur sanguine Christi, Rom. 5. id est, propter sanguinem Christi, seu propter obedientiam mortis Christi. Nunc quæro, an non æquipolleant ista? Justificamur, seu justitia nobis

imputatur propter obedientiam mortis Christi: & obedientia mortis Christi nobis ad justitiam imputatur.

3. In dicto Apostoli Gal. 3. v. 10. statuis *ἀντιπρόκλησιν* in verbo maledictionis. Sed dictum Mosis ex Deuteronomio ibi citatum, & Christo accommodatum, loquitur de maledictione coram Deo.

4. Phrasin illam (pro nobis) contendes solum finalem causam denotare. Ego concedo, quod illam notet sæpe. At interdum notare vicem, ex illo ipso loco 2. Cor. 5. 15. quem tu hic pro tua sententia adduces, planum est: ubi ait Apostolus; ut qui hoc statuerimus, si unus pro omnibus mortuus fuit, nempe omnes fuisse mortuos: quod autem subjicit: ut, qui vivunt, posthac non sibi vivant, sed ei qui pro ipsis mortuus est, & resurrexerit. hic non est necesse statuere *πρόζευγμα*, ut tu facis: quum verba illa PRO IPSIS, possent conjungi cum solo verbo, mortuus est.

5. Similis ratio Syntaxeos est in loco illo 2. Tim. 1. 10. quem tu adducis ad diluendum rationem meam ex Heb. 2. v. 14. & 15. ubi habetur, Christum per mortem abolevisse eum, qui mortis habet imperium, &c. neque enim in dicto illo ad Timoth necessario statuendum *πρόζευγμα*, ut tu facis.

6. Sacrificium Christi expiatorium dici
in-

interpretaris, quod Deus propter illud peccata nostra expiet: imo ideo dicitur expiatorium, quod Christus ipse per illud peccata nostra expiavit, luendo scilicet pœnam illorum, atque ita satis faciendo iudicio Dei, Deumque placando.

7. Fidem justificantem negas eam esse, qua nos credimus, satisfactionem Christi pro nobis singulis esse præstitam. Quid ergo sibi vult vox illa Apostoli? Gal. 2. v. 20. Vivo per fidem Filii Dei, qui dilexit me, & tradidit semetipsum pro ME. item illa πληροφορία Rom. 8. Quis nos separabit à dilectione Dei, quæ est in Christo Jesu?

8. Vis fidem justificantem definiendam esse, saltem ex pacto, per obedientiam erga præcepta Christi. at obedientia hæc effectum fidei justificantis est: non igitur pars essentia. Quippe fides justificans per dilectionem operatur, Gal. 5. v. 6. Qui enim certò apud se statuit & persuasus est per Gratiam Dei, se indignum gratia Dei & vita æterna, dignum autem odio Dei & morte æterna, ex mera Dei gratia remissionem peccatorum consecutum, & certam vitæ æternæ spem adeptum per mortem acerbissimam atque ignominiosissimam filii Dei: fieri non potest, quin per hanc fidem imbuatur sincera dilectione Dei serioque studio obediendi omnibus præceptis illius.

Hæc habui, mi Doctor Vorsti, de quibus te amicè & fraternè admonerem. Oro te, ut illa in timore Domini perpendere velis. Sed hæc hæctenus. Si nunc vobiscum est Comes Adolphus generosi tui domini filius: peto ut eum verbis meis officiosè salutes, eique significes, ante decem dies redditas mihi esse literas ipsius, quas Argentina sub finem Maji ad me dedit. In quibus quum nullam faciat mentionem Analyseos Officiorum Ciceronis, quam nomini ejus inscripsi, & cujus exemplar ad eum per Hobsium misi: sit ut dubitem an iste liber ei sit redditus. Quod si fortè propter absentiam ejus factum non fuit: quæso ut adhuc cures fieri. Ego vicissim commodis tuis servire sum paratus. Vale, Signæ, 15. Augusti, 1598.

Tuus in Domino

JOHAN. PISCATOR.

EPI-

EPISTOLA XIX.

Reverendo & Clarissimo Viro

D. JOANNI UTENBOGARDO,

Ecclesiæ Dei Hagæ in Hollandia Mi-
nistro fidelissimo, Fratri in Chri-
sto observando.

*Reverende & Clarissime Vir, Domine &
Frater in Christo observande.*

EDidi ante biennium in lucem Politicam
quamdam ecclesiasticam, qua totam ad-
ministrandæ & gubernandæ Ecclesiæ Dei for-
mam & rationem, pro exigua illa donorum
Dei in me mensura, quodammodo adum-
brare, & oculis subjicere conatus fui. Hujus
mei libelli occasione literas proximis diebus
ad me dedit D. Joannes Jonstonus, sacrarum
Literarum in schola Andreapolitana Scotiæ
Professor, quibus significat, his extremis
temporibus mundum adversus sinceritatem
disciplinæ & regni Christi efficaciam, si us-
piam, in illa certe Britanniæ insula insurge-
re. In Anglia quidem diuturnum & difficile
de forma & potestate ecclesiasticæ disciplinæ
certamen motum fuisse. Jam tandem verò E-

piscoporum ordinem imperium & potestatem omnem in Clerum sibi usurpantem, tantum non triumphare. Apud ipsos verò, Scotos videlicet, disciplinæ efficaciam, cum doctrinæ sinceritate potenter viguisse, ad terrorem peccati, sed non sine multorum invidia. Unde exorta fuerint superiori hyeme inter ecclesiasticum & politicum ordinem dissidia, de finibus regundis. addit præterea, quod & magistratus & ministerii munera olim in Melchisedeço, Mose, Eli & Samuele, partim typicè, partim extraordinariè conjuncta fuerunt, inde multos perpetui ordinis regulam, lubrico errore, in ecclesia constituere velle: cum tamen personæ administrantes, quæque earum sit conditio, considerandæ sint, hoc est, sintne personæ ordinariæ, vel extraordinariæ. deinde tempora etiam qualia sint, videndum esse. diversam etiam videri rationem, in ecclesiæ corruptelis reformandis, cum corrupta prorsus est ecclesia: alia item in ecclesia jam constituta & reformata. Illic enim Deum personas & media extraordinaria sæpè adhibere. Quæ cum ita apud ipsos sese habeant, de quinque illis quæstionibus, quas hic insertas accipis, meum (quod tamen in hujusmodi arduis rebus nullum est) requirit iudicium: idque non suo tantum, sed aliorum etiam bonorum virorum nomine. Quod idem

idem etiam à Domino Piscatore flagitavit, & si quid conjectura assequi possum, ab aliis quoque.

Quemadmodum autem Fratribus & Ecclesiis laborantibus, operamque nostram & consilium petentibus, per charitatem & conscientiam deesse non possumus, neque debemus etiam: ira singulari hic prudentia atque circumspectione opus est, ne remedium ipso morbo deterius atque pestilentius evadat: id quod facile usuvenire potest. Si morbi, imo tota τῆ νοσηρῆ σώματι constitutio & ratio penitius non sint perspectæ. Cumque duorum in Europa nobilissimorum regnorum ecclesiæ florentissimæ hic inter se conflictentur & belligerent: eo magis quidem providendum fuerit in utramque partem, ne oleum pro aqua, extinguendo huic incendio, affundendo, partium dissidia, & ὄπλον hoc κακόν, magis foveamus.

Cæterum, si rectum aliquod judicium in hac causa interponendum, & consilium fidele impertiendum sit, Ecclesiarum Anglicarum & Scoticarum statum exactius cognitum habere oportet, quæ videlicet Episcoporum ibi sit ratio: quodnam inter Episcopos, Ecclesiarum ministros & magistratum, de potestate in ecclesiasticis negotiis, sit controversiæ κεινόμενον: & quo loco disciplina eccle-

fiastica illis sit atque habeatur. Quæ omnia atque his similia, cum prorsus incognita nobis sint, illustris atque generosissimus Dominus meus, Comes Joannes Nassovius Pater, pro singulari suo & incredibili in ecclesiam Dei studio, cura & zelo, author mihi fuit, ut te, Clarissime Vir, cui omnia illa quam exploratissima esse existimat, consulerem, teque, ut πάντα μετὰ πάντων nobis communices, obnixè & officiosè rogarem.

Cum itaque κοινῶς illa τῶ ἀγίων, quam in Symbolo Apostolico profitemur, in obligatione & conspiratione quadam sancta omnium Ecclesiæ membrorum consistat, hocque velit, ut quæcunque à Deo accepimus dona & bona, ad commune Ecclesiæ bonum, pro sua quisque vocatione & modulo, promptè & alacriter conferamus & impendamus: de eximia tua pietate & zelo prorsus nobis persuademus, te facilem hic nobis & exorabilem præbiturum, mihiq; vitio neutiquam daturum, quod in publica Ecclesiæ causa, publica Illustris Domini mei autoritate & consilio te his meis literis tam confidenter adeam. Fecerit enim hac re non mihi tantum, sed prædicto etiam Illustri Domino meo, imò tot etiam Ecclesiis in florentissimis illis Angliæ & Scotiæ regnis officium oppido quam gratissimum, cui magnum addideris cumulum,

EPISTOLA XX. 75

si de quaestionibus adjunctis, exactum tuum
 iudicium & sententiam, aliquot saltem ver-
 bis, nobis aperire dignatus fueris: nosque
 tibi ad similia communionis illius Sanctorum,
 quæ inter ejusdem fidei socios vigere semper
 debet, officia, pro nostro modulo, perpe-
 tuum devinxis.

Benè ac feliciter vale, Vir Clarissime, mi-
 hique observande Domine. dabantur Herbor-
 næ Calend. Octobris. 1597.

Tuæ Rever. Studiosiss.

WILHELMUS ZEPPERUS.

EPISTOLA XX.

Ornatissimo & Eruditissimo Viro,

PETRO SCRIVERIO,

RICHARDUS THOMSON S. D.

Lugd. Batav.

Ocupatissimus sum in alieno negotio,
 mi Doctiss. mi suaviss. Scriveri. Quare
 ignosces si minus officiose literis tuis respon-
 dere

dere cogar. scio his deliciis non constare veras illas amicitias, aliis parantur lenociniis, aliis æternantur delinimentis. Quare ægrè fuit silentii tui excusatio. Nam quis ego sum cui tu aliquid debere possis? Scilicet nugæ illæ ad Martialem tanti erant, ut earum gratia me tam erudita & amica epistola convenires. & tamen hoc nomine illas æternum amabo, quod mutuæ inter nos amicitia conciliatrices & parariæ extiterint. Male peream nisi ego hoc novum sacramentum summa sanctitate perpetuo colam. quare si quid uspiam meum est, deinceps meum tuum esto. Arnobium MS. habeo, imo habui, mi Scriberi. Nam nescio qua mala manu nuperrime adeo mihi sublatus, dum nescio quibus peregrinis sarcinulas meas explico. Sed superest specula, dum illi adhuc Londini hærent. si recipio, protinus ad te ibit. si quæ tibi probantur in Martiale meo, iis utaris, abutaris pro arbitrato, imo libidine tua: non est quod ego modum tibi illa in re præscribam. Tuum Heinisium audio apparare nobis Elychium. arduum & herculeum opus, & quod Augiæ stabuli purgationem superaturum est. habeo quædam in illum auctorem, quæ nupera peregrinatione mea Italica conquæsi. Si operæ precium esse putaveris, id illi significabis, & me una diligenter insinuabis. Vale mi do-

Etiss.

EPISTOLA XXI. 77

Etiff. Scriveri, & festinationem meam mihi ignosce. Cantabrigiæ & ad Kal. Jun. 1603. proxime ociosius.

EPISTOLA XXI.

Clarissimo & Excellentissimo Viro,

D. HUGONI GROTIUS,

*Jurisconsulto, & Hollandiæ ac Zelandiæ
fisci Advocato, Domino meo colendo.*

Hagam.

S. Valde gaudeo tam feliciter mihi conciliaturam successisse, qua in re Socrates apud Xenophontem se jactat. non enim minus Præses noster Hippolytus à Collibus in tua amicitia sibi placet, & virtutes tuas doctrinamque in singulis pænè epistolis suis, laudibus extollit, quam te in amore ejus acquiescere animadverto. Certè te unum esse ait, qui moram quam illic traxit hactenus minus molestam fecerit. Habet hoc virtus, ut cultores suos in mutuam benevolentiam pertrahat.

Dignitatem tibi novam gratulor, & aditum ad majora esse judico, nihil enim tam
ma-

magnum est, quod virtus tua eximia non mereatur. Omnis Europa oculos jam coniectos habet, in catastrophem, qua de apud vos laboratur. Tot annis tamquam palæstra fuit, in qua pro Europæ libertate certatum: inde jam quies reliquæ Europæ pendere videtur. Ego infidam illam gentem nihil sincere agere, persuasum habeo: itaque nil nisi insidias metuendas puto: sed votum tuum ad Pacem, præclarum. *Beasti* me tam expolito epigrammate, cujus simile jam dudum non legi, laudibus extollunt id amici omnes, & quamvis in ignoti auctoris admirationem & amorem rapiuntur. *Gruterus* noster quamvis cogitationem tristissimi sui casus animo excutere non potest, tamen vultu lætitiâ ostendit lectis tuis litteris & amica in iis salutatione.

Comitia quæ jam Ratisbonæ habentur, meliora nos sperare jubent, quum egregius & insolitus sit consensus omnium eorum qui Pontificium jugum excusserunt: acriter flagitant, ut pax religionis, toties & nuper Donaverdæ violata, de novo sanciat, & iustitia æquabiliter administretur, aliter nihil auxilii exspectandum. Sed vos hæc aliunde scitis, itaque molestus ultra non ero, & te valere quam felicissime jubeo. *Gernandus Manhemii* cum filio novis molitionibus inten-

EPISTOLA XXII. 79

tentus abest, salutem iis abs te dicam. Vale
rursus Heidelb. 3. Febr. 1608.

T.

G. M. LINGELSHEMIUS.

EPISTOLA XXII.

Clarissimo Viro

HUGONI GROTIUS,
DANIEL HEINSIUS S.D.

Hagam Comit.

Clarissime Domine,

HEri demum redii Lugdunum, cum ami-
cis diutius quam cogitarem Hagæ ope-
ram dedissem. Nimis vero id ægre mihi fuit,
quod insalutato te, quem frustra aliquoties
quærebam, cogeret redire. nihil enim mole-
stius mihi evenire aut gravius solet, quam
cum eo Hagæ careo, quem alibi non video.
Legi his diebus Thamaram, tragædiam no-
vam, ejusdem auctoris, cujus tu Auriacum
legisti. Fortasse non miraberis poëtam mihi
placuisse, sine quo dominæ placere non pos-
sum; ego vero ut sentio, ita loquor. Multa
in-

inveni ibi elegantiora quam putaram. quod in eo homine magis admirandum, quem vel leviter respicere ad hæc posse, admirationem meretur. Cæterum Lucretiam nisi amarem, Brutus essem. Hactenus tamen sic ut Alcibiadem Socrates. Qui tamen amor in hoc sexu raro citra hos fines constitit. Quod si tale aliquid in animo haberem primo τοῖς ἐρωτικαῖς θεοῖς πᾶσι ἢ πάσαις gratias agerem, quod eum virum, quem nonnulli integro septennio vix exoraverunt, scribere tragædiam voluerint. Sperarem enim hanc, quantulacunque est ambitionem prodesse mihi posse. Nemo enim ignorat arctius hæc studia τοῖς διασώταις, quam vel sanguinis vincula amicos conjungere nonnunquam. Sane quod Meerisio invideam nihil habeo, præter paucos forte versus, quos in scriniis meis quam in ejus dote esse malim. Reliqua hic superant: isti autem domi nascuntur. Semel vero animum ad conjugii leges applicare posse, res non minimi momenti, mihi quidem videtur. Nosti enim quam nil libris meis soleam negare, quos nonnunquam, ad interiorem spondam usque, admitto. Fæminæ autem lecti jus omne ac spatium sibi vindicant. curas vero præter hanc unam quæ in excolenda earum ætate versatur, non immerito oderunt. Putant enim ibi se habere quod agant: reliqua ubique posse fieri, quare sæpe

sæpe vel suspitio hæc nobis non leviter nocet. Senecam Hagæ non paucis debeo. Theophrastum vero ubi iterum in manus sumpsero, haud ita facile dimittam. Ideo crâs id facturus mihi videor. Si quid sit præterea agendum, curabitur. Amantium enim more, pejerare nolo. Vale, Clarissime domine, & amare nos perge: ante omnia vero subitum decessum meum excusa. Lugd. Bat. clo lo cxi. xxi, Feb.

Lepidissimum quid nuper evenit. Dum in atrio familiaria Paulinæ, diligenter cum Lucretiola aliquot spatia conficio, intervenit cum uxore amicus noster, qui propemodum sesquilustrum amavit, è convivio cui interfuerat Honardus pluresque alii, cæpitque prædicare, audiente illa, quam ego odisse non possum, totum triclinium tuis meisque laudibus personuisse. Ego cum me illi fidem non habere prudenter negarem, accessit οἴνοθεν μάρτυρ ejus uxor, quæ in majus rem auxit. ἐγέλα δὲ πότνια κύπρις. quam ego illis abeuntibus sum amplexus, ita tum decessum est.

EPISTOLA XXIII.

ISAACUS CASAUBONUS,

HUGONI GROTIO

V. CL. S. D.

DE Ediçto Illustrissimorum Ordinum, quod nuper misisti, egi accurate cum Rege Serenissimo, cum D. Archiepiscopo, cum aliis præstantis doctrinæ Præsulibus. Et Rex & omnes qui legerunt, consilium vehementer & probarunt & laudarunt. Interest enim religionis Christianæ, & ad Protestantium existimationem vel maxime pertinere curiosis hominibus fibulam imponi; ut desinant tandem τῶν ἑθελόντων παρ' ὃ δὲ θεοῦ, pacem Ecclesiarum turbare, & sua illaudabili πολυπραγμοσύνη infamiam ἀκαταστάσιας & νετεροποτίας apud veritatis hostes Reformationem profitentibus inurere. Summa igitur laude Illustrissimorum Ordinum prudentia digna est; quæ hujus sui Ediçti publicatione & curiosas hominum mentes, Deo ceptis favente, in officio continebit; & sui imperii Ecclesiis publicam reddet tranquillitatem. Faxit Dominus JESUS ille unicus Ecclesiæ auctor & conservator, ut quem boni sperant fructum

Etum ex hoc saluberrimo consilio, Illustrissimi Ordines percipiant: & nos pro stabilita inter Ecclesias vestras tranquillitate occasionem ipsis gratulandi brevi habeamus. Neque vero consilium dumtaxat Rex *Βασιλεως* & alii viri gravissimi probarunt: sed & formulam quoque ipsam, jussu Ordinum conceptam. Apparet enim id esse actum, ut à duobus scopulis in hac doctrina æque periculosis, hinc Manichæorum, inde Pelagianorum populi avertantur, & in ea doctrina confirmantur, quæ salutis vestræ proram & puppim, principium inquam, progressum & *τελευτησιον*, uni Deo adscribens, contemptum tamen honorum operum non inducit. Paucula sunt tantum, quæ ut in formula concipiuntur, reprehendendi cupidis ansam videntur aliquam præbitura. Nam inter illa abrupta quæ sunt vitanda istud quoque recensetur: quosdam à Deo ad salutem invitari, quibus omnino salutem non dare decreverit. quod etiam iterum paullo post repetitur. Atque si multi vocati, parvi electi, Matth. xx. 16. si, ut toties repetit Paulus, certus est servandorum numerus, quos ab æterno Deus elegit: sequitur necessario non eodem proposito, neque pari efficacia ad salutem omnes homines vocari. Hoc igitur si auctores Edicti negare voluerunt, multi sine dubio existent, qui eorum sententiæ sese sint

opposituri. Videtur etiam hac formula jus decernendi de capitibus fidei civili tribui magistratui: quod neque prisci Imperatores utque Rex Ser. M. B. sibi unquam vindicarent. Non clam te est, decretorum in Niceno Concilio editorum auctorem nunquam esse habitum Constantinum: neque Marcianum eorum, quæ sunt in Chalcedonenſi constituta; satis namque habuit uterque Imper. profectos à Patribus canones sua auctoritate munire, ut à populis reciperentur & deinceps observarentur. Ea disciplina an isthic vigeat, nostrum non est quærere: speramus tamen Illustrissimos Ordines pro sua pietate & prudentia Deo & ejus ministris quod Dei est semper relicturos; sola sibi sumpturos quæ sunt Cæsaris, id est, quæ ex Lege Dei ad pii Magistratus curam pertinent. Non defuerunt, qui etiam in fine Edicti verbum *educare* sic interpretarentur, quasi dicerent Illustrissimi Ordines, populos suos in vera religione esse à se institutos. Nam, ut scis, id verbi de institutione plurimum usurpatur. Id vero minus esse Episcoporum & pastorum potius quam Principum dubitat nemo. Sed fuit forſasse alia mens illis qui Edictum composuerunt. Spero autem, Groti præstantissime, viros illos amplissimos, qui tibi auctores fuerunt, ut id scriptum ad me mitteres, quicquid

quid in ea re est à me factum æqui boni consulturos. Sic faveat Deus immortalis piis omnibus Illustrissimorum Ordinum ceptis, & illorum imperium fervet, fortunet, adaugeat. Vale, vir Clarissime, & me ama. Londini XIII. Kal. Junias clō lō cxiv.

EPISTOLA XXIV.

A D E U N D E M.

Vir præstantissime.

ACcepi tuam illam epistolam, cui erat adjunctus Lucanus à te recensitus & dono mihi missus: item illam, quæ erat de opere meo. De munere eximio habeo agoque tibi grates gratissimas. Utinam per publica negotia tibi licuisset illustrationi optimi poëtæ plus temporis impendere. Quid potuerit expectari ab ingenio & doctrina tua, ex adjunctis Notulis facile periti æstimabunt plane ut olim, nescio quis, ex unguis leonem. In tua de opere meo sententia amoris tui erga me vehementiam agnosco; illud *ἀρετῆς* iudicium quo excellis desidero. Illud magni æstimarem scire, quid Theologi vestri de opere & de auctore operis iudicent. Me-

ministi de epistola ad C. Pellocium quam . . . . sententiam non nemo apud vos tulerit: qui ex illo tempore sic renunciavit amicitiae meae, quasi scelus admissem propter quod mihi indici posset Maranatha. Ego editione huius libri illud duntaxat lucrum consecutus ut pensionem amitterem aureorum mille, quam haecenus à Gallia perceperam, nisi Lutetiam me statim contulero. Quod quia vix videtur fore tutum, nisi aliter res meae hinc fuerint constitutae, in regione tam damnosa haerere diutius non potero. Me in magno aestu cogitationum molestissimarum ἐν ἀποροῖν, (nam quo me recipiam?) nihil aequè solatur ac divina vox patris Abrahami, ὁ Θεὸς ὄψεται. Haec sacra anchora est, ἐφ' ἣ σαλῶμαι ἢ ναῦς ἢ ἡμετέρας. Quod de profectioe ad nos aurem mihi vellis tu quidem profectò ἐν αὐτῶν σπύδοις ἀξύνεις. Sed neque valetudo hoc permisit haecenus, neque adhuc licet per curas quasdam: τὰ ἢ μέλλον Θεὸς ἐν γένεσσι κείται. Vale & tuis literis me bea, nisi ego tibi animo excidi. ὁ μὴ γράψω εἰχ' ἔσαι. Quae hinc scripsi, tibi unicum cupio esse nota.

IS. CASAUBONUS.

EPI-

EPISTOLA XXV.

Amplissimo & Clarissimo Viro

D. HUGONI GROTIIO

Jurisconsulto ac Syndico

HECTOR BOURICIUS S.D.

Roterodamum.

EX quo tempore, Vir Amplissime, immortales animi tui dotes condigna uti solet fama atque admiratio comitata est, non destiti ex eo, tanquam ex plebe proletarius, sublimes ingenii tui virtutes secreta admiratione complecti, ac mihi de hoc sæculo, nedum Republica nostra gratulari, quod in eâ extitisset is, qui (quod in multis toties desiderabatur) doctrinam cum humanitate conjunxisset, nec injuriâ: nam cum in unum te Natura contulerit, quicquid in pluribus conatur, tum illam voluit in te humanitatem ac candorem elucere, ut tibi uni optime eulogion africanum convenire videatur. Ea res effecit, Vir Amplissime, uti aliquando in illam cogitationem eveci simus, fore, ut nos

licet humi repentes, virtutis tamen tuæ unicōs cultores, quæ tua est humanitas, non aspernareris. Itaque cum hisce diebus anniversarium scripsissemus dudum tanti Viri manibus debitum, passi sumus hoc jam abiturus ad te evolare, non quidem ut illud censeas, cui vix à publicis curis tantum scimus esse ocii, sed ut in nobis illam bene merendi voluntatem de literis ac literatis æquo animo approbes. Atque ego eo melius spero, quod jam pridem intellexi, illam inter te & Is. Casaubonum intercessisse amicitiam, quæ inter conjunctissimos posset; quod ipsum nisi multis argumentis posteritati foret comprobatum, vel unicūm illud judicium summi Viri de scriptis tuis abunde faceret testatum. Etenim ea est tui ingenii dexteritas, ut cum res diversissimas agas, tantâ felicitate illud assequaris, ut non didicisse, sed in memoriam revocasse videaris, ad quæcunque accedis. Sed postquam te salus Reipublicæ nostræ negotiis publicis admovit, tum vero palam fecisti quid absolutum ingenium posset, in quo elaborando natura contendisset. Posset unus ille liber, quo Batavos Republicâ donasti, luculenter testari, quâ tu vi ingenii ad hæc sacra accedas, nisi hæc ipsa tibi scriberem, Vir Amplissime, cujus quanto est erectior indoles, tanto proprias laudes amoliris: Vellis

EPISTOLA XXVI. 89

lis nolis A, V. hoc tibi tribuet omnis ordo, omnis ætas, te prope unum hac tempestate Reipublicæ obtigisse, cujus humeris sarcina publicæ curæ tuto imponi ac concredi valeat: Hæc de meritis, hæc de virtutibus tuis constans fama est. Cæterum homines difficili ingenio atque ab alio aëre crasso plorare non vetamus. Vale, Amplissime Domine, diu superstes literis ac Reipublicæ. Leovardix Frisonum pridie nonas Septemb. M. DC. XV.

EPISTOLA XXVI.

Clarissimo Viro

D. CASPARO BARLÆO,
PETRUS CUNÆUS S.D.

QUI valeas, quidve agas rerum, valde scire cupio, cognate dilectissime: fuit mihi heri cum Hogerbetio multus de te sermo, cum ille librum tuum* cum admiratione legisse se, ac vehementer probari ab omnibus bonis diceret. ita enim judicant, neminem eorum, qui istis partibus favent, quidquam hæctenus edidisse quod cultum

F 5

ma-

* Bogermannus *ελεγχόμενος*.

magis literatumque fit. defendisti causam non Grotii modò , sed amplissimi Sonatus Bata-
vici , quam integer populus , fautor & cul-
tor optimatum , non hæc zelotarum factio ,
probat. ego , etsi nihil haberem quod scribe-
rem , tamen committendum non censeo , ut
tibi tam felicitis incepti fructum ex animo non
gratularer. id satis causæ fore arbitrabar ,
uti tibi epistolâ obstreperem. non enim de-
beo de argumento sollicitus esse , cum te com-
pello. Virum omnium , quos novi , conjun-
ctissimum nobis amicissimumque D. Episco-
pium Parisiis fuisse , ex syndico nostro in-
tellexi , cujus rei successum ipsi invidio. Me
vero nescio quis vanus metus ab propinquis
amicisque injectus , proficisci illuc vetuit ,
quo maximè cupiebam. adeo tristes rumores
quotidie ex Gallia afferebantur de principum
discordiis , quas nulla alia res , nisi ferrum
& vis , judicare posset. quare imprudenter
facturus (mihi videbar , si tali tempore turba-
tam viserem rempublicam. est quidem (fa-
teor) modus rerum omnium optimus , sed ta-
men , si à temperamento discedendum est ,
malo equidem haberi paulo metuentior. non
sine causa dixit olim ille , Matrem timidi flere
non solere.

ἔπε μῆνας ἄγων ἔκοιμ' ἕρπενός , ἔδ' ἐνιαντὸς.

plu-

EPISTOLA XXVII. 91

plures recurrent feriæ, per quas exspatiari nobis, & vicinos adire Gallos licebit. Vale cognate dilectissime & uxorem tuam meis verbis saluta. Hagæ comitis postridie Calend. Octobr. 1615.

EPISTOLA XXVII.

A D

HUGONEM GROTIUM,

Roterodamum.

Magnifice Amplissimeque Domine.

HOdierno mane nunciavit mihi ornatissimus collega meus, advenisse in urbem D. Utenbogartium, ac, quod antea factum nunquam, velle me invisere: collaturum autem de jure summi magistratus in Ecclesiasticis. Statim in mentem venit, non id colloqui aut dissertatiunculæ ergo fieri, cum ignorare non possit, quam mihi curta sit suppellex, sed potius quia postulare statuisset, quæ

quæ hac de re nuper ad A. T. scripsissem. Nec ea me suspicio fefellit. Nam vix de valetudine mea & statu collegii nostri exquisierat, cum sermonem injecit istiusmodi, ecquid sub manibus haberem, quod brevi lucem respicere posset. Et cum negarem me ob difficultatem muneris in hisce primordiis, aliquid edecumatum & seculo dignum elucubrare posse: porrò institit, nihilne de principali jure in Ecclesiasticis essem commentatus. Sciebam quò tenderet, & mentiri non erat meum. Respondi igitur, ante trimestre aut amplius sententiam me meam ad aliquem chartæ illevisse, sed statuisse, simulac paulum otii nactus ero, quatuor aut quinque disputationibus eam rem in collegio accuratius pertractare. Non improbavit consilium: sed tamen optare se interim dixit, ut sibi inspiciendi eorum quæ scripsissem, qualiacunque ea essent, facerem potestatem. Addebat, jam à tribus retro mensibus vel amplius scisse se, me aliquid tentasse. Dicebam mirari me unde hoc haberet, cum præter eum ad quem scripsissem, nemini mortalium rem communicarim, uno excepto collega, qui fidem dedisset, se cum nemine hac de re verba facturum. Respondit se ex A. T. rem cognosse: idem dicebat D. Episcopus, qui aderat. Non tam naris obesæ eram, ut non odorarer,

cur hoc mihi persuasum vellent, sed tamen dissimulabam. Optarim interim magis collegam hac parte litasse Sigalioni. Imò me ipsum. Quando iniquè ab altero silentium exigit, qui ipse illud præstare non potuit. Addebat D. Utenbogartius, si bonâ meâ veniâ fieret, velle se ab A. T. scriptum istoc exposcere. Dixi non displicere, ut prius videat, quid scripserim. Putare enim alia etiam familiaria eis literis esse admista. Velle itaque quam primum ad te scribere. Rogavit igitur, ut hoc quam primum facere vellem. Rem me sibi gratissimam facturum. Nunc oratum te velim, ut si otium horulæ detur, oculo volanti percurras, & ad oram epistolæ lineam transversam ducas, ubi quid à me prætereundum arbitraris. Si tamen id per occupationes non potes, ipse agam, priusquam alteri chartas istas exscribendas dederò, quò Utenbogartio mittam. Illud quoque candide scribere illi statui, siquid hic boni sit Tuæ hoc A. tribui debere, cujus hac de re sententiam non ita pridem antea legissem. Quod si illud ipsum exemplar, quod A. T. habet, mitti posset, opus foret simul addere, ne cui illud alteri mitteret, quando ad te familiariter scriptum esset, more Romano non seculi nostri, quo inferiores non sic ad tui ordinis ac dignitatis viros scribere solent. Vale Magnifice, Amplissi-

94 EPISTOLA XXVIII.

plissimeque Domine, & uxorem saluta ^{et dicitur}
 XXIII. Jan. clā lō cxvi.

T. A. devinctissimus

G. VOSSIUS.

De Comaste Theocritici certior fieri aeo: item an in-
 tēr Theocritica non etiam habitura sint locum epigram-
 mata ex eodem expressa. Nam si non epithalamii Helenis
 & Oarystris meministi, cessandum erit operis, usque dum
 accepero responsum.

EPISTOLA XXVIII.

JACOBO PETITIO

J. C.

Ornatissime Vir, amicorum candidissime,

QUod litteras tuas priores bilingues vo-
 cavérim, & trilingues me propediem ex-
 pectare scripserim, non scripsi, ut te ride-
 rem, sed ut rideres. Cum enim te festivo &
 minimè timoroso esse ingenio virum scirem,
 studio captavi hoc festivum dictationis argumen-
 tum, & luxuriatus hic nonnihil fui liberius,
 ut & mihi minus molesta esset scriptio, &
 tibi minus ingrata litterarum mearum lectio.

Te-

Testor amicitiae fidem, ea quae scripsi, non scripta esse ullo maledicendi aut conatus tuos optimos & laudabiles suggillandi animo, sed ut ostenderem, quantam de amicitia & tuo in me affectu fiduciam concepissem. Putabam enim licere mihi apud te suavius joculari, nec veritus fui offensusculam (si qua sit) ejus, quem inter mihi amicissimos primum semper habui. Nec illud, quod de triplici caractere scripsi ab alio animo profectum puta. Familiare est litteris quavis inspergere, laeta, tristia, exera, domestica, & quidvis non, nec ullis hac in parte legibus circumscribitur epistolarum materies. Nihil hic peccasti. nec te peccasse innuere volui. Sed ne nihil scriberem, volui apud te leporum & elegantiarum patrem lepidè nugari. Quod si nimis me tibi familiarem esse putas, ignosce quæso, & judicii culpam esse credas, non animi. Non sum ex eorum numero, qui amicum perdere malunt, quam sententiam. Et tu tamen nigrum salem adspergere videris, dum ita in Criticam inveheris, cujus ego tecum osor sum maximus. Si isto lapide me petis, innoxium feris, & ut Aristotelico utar, tu me lædis, sed ego non lædor. Sed reponis hoc, ut scævam istam vocis Pandectarum interpretationem ulciscaris, aut quia minus honorificè de codice Justiniano sensi. Fateor justum esse do-
lorem

96 EPISTOLA XXVIII.

lorem tuum, qui pro facultatis tuæ acrotorio decertas, nec inficias eo, majorem istis laudem deberi, quam ex angui Criticæ. Sed cum antè scripsisses, Græcum non legitur in meo Codice, volui ad Codicem & Pandectas iterum argutari, & cum de Græcæ linguæ majestate minus laudabiliter sentire videreris, volui convicium convicio rependere. Itaque Sophistam egi, & studio vocem illam Pandectarum laxius sumsi, quam sumi debebat. Sed tu optimè sophisma meum diluisti, & fallaciam à dicto secundum quid ad dictum simpliciter (ut cum Logicis loquar) tua restrictione dispungis. Iterum repetam, jocari volui. Si bona intentio (jam cum Theologis loquor) factum justificat, à culpa omni liber sum. Sed & hic fortè prava suspitione pecco. quod si verum est, illud poëtæ cogita,

Res est solliciti plena timoris amor.

Quicquid sit, offendere amicum non debebam, nec volui amicus. Et nosti indolem meam. odi supercilia, frontes caperatas, & morosam illam quorundam in scribendo ac dicendo gravitatem. An semper Homero serius est Juppiter *πατήρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε*? An non subinde cum Junone sua aut loripede Vulcano ineptit & nugatur? Quam suaviter,
quam

quam jocose, quam lepidè cum amicis ludit in Epistolis suis magnus ille Erasmus, etiam tunc, cum ad Episcopos & Cancellarios scribit. Ego quod coram jam non possum, absens per litteras facio. Si displiceat, & seria magis amas, quam jocosa, induam fastum Theologicum, & eo orationis genere utar, quo sacra sua peragunt Deorum sacerdotes, aut Canonici non seculares. Sed aut ego vehementer fallor, aut minus ad palatum tuum erunt tam sacra condimenta. Malim & ego quoque *ἰεροποιάζειν*. Bethlemum nominas & Mansfeldium, nomina magna, quorum ille imaginarium, hic serium militem conscribit. Uterque spes nostras lactant, & maximorum votorum reos, Belgas faciunt. Breda Austriacum & Auriacum exercet, quo eventu novit ille, qui res omnes nutu temperat. D. Doctori Sponso felicem Hymenæum & facilem sponsam meis verbis precare. Amplissimo doctissimoque viro D. D. Noortwicio tibi mihi que amicissimo salutem plurimam dicas. Meliusculè ipsum valere equidem gaudeo. Hoc sciat vir humanissimus, eam me de ipsius virtutibus concepisse opinionem, ut satius putem, de iis nihil dicere, quam frigidè laudando easdem deprecari. Salveant à me affinis tuus, foror, D. D. Goyerus aliique. Tu valetudinem tuam cura & nuptiis D. Borrii

te integrum serva. Lugd. Batavor. IX. Januar. Anno M.DC.XXV.

Tui amantissimus

C. BARLEUS. M.D.

Hesterno die rectoratu suo exutus est D. Lettingius, eique successit D. Screvelius rector nuper Harlemensis.

EPISTOLA XXIX.

JACOBO PETITIO

J. C.

AD litteras tuas Asiaticas respondebo Laconicè, Petiti dilectissime. Dum enim libellos hosce meos ad amicos mitto, ad plures mihi scribendum est. Abit ad te exemplar unum, quod ex inscriptione cognosces: reliqua duo velim tradas fratribus Borriis, Secretario & Medico. Pag. 219. invenies hendecasyllabos, quibus ad nomen tuum allusi, quàm feliciter, tuum erit judicare. Res conjugales tui cognati pessimo sunt loco. Perdidit eas nimia quorundam securitas, & importunæ procrastinationes. Moniti sunt à me
tem-

tempestivè satis, periculum esse in morâ:
 Multo cadere inter calicem supremaque labra.
 Sed ferò sapiunt Phryges. Filia ista ad pa-
 rentes reverti pertinaciter detrectat, quin
 contractum nuptialem dissolvi cupit. Si pa-
 rentes eam publica auctoritate domum du-
 cant, exacerbabitur magis: sin minus, lon-
 ga absentia refrigescent amantium, si qui fue-
 runt, igniculi. Quid ergo? *ἰπέχω*. lupum au-
 ribus tenent. * D. Jacchæo valetudo est af-
 flictissima, laborante in eâ potissimum ani-
 mali facultate. pars corporis dextra paralyfi
 correpta est; hæret lingua, & funerata est
 ea animi pars, qua Achilles esse solebat,
 Ratio nempe & divinæ auræ excellens illa
 particula. Non jam virum, sed puerum dixe-
 ris, non sapientem, sed amentem; non fa-
 cundum Aristotelis interpretem, sed elin-
 guem prorsus & infantem, nihilque minus,
 quam philosophum. Ita in manu creatoris
 positum esse discimus, omne illud, quod
 sumus. qui si depositum suum reperat, su-
 mus, quod fuimus, nihil. D. Coddæus ex
 simili penè morbo æger, per Dei gratiam
 convalescit. Gliscunt hic dissidia inter con-
 cionatores. Qui à Festi † concionibus alie-
 niores sunt Leyderdorpiam excurrunt, more

* Gilb. Jacchæi morbus. † Hommii.

veteri. Sed quando dabitur tua ora tueri, & notas audire & reddere voces? Novi compedes domesticos, qui te detineant. Nec accuso. & illud per quam familiare, morem ut geram Thaidi. Vale & uxorem, totamque amicorum turbam saluta. E Musæo nostro, Lugd. Bat. 12. April. 1628.

Tui Studiosissimus

C. BARLÆUS.

EPISTOLA XXX.

JOANNI FILIO.

Dilecte Fili. Cistam, quod gaudeo, tandem recepi. sed necdum ullæ mihi à te literæ sunt redditæ. Itaque ut tu nuper cum una veheremur, ejus, qui assiduè te antecedebat, equum, à tergo egregiè, semel tamen non sine periculo ad currendum concitabas: sic ego nunc te sæpius scribendo ad scribendum excitabo. Æquum tamen erat ut hac parte industriam nostram longè superares. Quas enim prætexere occupationes possis? Quare quam primum calamum in manus sume, ac nunc quidem Latinè, brevi autem etiam

etiam Græcè aliquid differe nobiscum; ut videre possim, quantum in scientiis ac stylo proficias: gaudereque possim, si te intelligam *ὅτι ἀνάγκη εἶναι ἢ τῶν ὑποσχέσεων, ἢ τῶν ἡμετέρων ἐλπίδων.* Fac, fac ut illud cognoscam. Veniat ætas tua, nunc ferendum. Quod si neglexeris, plorabis postea, cum plena esse videbis fratrum & aliorum horrea, tua esse vacua, atque id tui unius culpa. Sectare igitur pietatem ante omnia, cujus vinculo virtutes omnes nexæ. Hinc ingenium exerce, exerce industriam. atque ita viam tibi muni ad doctrinæ & sapientiæ arcem, imo & famæ. Quam ut consequaris ex voto nostro, profecto laborandum erit. Siquidem non nisi per Virtutis templum itur in templum Honoris. Sperne igitur voluptates, nocet emta dolore voluptas, ut poëta ait. Quam multos nosti adolescentes, quibus volupe esset versari in popinis, cursitare per plateas? At nosti etiam, quis eos exitus manserit. Tu igitur ne per has gaudeas circumferre corpus; sed potius animum circumfer per scientias universas. Ire si lubet, sic domi etiam, atque in musæo, recto & firmo pede ibis ad sapientiam. Et profectò cui bono (quod adolescentuli quidam faciunt, ubi ferulæ manum subduxerint) ita illis corporis pedibus vagari? Turbida est mens huc illuc discurrentium, non composita:

compositæ mentis signum est posse consistere, & secum morari: quod in vita omni locum habet, etiam in studiis ipsis. Eoque utrumque tibi cavendum: ne vel corpore, vel animo etiam sis vagus; In priori ne pecces, malorum fortè consortio illectus, improbos & segnes à te segrega; jube eos ire in Morboniam. Sodales habe raros, nec nisi probos, doctos, modestos. De altero autem ita censeo: sic tibi animum per varias diffundendum disciplinas, ut interim præcipuè eum in certo occupes studii genere. Horum utrumque si egeris, ô quam tibi consules! quantum tibi decus surget! Adest ætas, suppetit occasio. Tantum ipse ut velis opus est. Oblectare interdum animum vis? Unde id melius, quam è literis amænioribus fiat? At pascere vis animum solidiori dape? In philosophiâ quidem habes Aristotelem, habes Senecam. Uterque eorum, utcunque interdum dissentiant,

————— *judice me non sordidus Auctor
Naturæ Verique.*

Sit sanè in natura potior Stagirites ille: nunquam diffitebor. At Seneca longe magis accendet ad odium vitiorum, ac contemptum rerum externarum. Senecæ tamen addi placeat Epictetum cum Interprete Arriano. Quia
vero

vero conqueri soles, non esse tibi memoriam, (ego non à naturâ, sed aliundè oblivionem tibi obvenire scio) age, imitare exemplum meum, adversaria confice, ubi pulcherrima quæque in suos digeras locos. Hæc semper ad manus sunt. Idque & magnum illum Plinium fecisse scias. Nam, ut de eo junior Plinius refert, *Nihil unquam legit, quod non excerneret.* Tardius quidem lectio procedet: sed quæ chartæ inscribes, simul quodammodo animo inscribes. Et dum quidque ad suam referas classem, eâdem chartâ & olim lecta invenies, & recens lecta subjunges. Quæ collatio & priorum memoriam refricabit, & simul firmabit judicium. Prætereà jucundum erit postmodo quæ ex variis authoribus congesseris, uno quasi intuitu videre, & ex horreis suis quasi messem propriam depromere ad usus, quos voles. Hoc age mi fili. Et ages spero. Jam enim optima mihi de te opinari, ac propemodum spondere incipio. Deus spero audiet tot suspiria ac vota nostra. Tu tantum enitere, ut vota hæc, quantum in te est, impleas. Sic tibi fructum, sic apud alios gratiam paries, imo & famam. Mihi vero gaudio eris: eo magis, quia sic cogitabo, si quid mihi humanitus contingat, te fore Tutelam parvulis meis. Vale mi fili, ac Deum time, monitaque mea

104 EPISTOLA XXX.

animo inscribere penitissimo. Jucundiora poteram scribere, non utiliora. Amicissimam à me salutem dices amplissimo Dom. Procancelario: cujus ego affectum erga me teque, non Cantabrigiæ modò, sed Londini etiam, fatis perspexi. Item Doctori Whrenno, si apud vos est. Scripsi ad eum: si ad Episcopale jam fastigium sit evehctus, ut audio, fac me certiozem. Mihi per jucundum erit hunc ei honorem gratulari: etiam salutem dices summis & clarissimis Viris, Collens, Wardo, Belo, Porter, Charterton, Critoni: adhæc Duncono, Johnsono, Hallo, Franzio: & verbo ut dicam, cunctis nominis mei amantibus: Quos ego tum ob virtutes suas, tum ob affectum mihi præstitum colam æternum. Mater & Fratres te plurimum salutarant. Ex quibus Franciscus post quatrimum publicè pro gradu doctoratus disputabit. Deum oro ut feliciter hoc ei vertat. Lugd. Batav. ∞ 10 cxxx. Iphis Kalendis Februariis.

Pater Tuus

GER. JO. VOSSIUS.

EPI.

EPISTOLA XXXI.

JOANNI FILIO.

Cantabrigiam.

Carissime Fili. Hodie demum, qui 13. est Februarii, literulas accepi, 23. Jan. exaratas; nec ante eas, ex quo redii ex Britannia, vidi à te ullas. Sed iis quas dixi, meministi aliarum, quas octiduo ante à te missas ais. Addis te his exquirere iudicium meum, utrum te satius sit Juri, an Theologiæ operam dare. Scis sacrum me studium longissime præferre: sed causæ fortasse sunt, cur disparem tui, quam aliorum multorum, rationem esse existimes. Eas credo causas literis istis, quas dicis, complexus es. Quare ubi illas accepero, sedulo eas perpendam, teque de sententia mea ocissime reddam certiore. Interim vetus institutum urge, reque sedulo in stylo exerce, qui optimus est dicendi Magister. Omnino me male habet, quod ita rudis & scabra sit dictio tua. Et quia in Britannia vulgo patria magis lingua est in usu, quam Latina; metuo ne ea res magis etiam incommodet, & spisse omnino fiat, ut pure terseque loquaris ac scribas.

Nec enim aliud superest remedium, quam ut veterum unum alterum legas & relegas, usque dum in sanguinem eum & succum verteris. Nec legisse suffecerit: etiam imitari opus erit. Qua parte hactenus operam & industriam tuam penitus requiro. Quæso, ne patere me diutius furdo canere: velim etiam à te legi antiquos illos sapiendi magistros, Aristotelem & Platonem, Plutarchum cum Seneca & Epicteto. Tu rivos aut lacus magis consecrari soles. Atqui, ô Fili

*Multum, crede mihi, refert à fonte bibatur,
Qui fluit, an pigro quæ stupet unda lacu.*

Ut est apud Bilbicum Poëtam. Sed hæc studia spectant. Aliquid etiam de vita accipe. Ajunt aliqui te sæpius colloqui cum puella Cantabrigiensi; imo sæpe adeo itare ad eam, ut suspicio multis oborta sit eam à te amari, utcumque indignissima sit te & genere nostro. Jam in Anglia tale quid inaudieram. Sed cum orsus essem de eo colloqui, totum illud cum risu excipiebas, & haud aliter difflabas, ac ventus farfari folia. Nempe sic loquebaris, quasi cogitationes tuæ tantum ab amoribus absint

Quantum Hypanis Veneto dissidet Erydano.

Et

Et sane securum me ea parte reddebas, quia satis visus es cognoscere hunc fore præcipitem gradum ad ruinam. Veruntamen si sic animatus es, quid attinet occasionem præbere aliis ad hæc disseminanda de te? Scis te socium esse collegii Jesu. Scis quos mores hæc vita postulet. Fuge igitur sequiorem illum sexum; vel si res ita ferat ut honeste te subducere non possis, sis præsens absens. Illecebras istas (præsertim Britannicarum puellarum, quibus nihil illecebrosius esse ajunt) ne vide, etiam cum vides. Illorum etiam commercia fuge, quibus sexus ille semper in corde, semper in ore. Aude tales contemnere ne contemnaris à bonis. Imo ne vulgares quidem animas sectare, quas amare soles. Non cadit in eas sapientia. Scis illud Biantis, *Οἱ πλείστοι κακοί*. Sectare igitur pauculos, quos pariter pietas, prudentia, & eruditio commendant. Horum vel aspectus magis juvabit, quam longi cum blennis illis & bliteis sermones: quorum *λόγοι* vere sunt logi. Tantum abest ut profint, ut etiam obesse soleant. Atqui inquires, non semper est copia egregiorum hominum. Si occasio cum iis colloquendi non erit, colloquere cum mortuis, vel potius, audi quid illi tibi præcipiant, quid narrent. Hi non modo eruditionem augebunt; sed animum etiam roborabunt in turbida hac vita.

Si

Si voluptatem amas, hanc elige, quæ voluptatum omnium summa est. Quid enim suavius jucundiusque quam audire Deum loquentem & Christum in verbo suo? Audire Mosem, Prophetas, Apostolos, Evangelistas. Audire beatos illos martyres & ecclesiæ Doctores, Ignatium, Justinum, Irenæum, Cyprianum, & reliquum beatarum animarum chorum. Nonne hos pio devotoque animo legere, plus est quam caput inter nubila condere, sidera ipsa digito attingere? Quid etiam præstantius suaviusque quam ex Aristotele, Plinio, aliis, discere rerum naturam, atque inde videre Dei potentiam, sapientiam, bonitatem: potentiam quia ex nihilo fecerit omnia; sapientiam quia optimo ordine digesserit omnia; bonitatem quia nostri causa fecerit omnia? Quid adhæc excellentius, quam ex Herodoto, Thucydide, Xenophonte, Polybio, Dionysio Halicarnasseo, Livio, Plutarcho, Tacito, aliisque magno numero, cognoscere omnium seculorum decursum; imperiorum initia, progressus, vigorem, decrementa, interitus, causas, modos, eventus omnium considerare; atque ita non solum proficere in iis quæ civilem prudentiam spectant; sed videre simul Providentiam Dei, cujus historia speculum est? Quantum nunc illud, quod omnes magnæ illæ ani-

mæ (fuerint Episcopi, Imperatores, ac reges aut cujuscunque tandem conditionis) ad tuum quasi arbitrium se sistunt tibi & rem omnem exponunt, neque id negligentes, quomodo multa omnibus excidere solent: sed quomodo hæc post longam meditationem dixissent si totus orbis ad eas audientias confluxisset. Neque nunc demum hoc vitæ genus incipio æstimare, scis me fecisse à puero. O quam mihi jucundum meminisse quod sic ætatem hæctenus transegerim! Nullius enim æque avarus fui ac temporis, eoque nunc cum voluptate antea acti temporis recordor. Propemodum cum Poëta dixero,

** Nulla recordanti lux est ingrata gravisque,
Nulla mihi cujus non meminisse velim.*

Nimirum ut idem subjicit,

*Ampliat ætatis spatium sibi vir bonus; hoc est
Vivere bis, vita posse priore frui.*

Quæ ego apud alium non dicerem; apud te id mihi liceat, quia scis ea à me dici, & non ad jactationem dici, sed ut te excitem ad imitan-

* Martial. l. 10. Epig. 22.

110 EPISTOLA XXXI.

tandum Patris exemplum. Alioqui enim futurum ut magno cum dolore memineris senex, tot dierum, tot annorum, quos nugis & ineptiis transmiseris. Quod temporis effluerit tuum amplius non est. Sed adhuc in manu tua (modo Deus tibi longævam vitam concesserit) aliquid est adolescentiæ, & tota porro juvenus atque *ἀκμή*. Nondum imitari me serum est. Tantum contemne voluptates, quia tanti non sunt, ut æternum propterea miser esse velis. Voluptatis enim breve gaudium, longa pœnitentia. Labor in studiis peractus non sentitur, sed fructum ac gaudium relinquit per omnem ætatem. Itaque nunc valde eo delector, quod stultis voluptatibus non delecter, ac ne adolescens quidem delectari soleam. Tibi similem animum opto voveoque, & est jam is, si is sis, quem fore te abeunti mihi recepisti. Et sane ex Britannia non unas literas expecto, ex quibus intelligam te, * *ἐκ ἀνόξιον εἶναι, ἢ τῶν πάντων ἀποχέσεων, ἢ τῶν ἡμετέρων ἐλπίδων*. Hoc quidem ex te cognoscere aveo; sed magis aliunde. Causam scis, qui parentum animos nosti, præsertim si aliquando eorum liberi spem fuerint frustra. Nempe nos etiam † *ἐκ οἷς λέγεις μᾶλλον προσέχειν, ἢ οἷς παιεῖς*, ut Gregorii iterum verbis utar. Vides, ut in tantis occupa-

tio-

* Nazianz. Ep. 118. † Nazianz. Ep. 121.

EPISTOLA XXXI 111

tionibus desinere nesciam, cum ad te scribo, imo tui etiam causa ad alios scribam, et si curanda adeo multa sint domi, ut quo me vertam nescio. Sed omnia vincit amor tui, quem, quanto magis virtuti studebis, tanto magis tibi demereberis. Ut lignis alitur ignis; si fomes absit extinguitur; ita bonorum parentum amor alitur, si liberi virtuti incumbant, hanc si deserant, paulatim ardor ille paternus imminuitur, imo extinguitur. Fove igitur ignem illum in pectore nostro, ut debeat quidem naturæ ortum suum; sed fomitem atque incrementum virtuti tuæ. Significa mihi quantum sit impensum coactilibus pro Senatore Casimbrotio emptis, & quanto amplius acceperis ab eo quam refuderis. Nam necesse est ut ego atque ille rationes putemus inter nos. Fac me etiam certiorum de nominibus, prænominibus, & dignitatibus omnium eorum, quibuscum Cantabrigiæ sum versatus, imo & Londini, & Oxonii, & Cantuariæ. Dices te non omnium meminisse; credo, sed perscribe quorum recordaris. Et si de aliis excidit, Catabrigiensium saltem omnium, & nomina & munera satis noris. Eruditissimus atque optimus ille vir, qui Casaubono olim familiaris fuit, & nobiscum apud reverendissimum & illustrissimum Dominum Episcopum prandit, nomen suum

suum in libello illo chartæ delectilis annota-
 rat. Sed ajunt Fratres libellum eum te habe-
 re. Utcunque est significa ejus nomina, ac
 quo munere & ubi fungatur. Frater tuus
 Franciscus præclare admodum se gessit, dis-
 putatione ea, quam quinta Febr. habuit pu-
 blice pro gradu doctoratus in Jure, disputa-
 tione itaque mox totius summo consensu se-
 natus judicatus est dignissimus, qui suprema
 hac laurea ornaretur. Mi Fili, tuis Horatii
 illud:

*Occupet extremum scabies, mihi turpe re-
 linqui est.*

Dionysius in Arabicis translationem aliquorum
 meditat. In Oratoriis meis nihil præter In-
 dices & præfationes superest. Mag. Bodeche-
 rus est Ethices Professor, & cum laude docet:
 Mi Fili iterum tibi ingero illud Venusini va-
 tis:

————— *Mihi turpe relinqui est.*

Scis enim Adolescentem hunc te juniorem ef-
 se ætate, æque ac fratrem, ut alios mittam.
 Sed pluribus non urgebo, ne videar diffide-
 re. Deus te magis magisque Spiritus sui ro-
 bore firmet, ut senectuti parentum solatio,
 familiæ integræ sis honori, parvulis etiam meis
 (si me Deus ex hac vita evocarit) consilio
 auxi-

EPISTOLA XXXII. 113

auxilioque proſis, imo parentis vicem ſup-
pleas. Ampliſſimo Domino Procancellario,
atque aliis noſtri amantiſſimis præclare de me
nuper meritis, deque te merentibus ſalutem
meo nomine plurimam dicit. Lugd. Bat.
clō 10 cxxx. xiv. Febr.

Tuus pater

GER. JO. VOSSIUS.

EPISTOLA XXXII.

Viro Clariffimo

D. CASPARO BARLÆO,

cognato ſuo

PETRUS CUNÆUS. S. D.

Amſtelodamum.

Vir clariffime & cognate amiciffime.

Recens poëmatarum tuorum editio, quam
ad me miſiſti, longe elegantiffima eſt:
neque poteras melioribus typis eam evulgare.

H

Qua-

Quare pro isto munere tuo gratias tibi ingentes ago, majores etiam habeo. Memini spem nobis à te factam olim fuisse de Sexto Empirico. Quem si adornare cœperis, rem aggredieris præelara tua indole dignissimam. De Salmasio eadem mihi significaverat vir nobilissimus, à quo tu hæc accepisti: ac mox etiam ille scripsit mihi omnia ista iteratis Parisiensium literis confirmari, ac vehementer plerosque illic mirari esse in curatorum numero hic aliquem, qui ista ignoret. Quid futurum sit, divinare nequeo. Res enim nondum penitus confecta est. Quod scribis eruditorum hominum majorem è longinquo reverentiam esse, domestica autem & quæ ad manum sunt, vilescere, ac minus æstimari, vitium est non unius seculi. Quid tamen Academiæ profuerit insignem virtutem præsentium conculcari, ipse tu exemplo esse poteris cum Cl. D. Vossio, postquam ambos vos amisimus. Neque hanc jacturam resarciat Salmasius hac lege accersitus ut vocem ejus nunquam excipiant, subsellia publica. Opus est viva disertaque dicentis oratione ut eximias artes & disciplinas capeffat audientium ardor. Si decem Salmasii Amsterodamum ad commentandum scribendumque, non ad docendum vocati fuissent, nunquam vobis litem movisset magistratus Leydenensis. De inducia-

rum

EPISTOLA XXXIII. 119

rum aut pacis spe utinam verum scriberes, Ego necessitatem quidem & utilitatem video summam: at affectionem & studium quorundam, qui consentire debent, non video. Metus, nescio quis, & speciosa tergiversandi causa obtenditur: veram autem rationem neque ego scribam, & tu facile intelligis pro prudentia tua. Vale cognate carissime, & uxorem liberosque meis verbis saluta. Lugduni Batavorum 23. Julii 1631.

Si per has ferias me inviseris, rem mihi facies gratissimam jucundissimamque. Iterum vale.

EPISTOLA XXXIII.

Clarissimo & amicissimo Viro

D. CASPARO BARLÆO,

cognato suo,

PETRUS CUNÆUS. S. D.

Clarissime cognatorum & conjunctissime. Literæ tuæ, quas 14. Februarii ad me scripsisti, meis binis respondebant, nullo au-

tem egebant responso meo. Quare situi aliquamdiu. Nunc cum magno meo dolore ex aliorum sermonibus rumor est te valetudinis causa à publicis lectionibus abstinuisse. De qua re dum curiosius sciscitor, omnes omnia præclara & honorifica de lectionibus tuis referunt, sed addunt amici tui te, nescio qua animi tristiore cogitatione, credere non esse te muneri isti parem. Equidem ego vehementer gavisus sum cum nihil aliud causæ subesse audio. Nam & sanguinis melancholici motibus quibusdam eam opinionem ante 9 annos tibi obortam esse, & mox brevi recessisse scio. Id vitii magnis & divinis animis sæpe adhærescit. Sed ipse novisti, novimus omnes, qui te amant & æstimant, posse hoc, quidquid est, ratione & consilio vinci, quod tandem etiam sine ratione aut consilio vincet dies & temporis exigui decursus. Quid autem est, mi cognate, cur quod longinquitas temporis minuet atque molliet, id non præripere prudentia tua malis? Noli te oblivisci Barlæum esse, & eum, à quo alii petere præcepta bonæ mentis solent. Res nimium te indigna est, expectare à tempore medicinam, quam statim repræsentare ratio possit. Quare vehementer te rogo, ut huic rei sapientia tua occurras, atque ut ne desis tibi, lectissimæve matronæ uxori tuæ, aut

EPISTOLA XXXIII. 117

carissimis liberis tuis, amicisque omnibus. Quid est, quæso, cur te publicis lectionibus sufficere Amsterodami non credas, cum ante multos annos in Academiæ Leydenfis subselliis tam præclarè rem gesseris? An res majores & eruditis auribus magis dignas Amsterodami conari debes? Innata tibi est admirabilis dicendi facilitas. Et quæcunque in illa philosophiæ parte tractari apud adolescentes debent, etiam aliud agendo exequi soles. Crede modò te posse, &, supra quam satis est, poteris. Non est opus ut de veterum Philosophorum celebrioribus sectis Academica, Stoica, Epicurea, Peripatetica, ex ultima antiquitate cum magno labore multa arcessas. Dic quæ ex Aristotele tuo semper tibi in labiis oberrare etiam somnianti solent, & omnium expectationem implebis. Molesta res est nimium molimen. Majore cum fructu Juventus capiet quidquid obviam & familiare tibi est. Hæc tibi scribenda duxi pro jure amicitiae nostræ. Et pro eodem jure ut mihi respondeas, peto. *Nunquam hodie effugies; nolti cætera.* Ego, quisquis erit rerum tuarum status, quæcunque fortuna tua tuorumve, semper omnia & dicam & sedulo faciam, quæ ab homine tui amantissimo exspectari poterunt. Vale, vir clarissime. Lugduni Batav. 9 Martii 1632.

EPISTOLA XXXIV.

A D

PETRUM CUNÆUM.

Vir amplissime, & cognatorum charissime.

Hasce literas mihi invito & jam prorsus inertem extorsit uxor. Tanta enim jam animo meo insedit tristitia, ut pigeat & pudeat ad amicos & nominis mei studiosos rescribere. Incidi miser in melancholiam, illam qua ante annos IX. laboravi multo graviolem. Nimiis me primum studiis fatigavi, hinc obstructionibus laborare coepi, hinc quæ facilia antè difficilia visa sunt, tandemque nescio qua pusillanimitate coepi mihi prorsus diffidere, sensique me imparem ferendo huic oneri. Hac imaginatione obrutus jaceo, sedeo, penè mutus & elinguis, excors prorsus. Et cum misera familiæ meæ sors animum subit, vix sum meus. Ita qui fortunatissimus fui, jam miserrimus mihi videor. Rationes quibus me erigis, etiam sic à viris cordatis indies objiciuntur. Non sum is, mi cognate, quem me arbitraris esse. Vana ac stolidam persuasionem provinciam hanc suscepi. Sentio aliud

EPISTOLA XXXIV. 119

aliud esse privatim, aliud publicè docere. Non est mihi ea animi præsentia cum publicè docendum est, quæ adest privatim docenti. Quin tanto jam quoque metu obsessus sum, ut ne quidem ad privatam lectionem redire audeam. Valetudo afflictior est ex animi dolore, imaginationibus, etiam medicamentis. Somnus gravis & interruptus, totaque corporis œconomia turbata. Unicum superest præsidium in summi creatoris misericordia & omnipotentia repositum. Is me alias ex simili malo expedit, sed lentè. Scis enim morbos illos diuturniores esse. Ego me familiamque meam precibus tuis, mi cognate, commendo. Non est animus ultra scribere & tragicum hunc sermonem mihi que molestum prosequi. Videbis facile ex dictione, ex lituris, quo fuerim animo cum hæc exararem. Concidit pristinus vigor corporis & mentis. Adstabat uxor, cum hæc scriberem, calamumque penè direxit. Faxit Deus, ut aliquando laxiora & accuratiora scribam. Jam non possum meliora dare. Vale vir clariss. & chariss. uxorem liberosque saluta, quos officiose salutat uxor liberique mei.

Quondam etiam afflictis redit in præcordia virtus. Amstelod. XII. Mart. Cl. l. cxxxii.

Tui nominis cultor summus
 CASPAR BARLAÛS
 cognatus tuus dilectiss.

EPISTOLA XXXV.

D. STEPHANO GOFFE.

Non dubito, Vir Clarissime, quin literas
 meas una cum Commentario meo in
 iv Evangelia, & duobus tractatibus Talmu-
 dicitis D. Cochi, die veneris ad te per nautam
 datas acceperis. postridie à D. Walæo accepi
 quid in negotio vestro actum sit, nempe an-
 te allatum Liturgiarum Librum *latum jam*
fuisse Professorum judicium, & ad Ordines
perscriptum, cujus argumentum breviter sit,
iniquam sibi videri Episcoporum Anglicano-
rum auctoritatem tantam, ut sua ditione va-
lere patiantur Ordines, ut ex eorum præscripto
Liturgia Anglicana hic locorum introducatur.
De cætero intactam se ipsam Liturgiam relin-
quere, neque ullatenus se hoc suo iudicio ei
præjudicatum velle. quod jam die sabbati e-
 lapso ad te perscripsissem, nisi eo die dolor
 colicus ex abundantissime me corripuisset, qui
 sequenti nocte me propemodum extinxit, &
 vero extinxisset nisi secundo adhibito enema-
 te per Dei gratiam fuisset adjutus: jam me-
 liuscule habeo, Deo laus, quem ut tu simi-
liter

EPISTOLA XXXVI. 121

liter quam optime valeas etiam atque etiam
 precor. disce ex Psalmista, סוד יהוה ליראי וקריתו
 להורגם & vale cum Amplissimo D. Boswel-
 lo. datum Lugd. Batav. 28. Martii 1633.

Tuus quantus quantus

LUD. DE DIEU.

EPISTOLA XXXVI.

C. BARLÆO

V. C.

Quæ de Mimis per literas nuperrime ad
 te, ornatissime Barlæe, missas commo-
 nuit ocellus ille Italix suæ Dominicus Moli-
 nus, ex verbis ejus Italicè scriptis, cum tibi
 istis diebus adessem, coram intellexi; & nunc
 quoque ex literis ad me tuis, quibus eadem
 illa illustris viri verba Latinè reddita inseruisti,
 ista scilicet:

*Vellem videre subjectum aliquod egregium
 pœseos ridiculæ sive mimicæ; & speciatim,
 quæ ad ejus historiam spectant. & num ali-
 quâ vel Græcorum vel Latinorum autoritate
 probari possit, mimos conscriptos formâ nar-
 rati.*

H 5

ratiōā, uti constat scriptos ordinariē formā dramaticā.

Quod prius spectat, mimi mimorumque historiam, non quidem fusē, accuratē tamen succinēteque exsequutus est inter recentiores Julius Cæsar Scaliger Libro poëtices, qui & historicus dicitur, primo, capite decimo; ac deinceps libro eodem, cap. 18. Macrobius quoque noster, inter antiquiores, de Laberio Publioque mimis initio statim secundi Saturnaliorum ejusmodi intexuit, quæ haud parum lucis talium studiosis fœnerare possint. De cætero, quod ipsos mimos eorumque formam attinet, Latini modo mimos, modo planipedes dixerunt. Planipedes ob id, quod cothurno tragici, foccis comœdi pedes induerentur, ipsi nudis pedibus, vel ut aliis placet, in plano orchestræ partes suas agerent. Vetus commentator Juvenalis ex editione Pithæi ad Satyram octavam *Planipedes* interpretatus est *Neaniscologos*; quod cum olim minus caperem, in notis nostris Macrobianis, legendum censui, *Nealescologi*, à Græco λέσχη. verum Neaniscologi à νεανίσκοις, quod juvenalia & adolescentiæ placentia tractarent, dicti fortasse. Quin & dies unus Saturnalibus à Caligulâ additus legitur apud Suetonium Juvenalis dictus. erant vero mimi vel vocales vel tacentes. Horum forma
omnis

omnis erat dramatica. Qui voce simul utebantur, duplicem sustinebant personam. Nec spectabantur tantum hi, sed & audiebantur. Et hinc Juvenalis Sat. 8. *Planipedes audit Fabios*. Meminit talium Lucianus insuper Libro *Ἐπιὸν ὁρχήσεως*. ubi & mutos mimos itemque verba facientes adducit, & inter hos memorat, à Nerone Romæ productum unum, præsentem Regio quodam Legato; eumque ubi agentem legatus vidit, nec tamen intelligeret loquentem, ex ipso tamen gestu ac saltationis modo singula accurate percepisse. Et addit Lucianus, Legatum eundem, cum sibi donari saltatorem eum flagitaret, interrogatum à Nerone, cui rei eum posceret, respondisse, esse sibi vicinos Barbaros linguâ dispares, apud hos, loco interpretis, singula innuendo, eum sibi usui fore. Refert & idem Samosatensis, alium quempiam, qui cum unus quinque personas egisset, hanc laudem à spectatoribus retulisse, ut plures in uno ejus corpore animas habitare dicerent. Verum ejusmodi narrationes ac vocalitatem, quæ superius jam indicata, sive carminum modulos à mimis inter agendum usurpatos an intelligat illustri Molinus verbis, quibus quærit *an mimi conscripti formâ narrativâ* ampliare sententiâ, tuamque Barlæe eruditissime, expectare constitui: hoc obiter co-

roni-

ronidis quasi vice adjiciens, usurpatam præ-
 terea iisdem reperiri non minus miram quam
 ridiculam mimesin, quæ μορφοσμός dicta. Hac
 Protei in morem ita se convertebant, ut
 omnium literarum facies repræsentarent, id-
 que tantâ solertiâ, ut etiam componerent di-
 ctiones; de quo videbis uberius apud Cæsa-
 rem, quem dixi. Habes, mi Barlæe, quam
 petivisti, Symbolam nostram. Nunc lam-
 pada tibi sume; ac vale, salutatus quam dili-
 gentissimè. Hardervici Gelrorum XI IX. Maji.
 Stilo nostro 1633.

T.

JOH. ISACIUS PONTANUS.

EPI.

EPISTOLA XXXVII.

*Nobilissimo Amplissimoque Viro***D. CORNELIO vander MYLE,***Equiti, Domino in Myle, Dubbeldam,
Bleskensgrave, &c.*

Hagam Comitum.

Vir Nobilissime.

EUnti Hagam Manassi Ben Israël, & à nobis id petenti, literas ad te negare nequivimus, quia scribendo bene de Christianis meritus videbatur: & ita quidem ut optandum sit, Judæorum reliquos tam utilem Christianis operam impendere. Nam cum res & valde illustis, & gravis sit conciliare scripturæ loca specie pugnancia, quomodo potuit homo Judæus melius de Christianis mereri, quam colligendo, & unum in opus transferendo, quidquid olim omnes Hebræorum doctores scripsere? & quia homines Judæi minus grati nostris esse solent, id unum optaverimus, ut favore tuo eum prosequi, Vir Nobilissime, velis, & efficere, ut alii quoque
in

726 EPISTOLA XXXVII.

in conventu Illustr. DD. Ordinum ejus habere rationem dignentur, Quod eo facilius obtineri posse speramus, quia & ipse vitæ integræ vir est, & procul à malignitate aliorum suæ religionis, quippe qui nusquam Christianis in suo opere insultet: quique per candorem, & diligentissimam S. Scripturæ ac Rabbiorum lectionem non nobis modo, verum & multis præclaris ac præcipuis hujus urbis viris, sit gratissimus. Amstelodami VII. Septembr. clō Io cxxxiii.

N. T. addictissimi,

GERARDUS JO. VOSSIUS.

GASPAR BARLEUS.

EPI-

EPISTOLA XXXVIII.

Amplissimo doctissimoque Viro,

D. JACOBO PETITIO J. V.

Doctori & Advocato

CASPAR BARLÆUS

S. P. D.

GRatias tibi ago maximas, Vir Amplissime, quod anni mihi primitias consecraveris. Liceat modò dicere: Quid meruisti oves, placidum pecus? Si viveret Pythagoras, quàm indignaretur Tibi & mihi. Tibi, inquam, cujus jussu imbellè illud animal, innocentiae ac simplicitatis symbolum, mactatum fuit crudeliter. Mihi, ut qui ausus fui viscera in viscere recondere, & sanguine pascere sanguinem. Lege orationem Pythagoræ apud Ovidium contra animalium esum, & Plutarchi de eodem argumento discursum. Fortè disces solis herbis vesci, & malva, beta, lactuca, similibusque contentus esse, quarum anima non est in sanguine. Me quod attinet, absolvo te à reatu. & ubi

ubi animalium causam dicet aliquando redi-
 vivus ille Samius, habebis me facti tui patronum. Tempestivè & opportune misisti munus tuum, ut videri possis dedisse. Tempus enim est, ut cum puerpera redeam in gratiam. Nos anno isto ovillo cœpimus placare difficilem, more veterum Romanorum: qui casâ jungebant federa porcâ. Fui per triduum Hagæcomitis, evocatus ab Illustrissimo Oxensternio Legato, qui lachrymas meas, quas superiore æstate in obitum Regis Gustavi effudi, absterfit aureo sindone. Sanè hæc ex Aquilone tempestas non fuit mihi gravis. Expediet Reges sic mihi sæpè mori. Ne verò putes me esse ex ordine accipientium & non dantium, accipe ἀντίδωρον, munus Hispaniense; ut videas quo statu sint res meæ, cui istiusmodi capsulas mittunt Lusitani. Optem audire, uxorem tuam feliciter peperisse, ne solus ego aut beatitudine ista aut miseria fruam. Vale amicorum integerrime & durissimis temporibus probate. Amstelod. xxii, clō lō cxxxiv.

EPISTOLA XXXIX.

Incomparabili Heroi

HUGONI GROTIŌ,

*de omni Eruditionis genere summe merito,
Domino & Fautori magno.*

Hamburgum,

Nobilissime & Magnifice Domine,

POST tot experimenta semper similis sibi Humanitatis Tuæ religioni mihi erat dubitare amplius, *an migrarem modestiæ fines*, si inficetis litteris Tuam Magnificentiam inquietarem, & studiis nostris porro ut factum velis peterem. Ut enim antidhac justus ille metus ab ausu ejusmodi manum abstinuit, fore, ut indignaretur Magnif. Tua spei superbæ, qua responsum breve inter magnificas plurimas occupationes exspectarem: ita aliam nunc mentem dat divinarum Virtutum Genius, qui magnum animum non cum fastidio, sed incredibili affabilitate miscuit. Tribunal olim plebis, quæ sanctissima apud Romanos potestas erat salva Republica, noctes diesque populi ad subsidium ædes patebant. Sic

Magnif. Tui aditum permittit mihi & aliis, quicumque *severæ artis fructum sectantes adversus barbariem, qua involvitur, & studiorum remelligines consiliis & indagare & juvari desideramus. Quo quidem semper timide, ut in religiosis decet, sum usus; nunquam tamen sine magna voluptate imo utilitate, nunquam non doctior factus, sive de meditatibus ad Magnif. Tuam referrem, sive erenata suggereretur occasio differendi. Quale illud nuper de Saturâ, oraculi vicem mihi acceptum. Nec tamen possum, quin removeri postulem unicum adhuc, qui me impedit, scrupulum. Videtur enim originem Græcam probare vox Satyricon, quomodo Petronius & Martianus sua inscripserunt, & literis & terminatione Graja. Ut Satyricam levitatem Augustinus de Civ. Div. alicubi & alii. An ergo Saturicus & Saturicum scribenda, damnandusque antiquitatis consensus? an vero istam finitionem non ipsorum auctorum, sed Grammaticorum, dicendum? Sed has curas inter parerga & lucrativas operas jam habere certo constitui, & Juris Civilis cognitioni serio, quod nec T. Magn. dissuasisse aliquando memini, me dare. Cujus principia, ut ea ab Imperatore sacratiss. in Institutionibus comprehensa sunt, semel iterumque legendo pervasi: in difficili autem*

di-

divortio stiti aliquandiu cœpti itineris gressum, ex quo T. Magn. levi brachio liberare me posse & velle confido. Sunt in viris doctis & hanc artem multorum judicio doctissimis, qui quotidianis disputationibus, quem morem in Academiis ubique invaluisse noram, exercendos studiosos putent, & in hanc rem Treutleri & aliorum theses in manus tradant: Sunt qui maligne hoc genus traducunt nihil præter Vegelii opera commendent & illorum lectione utilius & felicius contineri nos æstiment abstinendo ab istis, quæ maximam partem ingenii sint lusus, & ubi magis de verisimilibus, quæque *ἐξεταστω* acuant, quam Juris tyronem instruant, cernatur. Scire velim ante natos illos, qua via tam arduum iter aggressi sint Viri magni, & an ad alterutrum harum necessario alligandi simus. Etenim verum quotidie experimur, non in omnibus, in quibus disputantes fatigantur, ad verum scopum eos oculum collimare, quorum tamen examini non paucorum controversorum decisio deberi se fateatur: Et illæ Vegelii regulæ, exceptiones, replicæ, duplicæ &c. vix videntur sine generica aliquali Juris cognitione utiliter adiri, ne dicam multa ibi ex nuda Dd. opinione inculcari, quæ discernere satis expedite à *κρυπταῖς δόξαις* & certissimis legum axiomatibus non queat, qui illarum

silvam non prius sit pervagatus. Taceo alia; quibus utriusque veluti sectæ acies defensores ad partes nos vocant, Tuæ Mag. longè procul dubio quam mihi notiora. Ita *compendifactis aliis*, Tuam Mag. oro demisse, ut Tuum de hisce iudicium, deque vera, optima, regia via arcem illam Augustæ divinæ invadendi, sententiam, *breviter & rotunde, qua præcipue supra omnes quæ ego unquam eruditorum loquentes audivi, dexteritate polles.* perscripta videam. Sic Mag. Tuæ levi opera maximum mihi beneficium præstandi materiam plenus bonæ spei obtrudo. Eandem cum omni familia Summi Numinis protectioni fidelissime commendans. Scripsi Lubecæ, ubi nunc velut in secessu dego, notus paucissimis, familiaris nemini aut duobus. VII Eid. Febr. Ad An. Christ. MD CXXXIV.

T. Magnif.

*ad omnem cultum servitiumque
devotus, addictus*

J. FREDERICUS GRONOVIVS.

Si ei, qui has offeret, reposcenti, aut M. Damckan T. M. responsum committet, bene ad me curabitur.

EPISTOLA XL

Clarissimo & vere eximio Viro

D. CASPARO BARLÆO,

Professori publico,

DANIEL HEINSIUS.

S. P. D.

Amstelædamum.

Clarissime & amicissime virorum.

* **V**ides, quam mea interesse existimem, ut me probem tibi. De Historia quam petis, ita habe. Tulit ad me Haga præstantissimus Graswinckelius non totum opus, sed *ἀκέφαλον*; ea lege ut Mylio *ἑόντων* amicissimo, remitterem, cui à Molino illustrissimo hac lege missum fuit, ut sic obiter communicaret nobis. Ad quem scripsi, ut quam primum, si haberi possit, totum ad me mitteret. Homo enim admodum inpatiens, quæ placent, non libenter ex parte tantum lego. Ubi totum accepero, faciam, ut & ipse, & Amplissimus Hoofdus, participes ejus mecum sitis. Scriptum nihil minus quam contemnendum videtur, nisi cum partium studio abri-

I 3

pitur

* Benevolentiae testificatio.

pitur qui scripsit, quod in illo ordine nec novum, nec mirandum. Interim, ut videatis, quam festinem vobis placuisse, mitto quod accepi. Affirmare possum, qui divinas dotes tuas magis æstimet quam ego, esse neminem. † Neque tam *diva* *divites* in terris, ago ut ignorem quantum tibi debeam, qui toties præclara scripta tua, hoc est, raras gemmas, mecum inter alios communicasti. Satrapam Muydensem, olim colui, nec quicquam de iudicio mutavi, quod experietur, cum occasio se offeret. Ei interim ut me commendes, unice te rogo. ea lege, ut certo scias cum amicos recensebis, in eorum numero, cui amoris constantia ac admiratione tui cedam, reperiturum te omnino neminem. Nihil enim deprecor, qui semper dedi operam, ut & publice & privatim, si id impetrare possem, bene per me esset, tibi. Cujus rei testes plurimos laudare possum. Cæterum vel temporis calamitas, vel distracta hominum ex eo ipso, iudicia fecerunt, ut nunc eo careamus, cuius lucem ac splendorem huic Academiæ ereptum, semper dolui. Clarissime vir vale, & ut soles, me ama. Lugd. Bat. Anno cIo Io cxxxiv. x Septembris.

Nominis tui observantiss.

DANIEL HEINSIUS.

EPI-

† Stupidus,

EPISTOLA XLI.

Illustrissimo & Clarissimo Viro

HUGONI GROTIŌ,

*Reginæ Regniq̄ue Suedici Legato, Lite-
rarum facilè Principi.*

Lutetiam.

*Excellentissime Legate, & Patrone mi In-
comparabilis.*

TUas accepi, & summâ cum voluptate legi perlegique, sed conscius mihi met nihilominus de meritorum penuriâ, quæ mihi abunde satis superque ascribere candidus amor tuus, humaniori affectu prægnans, dignatus est: nec in tuis ad me solum cor tuum benevole aperuisti, sed tuis ad Reverendiss. Archiepiscopum, ab ipso thesauri instar habitis, abundantius vota, & desideria amica effudisti: sic enim literis perlectis, mihi solatii magni loco, referebat illustriss. Præsul; à quo antehac recipucas accepisses, si gravia quædam negotia non intervenissent. Hoc mihi, tibi suo nomine significare mandabat. condignas igitur ab ipso gratias expectes, sed

à me qui persolvendo impar prorsus sum vel dictis vel factis, non alia tibi promitte, quam quæ cor, & mens sincera, te digna excogitare queat. Quæ hic tum in privatis tum in publicis agitantur, si grata fortassis tibi sint non gravabor inferere; D. Rivius advocatus Regius recens librum de re non vulgari, scilicet, historiam rei navalis edidit. Et Dominus Seldenus, qui te, si ullum mortalium, summo prosequitur honore, parat divulgationem libri qui diu latuit, de maris dominio; ex mandato Principis facit, nectantum classe, sed calamo pugnare decretum esse videtur; classis ad prælium fere parata, sed liber nondum prælo datus: D. Junius Bibliothecarius Regius è cultoribus tuis non postremus in catenâ græcâ super Job edendâ totus est; neque te celabo cum literarum bonum aliqua ratione spectet, me codices MSS. non contemnendos, sed ut *θήζαυρα καλόν* ex Germaniâ advexisse. habes hic designationem schedulâ notatam; Unum denique restat de cujus notitiâ te maximopere gaudere certus scio. D. Anstrutherus jam Exlegatus, si ita loqui licet, amplam satis fortunam nactus est naturæ non Regis dono; mortuo enim conjugis fratre absque masculâ prole possessiones & bona hæreditaria in ipsam descendere. Ulterius te à tuis negotiis non divellam. Vale

EPISTOLA XLII. 137

vir incomparabilis, & me amare ne desiste,
qui semper maneo

*Tuus in omni officio paratissimus
cliens amicusque*

SAMSONUS JOHNSONUS.

Londini XXI. Maji, St. v. MDCXXXV. si rescribis, Oxonii expectabo Literas, hodie enim hinc discedo.

EPISTOLA XLII.

Clarissimo Viro

D. CASPARO BARLÆO,

cognato suo,

PETRUS CUNÆUS.

S. D.

QUOD pro necessitudine nostrâ veterique
amicitiâ fieri oportuit, factum à te ab-
unde est, clarissime cognatorum, cum me
super funere filioli mei solatus es novissimis
litteris tuis. Quo nomine gratias tibi ago ma-
ximas. Quod scribis apud vos incrementa ca-

I 5

pere

pere pestem, vehementer doleo: cum sciam interesse Bataviæ nostræ, ne porrò florere totius orbis commerciis vestra desinat civitas. Animadversiones censoris Daventriensis in epigramma tuum, quod Judæo Manassi Ben Israël scripsisti, non vidi, & oppidò pauci sunt, quibus inspicere hic licet tam horribile arcanum. Sed tamen, si in vindiciis, quas mihi misisti, benè relata omnia criminationis capita sint, næ ille potuisset ungues continuisse ab istâ prurigine. Ego, cum librum suum Amsterodami post funus carissimæ uxoris tuæ offerret mihi Manasses vester, carmen illud, ut cætera tua omnia, cum voluptate legi, neque in eo quidquam reperi, quod esset Christiano indignum. Sed nec amicorum meorum, hominum eruditissimorum, qui hic vivunt, & liberrimè mecum loquuntur, ullus fuit, qui aliquam hujus carminis partem displicuisse aut sibi aut aliis dixerit. Enimverò sciunt illi, scio etiam ego, ita te & vixisse & sensitse semper ut nec sacram prisæ & incorruptæ Ecclesiæ fidem, nec recepta pridem Christianorum symbola temerare aut convellere studueris. Quare vel illorum vel meâ causâ non erat opus istis Vindiciis. Et verò existimant plerique ex præcepto Dei Dominique nostri Jesu Christi ad officium istius disertatoris pertinuisse, si quid illum

in tuis versibus offendisset, epistolâ privatim prius te monere atque animi tui exquirere sententiam, quàm te per omnium ora traducere publicè. Autorem omnes, quotquot audivi, & inter hos etiam Theologi, credunt esse Vedelium. Placet autem omnibus & mirificè laudatur ingenua illa in vindiciis & rotunda professio, partium ducem aut sectatorem te nec publicè nec privatim esse: Antitrinitariis favisse nunquam: credere te solâ fide in Christum servari, quotquot servantur: de meritis & satisfactione Christi, & rursus de impiorum morientium pœnis perversa Socini dogmata minimè te sequi: Ordinum fœderatorum decretis paruisse, neque aut patriæ tuæ, aut Ecclesiarum, quæ publicè vident, turbare pacem. Equidem ego arbitror non modò ad stabiliendam sed ad augendam etiam *ὀρθοδοξίας* tuæ gloriâ criminationes istas anonymi præcessisse: & si quid forte in Scanzonte tuo asperè in convitiantem dixeris, totum hoc, quantumcunque est, dandum esse justo dolori tuo. Vale, Vir amicissime, cum liberis tuis, quos verbis nostris saluta. Lugduni Batavorum 21. Septembris 1636.

EPISTOLA XLIII.

*Illustrissimo Domino,***HUGONI GROTIO,***Reginæ Serenissimæ & Regni Suecici legato
ad Christianissimum Regem Galliarum.*

Lutetiam Parisiorum.

Illustrissime Domine.

QUAS nono Julii scripseras, eas demum
IX. Octobris accepi à Vander-Burchio.
Tantæ moræ causa est, quòd eas literas cum
erudito Philolai opere cistæ suæ incluserat:
nauta autem Rhotomagensis, cui hanc com-
miserat, tam serò appulerit. Hesternò die
Hortensio legendum Philolaum dedi: qui
valde eo capitur. Ac Blauwius excudere est
paratissimus. Idem excudere avet *Ἀνθολογίαν*
tuam, sed conditione hac, si placeant typi,
quibus usus in tuo de Jure Belli. Majores
enim non habet. Maimonides filii *Ἐμμανήτις*
post mensem, ut spero, editus erit. Excudun-
tur & nostra, de origine & progressu Idolo-
latriæ. Ringitur Meursius, quod post trien-
nii moram necdum sua orsus sit Blauwius.

Pror-

Prorsus ei injurius est : si non alio nomine, saltem inedita tot retinendo, eumque frustrando pretio eo quod ex dedicatione à magnatibus in Dania rediret. Salmasius necdum reversus : sed ex Riveto intelligo, propediem affore. Aliud metueram. Sed gaudeo, quod nolit illis gratificari, qui in Galliis remansurum sperarant. In filio tuo nihil vel nos, vel alius hic desiderat quicquam. Lues, quæ superiori anno plus minus duodeviginti milibus Leidæ absumsit, vehementer satis Harlemi hoc anno grassata : minùs urbe nostrâ, sic tamen, ut ante mensem unum alterum de hebdomade tolleret supra sexcentos : nunc longè remisit. Siquidem intra idem spacium infra trecentos amittimus. Heinsius, ut specimen ostenderet observationum suarum in Novi Instrumenti libros, philypam excudi curavit. Sed nondum contigit videre : nec super eo laboro. Subinde fallor : sed vix arbitror illud hic fore. Jam sexennium est, quod paratum sese diceret ad editionem. Si est, qui fuit, non intra alterum sexennium id erit. Præclarum est ingenium, sed à majoribus studiis ad tantam rem non satis paratum, Sed ipse viderit. Nihil mihi hîc feritur, aut metitur. Minus malignus esset : amore esset dignissimus utriusque nostri. De iis, quot ad Remp. hanc pertinent, quid scri-

scribam? Aliunde illa meliùs, potissimum ex affine Reigersbergio cognosces. Illustrissimæ dominæ, conjugii tuæ salutem à me, & meis, uti & optimis liberis. Amstelodami. Prid. Kal. 10. Decembris.

Illustri nomini tuo addictissimus.

GER. JO. VOSSIUS.

EPISTOLA XLIV.

Clarissimo Doctissimo Viro

D. CASPARO BARLÆO,

CONSTANTINUS HUGENIUS.

S.

SI Meteorologiam meam, ambitiosè nomini tuo nuper inscriptam, nondum accepisti, minus damni est, quam si te tineat ad cœnam vocaverint, raptum alio ex condicito, Mudam puta, vel ad Vossium, Wicquefortium, Bakium, aut Vondelium, *omnis homines, qui se præstare student cæteris animantibus.* Et si quid sanè Tabellarius

fa-

sapuit, jam in Myropolio legor gravis autor,
vel turis piperisque sum cucullus, vel scom-
bris tunicas dedi molestas. Sin tradidit hic il-
 lustres paginas, Barlæe mi, facinus, meher-
 cule, te dignum facis, & sacri Codicis non
 immemori lectore, qui *stulto non respondeas*
in stultitia sua. Anonymum si sic excepisset,
 dubitare possem, an non melius tibi consul-
 tum esset; nisi obstarent, quæ notasti obiter,
 multi ponderis argumenta quibus cum acce-
 dant herculea illa, quibus, laceffite pugil,
 amentem jugulasti, atque adeò merentem, (ut
 qui in sacris, quæ profiteri fertur, voluit
 videri non legisse τὸ, μεταξύ σε ἢ αὐτῶ μόνου) as-
 sero, & fatentur omnes boni, interfuisse tua,
 & amicorum, ne hoc impune ferret. Pro-
 strato, mihi denique illudere libuit, & *Leo-*
nem, ut apud Senecam est, *fabulâ impetere.*
 Facit huc Epigramma, quod in capite inve-
 nies nonnullorum, quæ his addidi ejusdem
 farinæ. Si inspicere singula dignaberis, in
 castris, vel itinere omnia memento nata. ex-
 cepto uno, quo Realium alloquor, eximium,
 ut nosti, virum, qui nunc ingentis rei, &
 suâ curâ dignæ, procurationem obit. In illo,
 & cæteris, futilis venæ meæ genium agnosces.
 quo cum delectari te tamen, pro humanita-
 te tua, professus sis, etiam hoc ære, no-
 men aureum, quo me obligasti, dissolvi pa-
 tere.

tere. Loquor nunc de tot selectissimis deliciis, quibus tu me partim, partim tuo nomine, cujus ille verax & perpetuus præco est, Wicquefortius impertiit. Inter illas quoties attentionem pascō, repeto ejusdem Senecæ luculentum illud, & subactō Aulico, an subtili oratore, dignum: *quocumque*, ait, (nescio nunc quo loco) *oculum miseris, id tibi occurrit, quod eminere posset, nisi inter paria legeretur.* Nobilis & arguta laudandi ratio. At, Amice, si te legat, ne hac quidem sibi satisfaciat. de me, ut porrò silere pergās, sincerè postulo. Placet merenti pæna, præ encomio, quo me in ruborem agis; dum anguli nimirum acuti cum obtuso comparisonem longè venustissimam præposterè nobis applicas. Rursus in verba Senecæ impingo. Acumen epigrammatibus meis adscribere voluisti. Audi philosophum, cæteris, si quid video, extantem, quantum de cupresso inter viburna scriptum est: *Acuta*, inquit, *sunt ista quæ dicis. nihil est acutius aristâ: quædam inutilia & inefficacia ipsa subtilitas reddit.* Hac aristâ, quasi virgulâ, crede, mi Barlæ, sæpius me castigo; & si quid casu opportuni excidit, quod, *nondum refrigerato inventionis amore*, plausum inventori eripiat, aliundè me intueor, & numquid me, inquam, induo in *artificii veterinosissimi nodos?*

dos? Sed hæc Senecæ item, ni fallor, dictio est: Nisi finem facio, totum hodiè recitabo. Neque enim diffiteor, perpetuò mihi observari sapientissimum mortalium, cujusque unius gratiâ laxius otari optem, quàm nunc per istud licet, quo mihi *cum officio luctandum est, quia semel recepto*. Neque enim fefelli, cum in Castris me quàm densissimis occupationibus distrahi clamavi, & hâc non nihil veniæ apud literatos promereri. Solo ultimo bimestri invenio, & stupeo, & indignor, scripsisse me vario sermone ad cccxvii. epistolas privatas. Adde rotam Ixionis, &, quàm eo loci res publicame exerceat, expende: Judicabis quàm angustè tot epigrammata federint: per quas rimas emissa gracilitate suâ nimirum punxerint, ut de arista dicebamus. Sed, licetne, inquires, per doctorem, cujus tu in verba jurasti, *epistolæ, sinistram legentis manum implere*? Sanè si tertiam invenias quam ab innocenti servo fenex Aulularius poposcit, jam occupata sit. Neque occupatior me tamen; qui & ista me nugari testor inter, non ausim queri, quot avocamenta. Vale tamen vir doctissime & vel hac etiam de causa sile, ut sic loqui desinam. In Pistrino meo, Aula Principis, Cl. Io. cxxxvi.

EPISTOLA XLV.

Viro Amplissimo & Incomparabili

HUGONI GROTIIO.

Lutetiam Parisior.

Responsi hujus tarditatem excusarem, Vir Amplissime, (neque enim deest quod justissimè caussari possim) si tua tantum interesse putarem, quid rerum agam, ut memor tui vivam, intelligere, quantum publicè interest, omnium tuarum horarum tibi probe rationem constare. Iratas Musas semper habeam, nisi nunc quoque, cum te cogito, religio sit literis te meis vel tantillum interpellare. Sed cum inter cæteras virtutes tuas singularis emineat (quod jam non uno argumento didici) benignitas, ne intempestivâ cæterarum reverentiâ hanc (cui Tu tantum tribuis) minus advertisse videar ipse, eâque vel eo nomine indignus; hujusmodi sermones in posterum missos faciam. Gratam tibi fuisse qualemcunque observantiæ erga te meæ significationem, quam affini tuo, charissimo Keygersbergio, testatam esse studui (& testatior certe fuisset, si mora ejus hic lon-

longior) valdè gaudeo. At quòd tantillum officium tu tanti facias, quanti facere te testes humanissimæ tuæ literæ, non id sane meriti est mei, sed tuæ summæ benignitatis. Non ea est mea conditio (quæ tamen fortasse aliquanto amplior esse potuisset, si id ego agerem) ut magna polliceri possim. At hoc unum sanctè & ex animo polliceri possum, adeo me quicquid ego sum, tuum esse, ut beatissimum me crediturus sim, quoties ita feret occasio, ut aliquid quod tibi gratum sit, agere possim. Quod si qui erunt deinceps è tuis, quibus has terras lustrare, aut linguam addiscere (aut si quid aliud hic est, quod iis ignotum non esse è re sit ipsorum erit animus, offero tibi meas ædes libentissimè, quamdiu erit ipsis commodum; imo nisi unius saltem mensis hospitium mihi concedant, (si nihil quod obstat) ægerrime me laturum tibi prænuntio. Reverendissimus Archiepiscopus (cujus video te libenter meminisse in tuis gaudeoque) idemque Dominus meus ac patronus indulgentissimus non cessat (inter tot ac tantas Eccles. Regnique curas) de literis apud nos novis quotidie consiliis beneficiisque benè mereri. Haud facile credas quantam vim MSS. omne genus, Orientalium, Græcorum, Latinorum ex plurimis non Europæ modo, sed & Asiæ locis

maximis, operâ & sumptibus conquisitorum & congestorum, in publicam Oxoniensis Academix Bibliothecam nuper contulerit. Idem & præla & novos typos Græcos (nam hætenus rarus eorum in Anglia usus) Londini provideri curavit, ad multorum veterum Græcorum Codicum, qui hætenus lucem non viderunt, & à multis seu vertendi seu transcribendi suscepti sunt, editionem. jam Theophylactus in Epistolas Græcus, tanquam primitix futuræ (σὺν Θεῷ δ' εἰπεῖν) segetis, ante plures menses ejus auspiciis excusus prodiit. Etsi non potest, quin jam pridem exemplaria Lutetiam pervenerint, ut jam ferum sit ad te mittere, haud tamen abs re facturum planè credidi, si Bibliopolæ Londinensi mandarem, ut unum ad te curaret, ea nimirum conditione, ut si jam tu unius es compos factus, istud ad Reygersbergium meum meo (bonâ tuâ est veniâ) nomine perveniat. Vale vir summe, & amare perge,

Tibi deditissimum

MERICUM CASAUBON.

Cant. vi. Kal. Apr. 1637.

EPI-

EPISTOLA XLVI.

CASPARO BARLÆO V.C.

atque Eruditissimo.

ACcepi, Barlæe doctissime, Epigramma nobile tuum, quod Georgius Iraem vir absolutæ Matheseos, ac mei amicissimus ad me properandum curavit; de quo sileamne, an gratias agam adhuc dubito, cum hinc gratiarum modus haud satis idoneus queri possit, unde metus ne videar frigescere; inde re ipsa magnitudine sui totum mihi pectus, totum animum mancipat; magnitudine, inquam, nec pœnitet, cum versibus illis quæsitissimis, ac doctissimis tantum à te mihi fuerit collatum, quantum nec assequi à Regibus possem, gratiosissimum nempe calculum, quo de rebus meis ita censes, ut feras ad sidera. En si non Menippus, neque Icarus meis, id est caducis, tua saltem penna sublatus sublimi feriam sidera vertice. Jam in ephemeride, quam laudas accepti debitor, ni malim lucro apponere, beneficii Tibi rationem consigno. ô aureum Epigramma! siccine pro ignoto Tibi Amico penetralia Parnassi subiisti, momordisti laurum, ut me cælesti aulâ, quamvis

150 EPISTOLA XLVI.

poëtice loquaris, dignum judicares: cum interim tu cælesti illo tuo ingenio si non immortalium aulâ, immortalitate saltem me laudando tam nectarea laude donaveris: durabit nempe tuum hoc monumentum, durabuntque cuncta, quæ literis tradis. Absit adulationis periculum, quandoquidem de omnibus scriptis tuis loquor, tu seculi nostri verus Poëta expergefacto Latino carmine vel cum Veterum invidia canis, nostramque ætatem, quod objicimus antiquæ, unus facis non ingenio deterior illâ, non genio ad scribendum, nisi quod Satyricus ait, propter mille annos. Admiror beatitatem procurentis carminis, admiror suo loco electam dignitatem, quibus exundantibus tu Carmina pangis:

Nunc charitas complexa Lyrâ, nunc grandia torris

Verba intorta sonis, & plenos gorgone versus.

Sed sane non Tibi ea me spes, ut ad mercaturæ tamquam versuram laudem pro laude cogites, quando conturbem opus esset si ad compensandum compellarer: quapropter mei tantum in te vincula, quibus obligor refero, & corculum admiratorem virtutis tuæ. Si quid interim nostra valet promptitudo, totâ
fruere,

EPISTOLA XLVII. 151

fruere, quod tam precibus incessanter à te peto, quam celeritate executurum quicquid iusseris me polliceor. Vale vir Clarissime, & Andreae Argoli tui memor diu vale. Patavii die XXVI III. Septembris MDCXXXVII.

Excellentiae Tuae officiosissimus

ANDREAS ARGOLUS in Patavino Liceo Mathematicus.

EPISTOLA XLVII.

Illustrissimo Viro,

D. HUGONI GROTIUS,

Serenissimae Reginae & Regni Suecorum ad Christianissimum Regem Legato.

Lutetiae.

Illustrissime Vir.

Qui has ferunt, D. Rhode & D. Berchinger, comites Palatini Principis, ille eques Germanus, alter studiorum Principis rector, uterque eruditus & *famae tuae ex scriptis admirator* ad dignitatem tuam adi-

K 4

tum

tum meis munire voluerunt. Etsi autem nec tua insignis humanitas nec virtus illorum singularis, cui solum iudicium Sereniss. Regi-
 næ satis magno testimonio est, indigos hu-
 jus pararii eos sineret: *tamen nolui tam bel-
 lam occasionem perire* quin officium roganti-
 bus præstarem, & tibi ave ferrem. Quemad-
 modum enim si Parisiis agerem, auctior esses
 uno καθημερινῷ salutare, qui te affectaretur,
 deduceret, coleret, *qui ex ore tuo penderet,
 & verba tua pro æternis præceptis reconde-
 ret*: ita postquam hoc non est, διμοιρίας τινος
 instar habeo, quod *literis interpretibus* iden-
 tidem signa tibi dare possum devotæ futuræ,
 si fas esset, meæ præsentia. Epistolam tuam
 & conjecturas recte accepi pro quibus nunc
 minus gratias ago, quod servem id illustriori
 loco, cum illud munus, si Deusnaverit cœ-
 ptis, publice edemus. Omnes enim *vehemen-
 ter mihi probantur*, præter duas forte, de qui-
 bus proxime agam tecum & ἡ ἀρέσκουσάν σοι ex-
 plorabo. Factum enim cum nuper Leidæ es-
 sem, ut apud Nic. Heinsium maximi viri fi-
 lium, penes quem ex more diverteram, ad-
 versaria mea ad Thebaida una cum scheda tua
 nescio quomodo oblitus reliquerim. Utinam,
 vir maxime, impetrare hoc à te possem, ut
 me in gratiam poneret apud aliquem erudi-
 torum illius loci qui hæc studia colunt, sive is
 esset

esset P. Puteanus: qui cum *litteras commutare* quirem & cognoscere quid ibi aut ederetur aut esset nostris inceptis juvandis. nam te quidem . . . . . *vereor ne dudum noxam contraxerim.* Fieri posset, ut aliquis typographorum Parisiensium, quod solent, novam editionem Papinii cum omnibus interpretibus susciperet. Velle autem ut textus daretur emendatior, quod nunc facile esset mihi & curare gestio, non alicujus lucri aut gloriolæ, sed publici boni causa: nollem vero Diatriben recudi, nisi ut à me recognita & plurimis in locis aucta est. Sunt etiam multa, quæ nunc mutarem: nec pauciora quæ fortunata illa editione prætermisimus. In epicedio Pileti locum qui misere nos exercuit, nullus dubito nunc scribendum esse:

vitæ modo cardine adultæ

*Nectere tendebat juvenum pulcherrimus ille
Cum tribus Eleis unam trieterida lustris.*

Vita adulta nihil aliud est quam adolescentia. ut *vitam laboratam* alibi in Thebaide est vita, quæ labore exercita est. Ille ergo, inquit, juvenum pulcherrimus in adolescentiæ cardine constitutus tendebat nectere unam trieterida cum tribus lustris. In Abascanti pietate ita scribendum est: *Palæstinis simul Hebræique liquores.* non *Palæstini.* & est ta-

le loquendi genus, cujusmodi notavimus p 408.
Eodem carmine v. 230. distinguendum est :

*Hic te Sidonio velatam molliter ostro
Eximius conjux (nec enim fumantia busta
Clamoremque rogi potuit perferre) beato
Composuit, Priscilla, toro, (nil longior ætas
Carpere, nil ævi potuerunt vitare labores)
Siccata membris. Tantas venerabile mar-
mor
Sepit opes.*

Protreptico Crispini v. 61. legendum: *Jam-
que altum moliris iter, ex MS. Senensi, i.
arduum, non alio, ut vulgo. Ibidem v. 84.*

*sed te puer optime cerno
Flectentem jussis & talia dicta parantem.*

MS. Sen. Ro. & Ven. ed. *Flectentem justis*. ve-
rissime. i. justa deprecatione. Sic alibi, *justa
rogare, & justa queri* in Propemptico Mettii.
Epicedio in Patrem v. 267. legendum :

*Felix ille patrem vacuis circumdedit ulnis :
Vellet &, Elysia quamvis in sede locatum,
Abripere, & Danaas iterum portare per
Umbras.
Tentantem & vivos molitum in Tartara
gressus
Depulit inferna vates longæva Diane.*

Vul-

EPISTOLA XLVII. 159

Vulgo pessime distinguitur hic locus & legitur inepte, *Detulit*. Et plura sunt ejusmodi, quam ut tempore tuo abuti recensendis illis audeam. Etiam atque etiam obsecro te, ut hanc petitionem meam curæ habeas, nisi grave est & de istis, aliter si sentias, monere ne dedigneris. Accipe quoque specimen operis Casauboniani. In quo miror nullas comparere ad Nic. Rigaltium epistolas, cum tamen certum sit ex iis, quas ad Thuanum ex Anglia scriptas habemus, plusculas inde ad præstantissimum illum virum à Casaubono datas. Si nanciscendarum illarum ulla copia est, rogare ausim, ut egregium opus nostrum hoc augmento juvare studeas. Vale vir illustrissime ac memento nostri. Hagæ a. d. IIII Eid. Januar. Anno clō lō cxxxviii. *quem tibi tuisque publice privatimque felicissimum ex animo precor.*

Nominis tui maximi

cultor devotissimus

JOHANNES FREDERICUS GRONOVIVS.

EPI-

EPISTOLA XLVIII.

Amplissimo & Clarissimo Viro

D. MATTHIÆ ab OVERBEKE.

Lugd. Batavorum.

Amplissime & Clarissime Vir, Domine & Amice integerrime.

UT sunt tempora, in quæ ætatem nostram incidere voluit rerum omnium arbiter non dubito quin de calamitatibus & angustiis, quibus cum perpetuo ferè & hodie imprimis conflictamur, plura inaudiatis quam velitis; nec opus sit nostris literis indicari, quæ publica fama nunciat. Aprili pars haut modica Cæsarei exercitus in has ditio- nes transit, & quamvis domicilium Academiae, oppidum videlicet nostrum, hospitii præbendi onere levatum sit, magnis nihilominus incommodis premimur, præcipuè verò insigni annonæ caritate, quæ hodie tanta est, quanta toto duodecennio, quo infelix hoc bellum duravit, non fuit. sed de istis plura, si cognoscere cupis, referet, cui hasce perferendas tradidi, Nobilissimus & Eximius ju-

juvenis, Fridericus à Steinberg, filius Ernesti, qui quum vixit magni nostri Cornelii summus fuit amicus, quia & meus; vir egregiâ pietate, eruditione, virtute & prudentiâ, propter quas doctes ante annos XVI. à Principe & proceribus dignus habitus fuit, qui Proprinceps, (*Stadthalter* nostri vocant) crearetur. Cæterum fructum ejus haut diuturnum cepimus: nam sub initia metuum, quibus in XIII. usque annum nunc jactamur, obiit, & turbis miserisq; quibus patriam affligi Deus voluit, ereptus est. Filius hic ejus unicus, sane non degener, ad vos iter molitur, aliquamdiu in studiis apud vos victurus. Existimavit è re suâ fore, si ejus ad te mentionem ego facerem. Quod uti equidem denegare non debui, ita nihilominus adeo necessarium non putavi; tute enim tuâ sponte in eos, qui à nobis veniunt, propenso es adfectu: & huic ad commendationem satis esse potest natum esse patre, qualem dixi, & nostri Cornelii olim intimo. Neque tamen desunt, quibus ex sese commendetur; quæ vos ex re ipsâ quam meis verbis cognoscere malo. Deum autem oro, ut te tuamque lectissimam conjugem & suavissimos liberos (quibus omnibus multam salutem à me dici cupio) diutissimè præstet incolumes, & ab omni malo infortunioque immu-

158 EPISTOLA XLIX.

munes, Vale feliciter, raptim ex Acad. Julia, Kal. Jun. clo lo cxxxix.

Tuus

Quantus Quantus antiqua fide

GEORG. CALIXTUS.

EPISTOLA XLIX.

Illustrissimo Viro

HUGONI GROTIUS,

*Serenissimæ Reginalis Majestatis, & Regni
Sueciæ Legato ad Regem Christianissimum.*

Lutetiam Paris.

Illustrissime Domine,

Q UOD epistolium hoc una cum Vellejo à me edito tibi mittam, non tam ab arrogantia ulla proficiscitur quam ob amorem fit, quo semper parentes adeoque totam familiam nostram es complexus. Geminum mitto exemplar quò alterum des amicorum tuorum alicui hujusmodi studiorum non incurioso.

quid

quid à me sit præstitum in nova ejus editione non est nostræ censuræ, cum ratio sæpe fallat adolescentes. Mittebant sæpe veteres ad oraculum Apollinis Delphici sciscitatum de rebus dubiis quo quid factò opus esset cognoscerent. Similiter & ego, domine illustrissime, miraculo omnigenæ eruditionis hæcæ qualescunque primitias judicii tui facio: quas si non omnino displicere animadvertero, animum ad majora tentanda addes. Siquidem Julium Cæsarem jam aggressus sum. Non aspernandam operam in aliquot jam libris posuerat frater meus Dionysius *ὁ μακρόπλους*. Mihi de cæteris, ac præcipue scriptoribus iis qui adnecti solent pertexere telam est animus. Eo autem melius ad hanc provinciam subeundam sum animatus, quod nactus sim è Palatinis, atque aliis MSS. lectiones variantes ab propinquo meo (nam matris consobrinam habuit uxorem) Jano Grutero V. C. fide optima ad marginem codicis annotatas. Neque ejus rei lectorem meum sinam esse ignarum. Quod si quis eruditorum in Galliis, monitu tuo, symbolam conferre volet, non is fuero, qui laude sua quemquam sim frustraturus. Deus te, illustrissime Domine, cum familiæ tuæ, ac amicis, (in his nobis etiam admiratoribus & cultoribus tuis) tum vero regno Sueciæ per te florentiori, atque

adeo

adeo universo orbi Christiano, diutissime sal-
vum ac sospitem conservet. Amstelodami c. d.
I^o cxxxix. Pridie nonas Junias.

Illustrissimo nomini tuo devotissimus

GERARDUS VOSSIUS GER. F.

EPISTOLA L.

Illustrissimo Viro

D. HUGONI GROTIO,

*Sereniss. Reginae & Regni Suecorum ad Chri-
stianissimum Regem Legato.*

Lutetiae.

Illustrissime Domine.

INsigne amoris indicium postremæ tuæ a.
d. xiv. Kal. Mart. datæ mihi præbuerunt,
quæ comitate tua Puteanis fratribus commen-
datum me nuntiabant. Non sufficio exsol-
vendis gratiis præsertim quum excusandum
habeam potius, quod tam fero beneficium
tuum

tuum agnoscam. Id tamen sine ulla culpa mea contigisse velim recognoscas. Ego enim statim lectis tuis omnia vota in unum conjungere festinabam. itaque ad illos scripsi, tibi gratias egi. Eas commisi Bruneo Vossii affini, Fr. Junii nepoti: qui tum in Galliam iter affectabat, & ultro hoc officium offerebat. Postea distulit ille profectioem in æstatem anni sequentis: egoque meas adhuc in Selandia morari ante paucos demum dies non sine stomacho intellexi. Quando igitur ille saltus obserptus fuit, nunc repeto pulcherrimam ambitionem, & audeo à te petere, uti inclusas in fidem commendationis tuæ P. Puteano tradas. Accipe etiam Epistolas Isaaci Casauboni tandem à lentissimis operis ad umbilicum adductas. Amabis, credo, laborem nostrum & pietatem in manes viri maximi, neque enim aliunde in hoc opere laudari me posse confiteor. Quanquam non fuisset forte cujusvis, eam editionem dare: adeo in apographis negligentia descriptorum multa corrupta, præcipue in Græcis, & instar Sibyllæ foliorum erant. Misissem plura exemplaria, sed oppido pauca à typographo, ingrattissimo pro hac biennii opera, accepimus amicis offerenda, quod L. stipulatus sibi fuisset Rivetus, præcipuus autor operis. quæ tamen mirum si homini avarissimo extorquebit. Il-

lud cum rubore legi, sumptam à te operam
 quærendo ex iis qui . . . . . noverunt,
 si Staius esset sub incudem revocandus,
Adeone ego effrons, *ἀναίδητος* & fatuus essem,
 ut mea apud te, virum & propter incompa-
 rabiles virtutes & ingentia in literas *merita*
& dignitatem denique illustrem numinis in-
star mihi venerabilem, gratia tam *improbe*
abuterer, ut hoc peterem? Non ea mens
 mea: sed quia pene spes visendi Gallias meam
 decollaverat, rogaram ut alicui ex eruditis
 me conciliares, quicum *commercium litera-*
rum instituerem, ne quando me vivo & incio
opusculum imperfectum sine lima denuo pro-
diret; scireque possem quid ibi in studiis
 ageretur. Atque istius voti quando me com-
 potivisti, iterum iterumque ago gratias, læ-
 taborque impensius, cum tuæ Puteanæis co-
 mitatæ ad me venerint. *Ante omnia oro, ne*
toties gravissimas curas tuas vel sic interpel-
lantem benigne feras. Cupio sæpe ad te ve-
nire meæ hæc observantiæ levia pignora. præ-
fertim cum indies tot monstra nascantur, tot
ἄνθρωποι, qui allatrandis maximorum viro-
 rum (interque hos tuo) nominibus suæ vili-
 tati decus quærant. Quos confirmo tibi odis-
 se me cane & angue pejus, & ab hac insa-
 nia longissime semper abfuturum. Vale vir
 incomparabilis, rem bene gere, & gloria
 Tua

EPISTOLA LI. 163

Tua frueri. Hagæ postrid. Kal. Nov. An.
clo 16 CXXXVIII.

*Illustrissimo Nomini Tuo devotissimus
etatem*

JOHANNES FREDERICUS GRONOVIVS.

EPISTOLA LI.

Illustrissimo Viro,

D. HUGONI GROTIQ,

*Perpetuo regni Sueciæ ad Galliarum
regem Legato.*

Paris.

Vir Amplissime.

JAm biennium est, ex quo acceptis à tua Ex-
cellentia Literis respondere debui, idque
jure summo: etenim singularis comitas, qua
fese Excell. tua demisit, ad literarum com-
mercium cum impari instituendum, nullam
moræ meæ causam admittebat. Verum quod
nonnulli supinæ negligentæ ascriberent, or-
tum ex reverentia dignitatis tuæ: quam sine

manifesta causa compellare non sustineo. Licet mihi id honori, imo gloriæ ducam, si à viris illustribus responsorias, ubi id meæ non merentur, accipiam. quas vano eorum iudicio opponere soleo, qui antiquitatis & linguæ Rabbinicæ contemnunt studia. sed uti nulla est ignoti cupido, pariter nec rectum iudicium: adeoque nihil miri, si ordinis istius homines, in iis quæ desidiâ ignorare coguntur, pravo iudicio cæspitent. Nihilo secius in instituto meo pergere stat sententia. Cujus rationem lubenter viris eruditissimis reddere gestio: ideoque subinde lucubrationes meas transmitto. quod facerem sæpius, ni obstaret lucri illa fames, quæ typographos ab orientalibus excudendis averruncat: quum animadvertunt, facilius & majori cum emolumento, grammaticos, scripta eristica, aliaque distrahi. Quæ ipsorum indoles me diu remorata fuit. Tandem alium nactus typographum, primo notas meas in Bertramum edendas existimavi, in præludium aliorum: siquidem, favente Domino, statim subsequenter codices reliqui de legibus, ante annos complures parati. Interea Bertramum nuper recusum mittere ei visum, cujus iudicio cadere vel stare non detrecto. qui hæc cum libello defert, est Tigurinus quidam, Johannes Henricus Hottingerus: juvenis ita in
orien-

orientalibus, imprimis in arabicis, versatus, ut sæpius ad ipsius sermones obstupuerim. De religione Arabum, ritibus, argumentis, exceptionibus ad rationes nostras, lingua & similibus nemo judicare potest melius. Ideoque cum hoc munusculo meo eundem ad Excell. tuam dirigere volui, quo Excellentia tua (quod exoptavit) innotesceret: siquidem iis dotibus ornatus est, quæ viri doctissimi favorem facile conciliabunt. hisce vale, Vir Amplissime: & porro humanitate tua complectere eum, qui permanet

Excellentia vestrae cliens humillimus

C. L'EMPEREUR.

Dabam Lugd. Bat. 3. Kal. Martii, an. partæ salutis
1641.

L 3 EPI-

EPISTOLA LII.

SAMUELI SORBERIO,

SAMUEL PETITUS.

S. P.

Parif.

QUOD exemplar mearum Observationum
 dedidisti, mi fili, Cl. Gronovio nostro
 gaudeo, ut & te esse in flagranti amicitia vi-
 ri summi: sed doleo te incidisse in odium eo-
 rum, de quibus scribis. Non poteras igno-
 rare mores illorum, vel meo edoctus exem-
 plo: scis vetus illud, obsequium amicos,
 veritas odium parit; quam fatius fuisset tuos
 premere sensus, quos ego non damno inau-
 ditos, sed è re magis fuisset tua nonnisi in
 amici fidi sinu deponere: si quis est, qui ab
 omni partium abhorreat studio, in his ego,
 & quidem primis, nomen profiteor meum,
 quod & publice sum testatus, & scio non
 placere iis, qui contentionis funem ducere
 volunt, & cane pejus ac angue piam συγκατά-
 βασιν oderunt; ego vero cum iis non expo-
 stulo, & suo frui iudicio facile patior, ne-
 que eam totum puto τῶ ἀνέμῳ ἀντοφτυγμένῃ, ubi
 ne

ne hilum quidem proficias. Mea tamen hæc est infelicitas, ut ex eo ordine, qui te vexat, paucos oppido, & vix totidem quot Thebarum portæ, vel divitis ostia Nili, mihi noverim amicos, sed ἡ φροντίς ἰπποκλειδῆ. quod sit fatum mearum observationum & an in spongiam incumbere infelices debeant, nescio; omnes tamen amici silent, unum tantum excipio, quem illæ mihi amicum conciliarunt antea ignotum, amplissimæ dignitatis virum Senatorem Regium in Divionensi Senatu, humanissimum sum expertus, ut & eruditissimum, nec minus candidum: ei, quanquam legerit & censuerit, mittere earum exemplar volo amicitia inita pignus, quare quaeso te jube Lugduni curari unum è meliore & grandiori papyro una cum Notis Ill. Grotii ad Evangelia & Vossii Libro de Idololatria, si tituli bene memini, quas Morellus, cum hic esset, mitti ad me jubebat per epistolam, ita saltem in se receperat, ad Pigeum, ni fallor, cui meas ad te literas inscribi vis; fasciculus hic commode posset deferri cum quibusdam aliis libris, quos petit Montelius noster: Tu diligenter hæc cura, si me amas: nec animum desponde, aderit Deus; ego quoque tibi non deero; quanquam in tenebris vitam traham, & ignotus eruditis illis, qui tanto numero sunt Lutetia,

& fortean ingratus : quicquid tamen tibi præstari à me iusseris, pro viribus præstabo. V. CL. Codurcus noster ne verbum quidem de tuo negotio. Omnes meæ te salutant. Vale mi fili : Nemausi a. d. III. Non. Decemb. **IO IO CXLII.**

EPISTOLA LIII.

Clarissimo & Summo Viro,

D. CASPARI BARLÆO,

*Medicinæ Doctõri & Philosophiæ Professore
apud Amstelredamenses Celeberrimo.*

Amstelredami.

S. Pl. Clarissime & Disertissime Vir.

GRatias ingentes & iterum iterumque ingentes gratias ago pro festivo tuo ac ingeniosissimo poemate, quo festis diebus nostris Thalassionem dictasti. Si beneficii quantumvis magni pretium auget dantis facilitas, quale tuum esse oportet, quod apertam petitionem antecessit? Ego quidem quanti illud faciam, vel ex eo cognoscas licet, quod
non

non nisi timidissimo murmure illud optaverim, quod rogare timuerim, quod auctoritatem, vim & *περὶ δαδύχλω* incomparabilis viri collegæ tui pro me tibi allegaverim. Quare etiam etsi serius jamque perfectis nuptiis veniret, & non præsentem modo, sed jam primis libaminibus perfunctum Hymenæum vocaret, tamen statim typographo dedi, & vel tardius tanto honore frui publice quam carere malui. Me vero etiam alia res acrius accendit ad æstimandum tuum munus, quod nimirum, etsi Poëta non sum, diligenti tamen lectione & veterum & complurium recentium eo usque profecisse videor, ut de Vate egregio, cui non sit publica vena, non inepte judicare possim. Itaque tam doctos sensus tam fluentes & rotundos versiculos, tot Veneres, angusto inclusas ambitu, tantum non adoravi. Præceperam sane gaudia, quæ tu promittebas: sed majora, quam experimento senseram, tui fecit vaticinii fides. Tanto libentius accipio pignorerque omina, quæ tu dedisti, & quia castam, decentem, facilem aptus sum, rem rarissimam tenere me confiteor. Persuasisti denique toto orbe nihil me possidere minus, nisi quod brevi coarctata spatio tanta virtus non excludit amplexum, eoque plus habet miraculi & voluptatis. Cujus fidelis memoria non penes me solum erit

ex fructu, sed ad posteritatem quoque per-
tinget ex præconio tuo, cum non possint non
æternare, quæ victuris æternum metris tuis
transcripta sunt futuris seculis. Non pote-
rant habere illustrius testimonium amicitiaë
nostræ feri nepotes, quam gaudere te pro-
ventu gaudiorum nostrorum, & divinæ erga
nos benignitati in negotio, ex quo totius vi-
tæ dependet tenor tam eleganter favere. Ac
quamvis sciam fieri non posse, quin post hos
exemplum tibi præcipue plausus tui non igno-
ro mediocrium ingeniorum conatus sordeant:
tamen illius adfectus fiducia ausus sum ad te
mittere carmina dissimillima tuis, hoc est, ma-
la, quæ nonnulli ab eo, sub cujus persona
scripta sunt, profecta suspicantur. Tu quo-
cunque ea loco habeas perinde est, modo
me ames, qui nemini in admiratione tuæ vir-
tutis ei studio tuæ gloriæ concedo. Vale Vir
incomparabilis. Daventriæ a. d. vii. Kal.
Febr. An. Christ. clo Io cXLIi.

Nomini tuo devotissimus addictissimusque.

J. FREDERICUS GRONOVIVS.

EPISTOLA LIV.

C. B A R L Æ O.

Clarissime Vir.

SÆpius jam debeo & humanitati, & doctrinæ tuæ; semel debere me ostendo. Non unas ad me misisti hætenus litteras, & humanitate recreatus sum; misisti libros, & doctrinâ auctos. Quia Doctissimus eras, non poteras non Humanissimus esse, laudem inter primos ævi nostri adeptus. Quem non rapiat Heroica illa Musa tua? moveat Sua-da? beet Sophia? Nova in te incipiant coli ingenii numina, si vetera desinant. Reddis nobis, aut repræsentas, quicquid erudita Antiquitas habuit, & in una Urbe orbem univèrsum illustras. Desinant extollere divitias suas cives illi tui, quos doces: amplius à te accipiunt. Doces bonos esse, & hæ maximæ divitiæ sunt: Sapientes esse, & hæ ad cælum via. Si meo calculo ratio constet, eminere te inter opulentos dixerim, ac felicem esse: mente possides, quod nemo arcâ; ac potes tuâ fortunâ lætus esse, qui nimiam non sectaris. Sane si adsim, aureum illud pectus tuum invadam, complectar, & mul-
tis

tis osculis premam. His nunc dignam Epistolam tuam censui, verè suavem, ingeniosam, amicam; dignum Panegyricum, quem divino prorsus carmine virtuti & sacræ purpuræ persolvisti; dignam etiam tam celebrem matronam, eleganter & officiosè à te commendatam. Ut enim ANNAE ROMERIAE nomen legi, totus in lætitiâ datus sum, & hospitalem dexteram non renuenti porrexi. Nec mora, in Arcem, & magis in pectus meum, venit, grata uxori meæ, filiabus, totique familiæ. Amare candorem nostrum, admirari amœnitatem loci potuit: cætera suo ipsa ingenio fecit. Musam exceperam, & te Apollinem desiderabam: tot simul numina, quot in litteris tuis nomina expressa. Capax hic profectò Helicon & HOOFDII, & HUGENII, & CATSII, & HEINSII, VOSSIIQUE: apti omnes, ut Heliconâ facerent. Sic ludo cogitatione, & oblecto animum, dum sævo longoque bello dividimur. Pacis & bonarum Artium mystæ. Facestant arma, studia nostra tranquilla sunt: pugnent alii, noster nunquam poterit amor violari. Eram in Elogiis Austriacis, Burgundicisque, & ad te audeo affectus nomine specimen mittere. Inter Historiam ac Laudationem medius sum; nisi utramque potius miscere videar. Rem narro,
sed

sed breviter, & hæ quædam velut lineæ sunt: orno, sed leviter, & hi velut colores. Non debeo, ut scriptionis meæ ratio est, uberius; non possum splendidius. Elogia sunt, & hoc fatis, ut conatum meum, certè me ames. Vale. Lovanii, in Arce. III. Kal. Septemb. ∞. Ioc. XLII.

Doctrinæ & Famae tuæ candidissimus cultor

ERYCIUS PUTEANUS.

EPISTOLA LV.

Viro Clarissimo

CASPARI BARLÆO,

*Philosopho & Medico & Poëtæ Summo,
Fautori suo.*

Amstelodam.

AB ingenio meo abire hodie cogor, Caspar Barlæe Vir Clarissime, maxime fautorum, tibi que literis meis molestus esse. Nam hætenus quidem ab epistoliis mittendis sedulo mihi cavi, quia plus fatis alias
scio

scio nugari: sed nunc ad scriptionem me invitatur necessitas. Heri per literas oblatum mihi est à Clariss. Calixto, ut præficiar studiis filii magnifici Viri Cancellarii Brunsvicensis Ducatus, liberali satis stipendio, certâque spe Physicæ professionis in Academiâ Juliâ, quæ hodie ibi vacat, obtinendâ. Me vero etsi non pauca alliciant, multa tamen maxime deterrent. Nam ut verum fatear, omnibus divitiis aut aliis etiam summis honoribus semper docendi Academicum munus anteposui. Et hodie in eam redactus sum conditionem, ut de vitæ genere mihi cogat prospicere. At quando ejus provinciæ imminentes respicis calamitates, quibus ego omnino, si istuc eam, sum involvendus, non leviter abhorreo. Inprimis autem me ægre habet conscientia quam passurus sum servitus. Toto enim pectore in Remonstrantium partes propendo, quas ut silentio tegam, perpetuo vis mihi foret inferenda: & tamen aliter vivere mihi vix licebit nisi summo mei periculo, & aliorum scandalo. Nam si dubitare me leviter senserint, vereor ne iratos etiam eos sim habiturus, quibus jam summè amicis utor. Accedit quod ad Augustanæ Confessionis, corporisque quod vocant Julii subscriptionem sim adigendus. Quod nescio quomodo à me queam impetrare. Vide, in
tan-

tantâ servitute etiam ibi vivitur, ubi præcipuè hodie in Germanis bona mens locum aliquem obtinet. Jam consilio tuo, Vir Clarissime, me juves. Namque cum multo maxima tibi debeam, nolo te inconsulto quidquam aggredi. Obtuli nuper, uti novisti, omnem operam meam vestris in hac regione partibus: & hodie ita sum animatus, modo vivendi quædam ratio huc sese offerat, non alibi me mori malle. Ante omnia enim mihi allubescit ingenii libertas. Vix ausim mihi polliceri in hac provinciâ publicum docendi munus; quum præter te neminem habeam, qui vel me noverit, vel proceribus possit commendare. Et tamen haud aliud fortassis est munus, quo ego Remonstrantibus usui esse queam. Nolim enim iis molestus esse. Ad do, quod tantum Amstelodami ad canones Dordracenos nemo adstringatur. An ab unicâ ista urbe omnem vivendi rationem expectabo? Ubi præter te vix est qui me amet. Optime fautor, quæso in medium consule quid opus sit factu. Omnis spes mea in te est collocata. Dabit aliquando se occasio gratiam referendi. Hodie consilio tuo summe indigeo: maximè quando è vestigio vel hinc sit abeundum, vel oblatum illud munus literis recusandum. Ita enim urget Calixtus. si levis hic mihi spes affulgeat vivendi, malim
hic

176 EPISTOLA LVI.

hic apud vos degere etiam tenuius. Rogo te vir Clarissime moneas me literis quam potes primâ occasione. Urgeor enim. Interea conficiam quod restat ejus operis, quod de articulis scitu necessariis condo. Vale optime vir cum omni familiâ tuâ, quam salvere etiam atque etiam rogo. 27. Junii.

HERMAN. CONRINGIUS.

EPISTOLA LVI.

A Monsieur, Monsieur

GASPAR BARLÆUS.

à Amsterdam.

MONSIEUR.

Comme ma curiosité ma fait visiter le magasin de l'un de vos imprimeurs d'Amsterdam, qui est maintenant à Paris, j'ay rencontré chez luy en mesme temps deux précieux thresors. Le premier est le volume de vos nouvelles oraisons; Et l'autre est la commodité de vous tesmoigner par ce mot la haute estime que je fais de vos excellens ouvrages de vers, & de prose. J'ay leu il y a long temps vos premieres poësies Latines avec tout le con-
ten-

EPISTOLA LVI. 17

tement, voire mesme sur l'opinion dont mon esprit est persuadé que vous, & le digne HENRI JACQUES ne Rome dans la prière de votre saint. & mesme si j'ose dire devant tout le monde dans toutes vos conférences, vous ne passez encore dans la suite de vos pensées, vos nouvelles délicatesses, & de vos divers & délicieux agrémens. Au lieu de tout ce respect & la déférence que je vous & vos sœurs rendent aux vôtres comme à certaines maistresses, j'ay receu de vous & de vos Français tout ce que j'ay peu recevoir en un quart d'heure. Je vous les remercie, & je suis assez heureux que vous receviez quelques sentimens qui vous placent sur un pied aussi glorieux de vostre apparence, que sur deux genies tutelaires de vostre Personne, Hérence & Virgile m'avoient dit que je n'étais pas un mauvais poete. Tel que je suis je vous admire parfaitement, & fais vœu d'estre votre

Monsieur

Vostre tres-humble & tres-affectionné
 Serviteur

COLLETET.

De Paris ce 16. Septembre 1643. Si vous desirez sçavoir honorer de vos commandemens je loge à Paris à l'entrée du Faubourg St. Marcel, près des Peres de la doctrine Chrétienne.

M

F. P. L.

EPISTOLA LVII.

*Illustrissimo & Incomparabili Viro***D. HUGONI GROTIO,***Serenissimæ Reginae & Regni Suecorum ad
Christianissimum Regem Legato ordinario.*

Parif.

Illustrissime Maximeque Virorum.

Nihil magis honorificum mihi, quam votis tuis tam benevolis meam optionem in vitæ statu collocando & matrimonium fecundari: eoque rata facturum Deum immortalem & confido & ex principiis ominor. Nam (quoniam verbulo de his cognoscere non videris gravari, utpote φιλόσοφος & favens mihi) hoc quidem adhuc jucundum, concors, fœcundum, (ex a. d. v. i. Eid. Decemb. pater sum) magnarum molestiarum levamen, nec ullo studiorum impedimento, experior. illam deliberationem texebant aliquamdiu suspensam propinqui, quorum, avunculus maximus, Daniæ Regis consiliarius & cum maxime legationis ad Monasteriensem pacificationem pars, alter apud Holsatiæ & Brunswi-

wicensem Duces, affinis sororius apud Archiepiscopum Bremensem eodem isto nomine & dignitate conspecti ad alia vocabant, & large promittebant. Sed literarii otii dulcedo, & quod mihi fortunam meam debere malletm quam per alios pressare, denique Belgii genius nimis blande mihi dudum conciliatus huc lancem inclinarunt. Cujus consilii nec poenitet hæctenus, & majorem fructum capiam, si, quod ei primum debeo, munusculum per Ampliss. Sarraviùm Excell. Tuæ tradendum gratum fuisse cognovero. Commentarium desigmo de Sestertiis, quo conati sumus, temerario quidem si eventus non responderit, excusando tamen ob voluntatem bonam incepto, nonnulla ejus materiæ satis ambigua planius explicare. Quam difficile id fuerit post tantos Viros, quorum ipsa nomina quemvis sanum deterrere poterant, cum tamen ipsi nec aliis nec sibi plene satisfacere potuerint, nemo non facile arbitrabitur. Licet tamen fateri, non novitate tantum commenta nostra nobis placuisse, sed ipsa illa luce, quam principali quæstione posita & decisa multis aliis undique adfulgentem mirabar. Utinam quid hic calculo tuo queat probari! Sed æquum satis judicem fore vel postrema tua spondet epistola, qua, ut semper solitus, audendi mihi stimulos effi-

180 E P I S T O L A LVII.

cacissimos admovisti. Laus hæc tua propria est, quam in nullo magnorum, quos noverim quidem, ævi nostri virorum tam manifestis indiciiis deprehendi, ut sis ἀρετῶν φρομῆνῶν μὲν αἰδοῦναι δεινός, δὲ μὲν τῶν καὶ θρέψαι καὶ παραγαγεῖν εἰς δόξαν, quod de Valerio Flacco Prisci Catonis commendatore dicit Plutarchus. Vale & salve Vñ incomparabilis, cum tuis, & publicam privatamque rem bene gere. Daventriæ a. d. v. Eid. Febr. clō Iō cXLIV.

*Illustrissimo Nomini Dignitatique
Tuae dicatissimus*

JOHANNES FREDERICUS GRONOVIVS.

EPISTOLA LVIII.

A. R I V E T I

Epistola ad

MARTINUM LYDIUM,

Ecclesiæ Heusdanæ Pastorem.

S. P.

*Reverende & Doctissime Vir , Frater in
Christo dilectissime.*

QUod commendatum à me tibi Juvenem Lambermontium promoveris ad honestum illud munus , gratias tibi ago , eique injungo , ut ita se gerat , ne vel me pudeat eum tibi commendasse , vel te eum promovisse. Si existimassem opus fuisse viro literato , non eum duxissem aptum ; sed si hoc tantum quærant parentes , ut liberos peregrinantes in Galliis comitetur , eos in lingua populari exerceat , curetque ut honeste excipiantur & habeantur , & expensorum rationem habeat ne iis fraus fiat , spero illum satisfacturum. Quod vero quæstionem spectat quam mihi solvendam moves , eadem à Re-

ver. Colvio Gallica epistola, mihi fuit ante aliquot septimanas proposita, cui paucis respondi, cum ille petitionem suam arctasset ad expositionem verborum Pauli, ubi agitur de naturæ dictamine. Petebat ergo ut indicarem, quam existimarem loci illius genuinam expositionem 1 Cor. xi. 14. *ὡς φύσις διδάσκει τὸ ἄρσεν &c?* Respondi, quantum memini (apographum enim Epistolæ non retinui) versus illius sensum pendere à præcedentibus, ubi Apostolus agit de decoro servando tam viris quam mulieribus in Ecclesiæ cætu, fundamentum illud substernens, inter virum & mulierem eam esse differentiam, quod vir emineat & potestatem habeat; mulier subiecta sit ex ordinatione Dei & naturæ conditione, tanquam debilior & fragilior. Subjectionis autem notam & quasi velamen esse intonsam capitis sylvam & promissos crines. Mulier enim apud omnes fere nationes, quo magis comata fuit & densiorem comam aluit, eo magis commendabatur, id in præcipuis mulieris ornamentis plerisque nationibus deputantibus. Ea autem est à natura dictata distinctio, ut quod libertatis & dignitatis est indicium, conveniat viro; ut mulieri subjectionis signum. Unde illud consequens elicit Apostolus, *naturam ipsam docere*, indecorum esse viro comam alere, nempe more

muliebri, ita ut inter virum & mulierem vix discrimen appareat, in illa superiori corporis parte quæ oculis omnium est exposita. Ubi naturæ nomen usurpatur de eo quod ex communibus naturæ principiis consequitur, & apud plerosque probatur, quamvis id natura *directe* non doceat. Sic ad naturæ dictamen referri debet quod vir vestes muliebres gerere non debet, nec mulier viriles: sed in ipsis etiam vestibus discrimen sexus esse debeat. *Naturam* autem hic pro *consuetudine* accipi non mihi persuadeo. His positis, quæ, meo quidem iudicio, clara sunt; si mensuram spectemus, quæ in tondendis capillis observari debet, nulla potest certa præfigi, sed pro ratione temporum, locorum, & personarum, variari potest, ita ut tonsio capillorum viris præscribatur, modestiæ ratio inter Christianos habeatur, decoro tamen non neglecto. Quod si qui accedant ad muliebrum capillorum, & curiosum cultum,

Sint procul à nobis juvenes ut fœmina compti.

Naturali quadam luce, iudicii que sanitate quam extra Dei verbum ipse gentes communem habebant, viro dedecori fuit, *instar mulieris comam nutrire, mollesque & effœminati*

nati fuerunt habiti qui in comæ cultu aliquam suæ dignitatis & pulchritudinis partem collocabant. Hæc reprehendi possunt & debent, ubi à modo servando viri aberrant, & in excessu peccant. Sed propterea non mihi videntur audiendi, qui in talibus ita sunt rigidi, ut sine acerba reprehensione & iudiciorum Dei denunciatione, ferre non possint morem usitatum, etiam apud viros honestos & graves, si capilli tegant aures, aut paulum ab occipite collum versus protendantur. Absit tantum excessus & nimia cura, quæ virum dedecet melioribus studiis natum. In excessibus autem corrigendis prudentia opus est *συνταξις*, maxime cum mos aliquis obtinuit in populis; ne dum scrupulosius talia urgentur, quæ maxime corrigi debent, vitia clamantia negligantur; & in eadem appensa statera, quæ gravissima sunt, inter minima referantur. Hæc est iudicii mei summa: quod si tibi arrideat, gratum mihi erit; si quid vero in eo reperiatur non satis discussum, gratus amplectar si qui meliora proferant. Sub prælo, ut audio, sudat luculenta super eo diatriba Illustris Salmasii ad eundem Colvium, quam brevi editam videbis. Deum precor ut magis ac magis te in vinea sua non segniter laborantem sustentet, teque omni benedictione cum tuis cumulet.

Vale

EPISTOLA LIX. 185

Vale Hagæ Comitum VII. Kal. Majas 1610
IO CXLIV.

Tuus omni affectu & officio

ANDREAS RIVETUS.

D. D. Collegas tuos, & Chariss. Fratrem Marechal-
lum, si meis verbis plurimum salutes, me devincies.

EPISTOLA LIX.

Viro Clarissimo Præstantissimoque

D. CASPARO BARLÆO,

SAMUEL SORBERIUS.

S. P.

Amstelædam.

AUdeo te, Vir Clarissime, tot aliis di-
strictum gravioribus curis, de rebus meis
compellare, quas haud ita pridem præsens
exposui; sed quarum ne subrepat oblivio non
sine causa, stimulante scilicet tenuitatis pro-
priae conscientia, subvereri possum. Addit
tamen animum Avunculi mei Samuelis Pe-
titi ἡ νῦν μακαρίτης nomen haud ignotum tibi,

M 5

cu.

cujus præclaros, literatisque omnibus gratif-
simos futuros in Flavium Josephum labores,
publici juris facere percipio; quandoquidem
morte præventus vir de genere humano tam
bene meritus id mihi curæ moriens deman-
davit. Hoc autem mihi & multis bonis lu-
ctuosissimum funus contigit dum ante bien-
nium in Hollandia dego, nec mihi commo-
dum nunc erit tam longum iter in patriam
Nemausum suscipere, nisi occasionem nan-
ciscar adolescentum quorundam deducendo-
rum, quâ usos fuisse audio viros CL. & ami-
citiâ mihi conjunctos Gronovium, Corde-
sium, Bornium. Te igitur summo opere rogo,
Vir Clarissime, ut quâ polles apud Amste-
lodamensium ditiores gratiâ, inquiras sedu-
lo, an sub autumnum, vel ineunte vere pro-
ximo, voti compos fieri possim. Quid for-
tasse præstarem parentibus non ingratum, quo
liberi, ingenuâ indole præditi, prudentiâ,
comitate, rerum humanarum peritiâ, nec
non pietate & virtutibus ornatiores domum
reverterentur, aliis judicandum relinquo, qui
norint quam sincero affectu ad optima quæ-
que, pro modulo ingenii à Deo concessi,
contenderim. Unde sanè totum fermè qua-
driennium vixi Lutetiæ notus & charus viris
(quo nomine gloriari licet; nam summis in-
notuisse viris non ultima laus est.) seculi nostri
pri-

primariis, Grotio, Merfeno, Gassendo. Plura quid addam? neque his majora quæ proferam habeo; neque si haberem pudor infitus præconium laudum mearum institui pateretur. Immo adversæ fortunæ malignitatem inde æstimabis, quod reluctante oris mei infirmitate, abstinere tamen prorsus non debui; ne deesse mihi viderer, eo potissimum tempore quo nimis experior amicorum plureis linguâ factiosos, at nihil præstare operæ; virtutem verba putanteis, ut lucum ligna. Alia de te ut sperem facit perspectus candor, & quæ non potest eruditionem consummatissimam non comitari in amantes eruditionis humanitas prolixa, cui non leve momentum addet procul dubio favor quo nos Amplissimus Vicofurtius tuus prosequi dignatur. Vale, Vir Clarissime, & me tui observantissimum obsequentissimumque redama. dabam Hagæ Com. Eid. Jun. c1o 1o cXLIV.

EPISTOLA LX.

PETRO CORNELII HOOFT,

Satrapæ Mudensi, &c.

Nobilissime & Amplissime Domine.

INjuriam feci humanitati & comitati tuæ, quod jam dudum nihil ad te literarum dedi: cum verò semel silere cæperam, perrexi hæctenus ultrò, plane ut illi, quibus res timida aut turbida est domi, pergunt turbare usque. Accedebat verecundia mea antiqua, agnatum tenuibus malum, quæ me tantum depressit, quantum tua frons olim excitare poterat. Vicit tamen affectus in me tuus, & immerita benevolentia, quæ me ad scribendum denuo impulit, ut negligentia meæ culpam apud te simul accusarem & deprecarer, ne facem illam tam gloriosæ tuæ amicitia meæ culpa extinguerem & memoriam obliterarem. Non enim sum nescius, hanc meæ venerationis partem solam esse, qua te prosequi possim. quare officiosa fortassis importunitate peccare volui, quam amplius silere, postquam me semel in censum cultorum tuorum

rum referre non es dedignatus. Et quomodo filerem apud te? qui munificentia tua me toties compellas, quoties augustam tuam Historiam aliaque scripta volvo ac revolvo, plena nervorum & spiritus, in quibus nihil humile, nihil abjectum; sed omnia sublimia, solida, grandia, verbis & sententiis, absque ullo tumore, & (quod rarum est) affectatione. Me sane plurimum delectant, levantque tristem solitudinem, qua cum in his desertis Velayiæ regionibus colluctor: in quibus (ut cum gratia popularium meorum dicam) nihil invenias gratiarum, sed cum senticetis & ericetis pleraque horrida & aspera; ut parum absit, si cœlum excipias, quin Hollandia nobis sit quasi Tibur, & hic tractus Sardinia. Ne tamen somno aut Lethargo opprimar, facit subinde consuetudo & familiaritas hujus ἑ γραμματοφόρου. D. Francisci Martinii, collegæ mei vicini & intimi, amatoris tui summi & æstimatoris, qui te non aliunde quam ex scriptis tuis novit absentem: quem si parte aliqua præsentia dignari voles, erit, unde novo nomine tibi sim obstrictus: Non enim dubium est, quin duobus sis gratificaturus in uno. Vale Vir Magnifice, meque, ut cæpisti, benevolentia tua complecti perge. Clarissimo D. Barlæo officiosissimam à me salutem. Dabam

bam in Vaessen, An. MCI^oCXLV. v. Id.
Febr.

*Tuæ Nobiliss. Magnificentiae Studiosiss.
& observantiss.*

CONRADUS GODDÆUS, Orator
Ecclesiasticus in Vaessen.

EPISTOLA LXI.

PETRO CORNELII HOOFT,

Satrapæ Mudensi, &c.

Nobilissime & Amplissime Domine.

CUM ante paucos dies in Hollandia essem, nulla me lætitia major excepit, quam quod tantam apud te vim habuisset commendatio D. Goddæi nostri, ut non tantum me præsentem benevolentia summa complectereris, sed etiam cum scœnore abeuntem dimitteres. Certe quid unquam nos homulli Tibi; Heros Virorum, reponere poterimus, præter unum & quidem solum animum? Nam dum publicos hætenus testes habuisti ubique monumentorum tuorum, etiam domesticos acquiris humanitatis tuæ. Ego sane, ut de
me

me fatear, credo multos illic mercatores non majori desiderio toto anno expectare autumnum suum ex mari, quam ego olim expectare solebam divitias & monumenta Historiæ tuæ. Quam cum vidissem, & tacite legissem, quomodo sperare potui, me tecum aliquando in luce clarorum hominum tam feliciter locuturum? jam enim olim fando acceperam, posthumum illud opus fore, ut sunt multorum aliæ historiæ. Itaque non poterat nisi cum morte tua optari fructus ejus. Quod qui faceret, esset

———— *Facto pius, & sceleratus eodem.*

Vel ut melius Bato tuus alibi ait

In spijt sijns herten wreet, en schellemsch tegen sin.

non enim Belgica Latinis miscere auderem, nisi Tu omnem istam gloriam à Latinis ad Belgas transtulisses, & majestatem totius imperii vindicasses. Cæterum si oculos tuos subire audebunt pauca hæc & verecunda ejus sermonis carmina, accipe, quia sacra sunt, propter argumentum. Cætera enim vix mea fateberis, postquam vestigia tua in iis (ne de reliquis dicam) nuda conspexeris. Vale plurimum Nobilissime & Amplissime Domine.
Domi-

192 EPISTOLA LXII.

Dominus noster omnium te diu sibi, tibi,
& tuis sospitet & conservet. D. Goddæo jam
ab aliquot diebus non affui, qui procul du-
bio memoriam tuam, cum Clarissimi D. Bar-
læi recordatione sanctam & inviolatam habet.
Dabam 1645. Calendis Aprilis Stylo Julia-
no,

*Nobilitatis & Amplitudinis tuæ observan-
tissimus*

FRANCISCUS MARTINIUS.

Pastor Epenfis.

EPISTOLA LXII.

A Monsieur, Monsieur

STANISLAS LUBIENIETZKI
de LUBIENIETZ,

à Cretniechovie.

MONSIEUR.

JE respons succinctement à vostre belle &
longue Lettre escrite du 6. d'Avril dernier,
laquelle me fut renduë le 18. de ce mois de
Juin par la voye ordinaire de Hollande. Mais
le grand circuit qu'il à fallu que vostre lettre
ait

ait fait depuis Cretniechovie ou vous estiez n'a pu permettre qu'elle me fust rendue plustost. Elle est tres obligeante Monsieur, & non moins remplie de pieté que de marques de vostre erudition, & de la passion que vous avez de faire connoistre clairement aux hommes, la doctrine Chrestienne dont vous faites profession. Ce que vous en avez avancé de positif dans vostre Catechisme imprime en François sera sans doute aprouvé de tous, ou de la pluspart des fidelles qui ont medité les SS. Escritures: & pour le reste dont il a plu d'escrire le desfait dans vostre Lettre, il receuroit peut estre un peu plus de difficulté, & principalement touchant la divinité éternelle du fils, & des personnes de la Trinité. Car pour les autres questions je pense, Monsieur, que vous & moy en demeurerions aisement d'accord, ne pouvant estre de l'avis de ceux qui defendent la lecture de la parole de Dieu, pour substituer en sa place les legendes, & les livres prophanes: qui authorisent par des festes, des choses qui ne furent jamais: qui adorent des creatures mortelles & perissables: qui mettent la superstition sur les autels: qui preferent les traditions des hommes aux traditions divines: qui diminuent le culte du vray Dieu en faisant croistre celuy des simulacres vains; & qui recoivent les decisions des veritez éternelles, de

la bouche des hommes plustost que des Oracles de la parole de Dieu escrite dans l'un & dans l'autre Testament. Mais sur ce qu'il semble qu'après avoir si heureusement remarque toutes les belles prerogatives de nostre Seigneur Jesus-Christ, vous ne sçauriez le reconnoistre egal au Pere: d'ou vient, Monsieur, qu'il a dit luy mesme, mon Pere & moy ne sommes qu'un? d'où vient que la chair & le sang ne le sçauroit du tout reconnoistre fils de Dieu vivant? & que le fils de l'homme & le fils de Dieu le voyent par des yeux differents? quoy que l'un & l'autre joints ensemble ne soient qu'un seul Christ mort pour nous, & ressuscité pour nostre justification, par lequel toutes choses ont esté faites? D'où vient qu'il est dit de luy mesmes en S. Jean 12:41. Ces choses, dit Esaïe quand il vid la gloire de celuy & par la de luy? Où est que le Prophe-te Esaïe à parlé de luy sur ce propos: Il a aveuglé leurs yeux & à endurcy leur cœur: & N'en ce pas au 6. Chapitre de sa Prophetie? Ce qu'el je vous prie d'examiner tout du long, & de considerer si le mesme le fils de Dieu Jesus-Christ nostre Seigneur, n'est pas designé par ce nom d'Eternel des Armées? & que les Seraphins crioient autour de luy Saint, Saint, Saint? ce qui ne peut estre entendu en mon avis d'aucun autre que du grand Dieu qui a
fait

fait le ciel & la terre, & cependant c'est ce-
 luy la dont il a esté parlé au lieu de S. Jean
 sus allegué. Quant au S. Esprit il suffit de di-
 re qu'il est l'Esprit du Pere & du Fils, pour
 maintenir qu'il est la troisieme personne de la
 Trinite, & Dieu mesme autheur de toute bon-
 ne œuvre & Pere du siecle futur. Je ne sçay,
 Monsieur, à quoy peut servir cette difference
 de creance à l'esgard des autres Chrestiens,
 dont il semble que vous faite profession: sans
 mentir il n'en peut arriver aucun bien, mais
 beaucoup de scandale, & j'aprehende que con-
 tre les tesmoignages suffisants des SS. Escri-
 tures, & contre les sentiments de tous ces
 Chrestiens Orthodoxes de l'Antiquité, vous
 avanciez en cela des propositions bien hardies
 qui vous fassent pecher contre la divine Ma-
 jesté des trois personnes, qui sont necessaire-
 ment inseparables puis que le Pere ne peut estre
 sans le Fils, le Fils sans le Pere, & le S. Es-
 prit sans tous les deux, & cela de toute eter-
 nité, encore que les Juifs ne l'ayent pas si bien
 compris par la loy, que nous par la grace don-
 née par les seuls merites du fils, verbe devant
 tous les siecles. In principio erat verbum, &
 verbum erat apud Deum, & Deus erat ver-
 bum, &c. & fait homme par son incarnation
 dans ce sein de la Vierge Marie. Au nom de
 Dieu, Monsieur, qu'une Ame si sainte & si

ingenue que la vostre, ne se devise point d'avec nous pour ce regard: en serons nous meilleurs pour éclaircir beaucoup de difficultez qui se rencontrent en tous ces mysteres dont neantmoins il est impossible que nous puissions venir entierement à bout? la portée de nostre vue est bien courte, & l'obscurité du sujet est quasi impenetrable: joint que c'est une grande Sagesse, de s'en tenir à ce que nos Peres assemblez en tant de Conciles saintement convoquez en ont décidé. Sur quoy je finis pour vous remercier de vos civilitéz & de l'honneur de vostre souvenir, & je suis avec beaucoup de sincerité

MONSIEUR,

*Vostre tres-humble & tres-obeissant
Serviteur*

MICHEL de MAROLLES
Abbé de Villeloin.

A Paris le 24. de Juin 1650.

EPI-

EPISTOLA LXIII.

CHRIST. UTENBOGARDO,

M. D.

Ultrajectum.

ECce tandem supra quam plurima impedimenta quibus undequaque urgeor, Vir Clariss. datam fidem exolvo, liberoque, ut Tibi notum faciam, me uno & eodem die, duabus horis interpositis, librorum fasciculum accepisse, per tabellarium Rothomagensem in quo libelli 4. latebant à te commemorati, de quibus gratias ago amplissimas, quosque ideo magnifacio, quia per te curisque tuis ad me devenerunt: & epistolam tuam datam 3. Jan. 1651. cui statim respondeo. *Opusculorum Anatomicorum D. Riolani* curam Tibi relinquo, rogoque iterum memineras. *Lucretium* nostrum Gallicè versum valdè probo, ideoque Tibi missurus sum, cum nono libro Gallico *Jo. Riolani*, hujus lemmatis, *Curieuses recherches sur les Escholes en Medicine de Paris & de Montpeliers*: in quo postremo, miraberis infinitam eruditissimi viri lectionem, rogoque ut quam primùm redditus Tibi fuerit, integrum per-

legas. Velim quoque scias, me *Apulejum* tuum *Pricai* accepisse, de quo gratias ago: meque novam domum incolere, quam in hac vicinia emi, novem millibus aureorum: quum ad me scribere volueris, eodem titulo quo coepisti perge, mutato tamen loco, & pro *la vie des Lavandures*, scribe, *dans la place du Chevalier du Guet*. Spem mihi fecit Riolanus de Te, mentionem facturum in 2. parte sui *Enchiridii*: monebo, eique aurem vellam, ut stet promissis: nunc totus est in concinnando tractatu *de usu emeticorum*, adversus Chymistas, quem ad editionem destinat. Hic dissectum est cadaver cujusdam latronis, in quo hepar sinistrum hypochondrium occupabat, lien vero dextrum: super illa insigni viscerum mutatione, situque extraordinario, tractatum vernaculum idem meditatur: quidquid in lucem emiserit, ad Te sedulo mittetur. *Sennertum* Lugduni, nuper editum eme & Tibi habe: est illa amplissima editio, eaque optima: hic Bibliopolæ nostri, lucriones turpissimi & miserissimi, malè compactos tres tomos vendunt 27. libellis Turon. non dubito Te *Amstelodami* viliori pretio eos habiturum: sed iterum moneo, eme & lege: si utrumque feribis, non poenitebit; author est bonæ frugis plenissimus, & omnibus Neotericis, uno
 ex-

excepto *Fernelio*, anteponeendus: *Fernelium* dico, quem *Sennertus* ipse tanquam magnum fidus coluit, aliisque singulis prætulit: ego vero eum habeo tanquam omnium artis nostræ scriptorum ducem & antesignanum, si tres eximii principes præiverint, nim. *Hippocrates*, *Corn. Celsus*, & *Galenus*, viri planè Incomparabiles, & auro contrà chari, quorum lectionem singulis Anatomicis & Botanicis debes præferre, omiſſâ omni *Ægyptiæ*, quæ in scriptis Recentiorum, multiplex & nimis frequens reperitur, maximo studiosorum non advertentium offendiculo & incommodo. Historiam illam vitæ & factorum *Card. Rich.* quæ Gallico idiomate apud vos excuditur, non recuso: eam inter donaria tua asservabo, eritque mihi semper carissimum quidquid miseris imprimis verò rogo Te, ut memorem habeas animum Epistolarum *Barlæi*. *Breviarium* illud *historiæ nostræ Gallicæ* à quodam *Loyolita* adornatum de quo antehac ad Te scripsi, adhuc gemit sub prælo: aliquot ejus folia dumtaxat vidi: aliis curis distractus Auctor nondum potuit absolvere: ubi in lucem prodierit, si Tibi utile futurum cognovero, cum aliis mittam, quæ ad manum habuero, & quæcumque occurrent. De purpurato, nostro *Reginæ Administro*, nihil est tam cer-

tum, quàm eum hîc omnibus esse odiosum aut suspectum : patriæ hostem haberi & omnium bonorum, imò & ipsius virtutis : *vivit tamen juxta Reginam, in multa, si non omnimoda auctoritate, & finitur etiam Dis iratis, interea victrix provincia ploras.* De eypressi feminibus à Te requisitis, agam cum amico & collega nostro, Botanices professore, *D. Blondel*, & quid è re tua, votoque tuo faciendum fuerit, libentissimè præstabo : ut & de *Sibanio odorato*, de quo antehac aliquid audivi : quantulumcumque est postremum istud semen, summi dicitur esse pretii : videbo tamen, & tentabo, ut Tibi gratus esse possim. Cum aliis libris accipies quoque novum librum *Nic. Caussini*, ex Loyolitico grege, *de regno & domo Dei*, in quo multa habentur optima, de conditionibus in Regibus & summis Principibus requisitis : unde, quia ipse Auctor *Mazarino* displicuit, ex hac Urbe, *Reginæ* mandato, secedere coactus est, & in *Armoricam* provinciam, exilii specie relegatus est : sic exilium patitur vir bonus inter multos pravos, qui hîc lautè habentur & retinentur. *Dat veniam corvis, vexat censura columbas.* Filius meus major natu Doctorali laureâ est insignitus, & ordine suo præfuit quodlibetariæ quæstioni, de qua respondit Baccalaureus : quatuor ejus
The.

Theses in eodem fasciculo invenies : ut & carmina quædam in quosdam agyrtas & medicaltros venenato stilo non dumtaxat utentes, sed & pessimis ægrorum rebus miserè abutentes. Tantus hîc nuper fuit, & adhuc viget aquarum per Sequanæ alveum confluentus & concursus, ex vicinorum fluminum nimia & penè inaudita plenitudine, ut toti nostræ Urbi summum terrorem incusserit, validos pontes concusserit, quocum ædes etiam ex parte prostraverit impetu suo, qui à biduo quoquomodo imminuitur lentè tamen & pigrè admodum pro ratione necessitatis, & civium nostrorum voto. Aliud non habeo quod scribam : vive & vale, meque constantem amicum amare perge, & *Canterum* nostrum cum præsentibus saluta. Vale, vir præstantissime.

Tuus ex animo

GUIDO PATINUS, Bell: Doctor Medicus Parisiensis, & Decanus Facultatis.

Datum Parisiis 27. Jan. 1651.

EPISTOLA LXIV.

A Monsieur, Monsieur

CHRESTIEN UTENBOGARD,

Docteur en Medecine.

A Utrecht.

DUm pergerem ad Illustrissimum virum *D. Thuanum*, in Parisiensi Senatu Præfidem, intra paucos dies hinc discessurum, ut apud Fœderatos vestros Ordines Legatum agat Regis nostri Christianissimi, fortè offendi virum optimum, Illustrissimi legati culinæ Præfectum jampridem mihi notum quique bona fide se mihi obstrinxit huncce fasciculum Tibi meo nomine redditurum, in quo reperies *semina cypressi, abietis & phyllirheæ*, quæ Tibi postremâ meâ pollicitus sum. Promissa mihi sunt aliquot grana *seminis illius Seanii tristis Ambicani, noctu olentis*, quæ si dentur, protinus ad te mittam. Interea vale, & me ama, meoque nomine saluta viros Clarissimos *D. D. Vander Linden, Mart. Schoockium*, & alios si qui sint qui favent

veant rebus nostris. De *Riolani* obitu antehac ad te scripsi. Vale,

Tuus in æternum

GUIDO PATIN.

Parisiis, die Jovis, 29. Martii, 1657.

Legatus ille noster ad Batavos Dom. *Thuanus*, filius est Clarissimi viri *D. Jacobi Augusti Thuani*, in Senatu Parisiensi Præsidis infulari, qui obiit anno 1617. qui cum esset vir præstantissimus ac eruditissimus, sui temporis historiam conscripsit Latinam, stylo elegantissimo, quinque tomis editam Geneva: est autem hæc editio omnium optima.

Fratrem habuit legatus ipse majorem natu, dictum Franciscum Augustum Thuanum, Comitem Consistorianum, qui Lugduni ad Ararim obiit anno 1642. 12. Sept. jussu Cardinalis Richelii, pessimi & nequissimi Tyranni, qui utinam summo totius Europe commodo, eodem ipso die quo natus est, infelicem animam exhalasset.

A sex mensibus hinc obierunt quatuor ex Collegis nostris viri præstantissimi, *D. Car. Guillemeau*, *Renatus Moreau*, *Carolus le Clerc*, & *Joannes Riolanus*. Vale, & me red-

da.

damantem, quod egregiè facis, amare ne
desine.

29. Martii, 1657.

EPISTOLA LXV.

A Monsieur, Monsieur

CHRESTIEN UTENBOGARD,

Docteur en Medecine,

A Utrecht.

MONSIEUR.

IL n'y a pas long-temps que je vous escrivis
une lettre laquelle j'adressai à M. vander
Linden, Professeur à Leide, pour vous la
faire tenir: dans icelle je vous rendis compte
de ma santé, & comment j'estois sorti d'une
grande maladie l'automne passé: mais voici
une autre occasion, laquelle est survenue fort
inopinément à mon endroit, & à laquelle je
ne pensai jamais, m'oblige adjourd'hui de vous
escrire derechef: Je ne doute pas que vous
ne sachiez l'affaire toute entiere, & mieux
que moi: c'est que M. Martinus Schoockius,
vostre bon ami, & fort sçavant homme, du-
quel

quel m'avez autrefois, de vostre grace, procuré la connoissance & l'amitié, a fait un livre de Cervisia, qu'il m'a fait l'honneur de me dedier, dont je me tiens tout glorieux, mais je suis tout estonné de la bonté qu'il a eüe de songer à moi, parmi tant d'autres sçavants & d'honnestes gens qui sont dans l'Europe Latine: Cela me fait connoistre comme je vous ai tant plus d'obligation pour vostre bienveillance & affection envers moi: aussi suis-je en une nouvelle peine, de sçavoir ce que je pourrai faire à l'advenir, tant pour vostre service, que pour tesmoigner ma gratitude à M. Martinus Schoockius: auquel je vous prie de faire sçavoir que j'ai receü le 5. de ce mois present de Janvier, 1662. le paquet de livres qu'il a eu la bonté de m'envoyer, dans lequel j'ai trouvé deux Exemplaires dudit livre de Cervisia, avec 4. autres Traittez de sa façon, qu'il y a adjoustez, sçavoir de Ecstasi, 4. de Nihilo, 8. de Figmento Legis Regiæ, 12. & de Fœnore Unciario, 8. J'avois desja ceans d'autres Traittez de ce mesme Auteur, ceux qui suivent. de Harengis, 8. Imperium maritimum, 12. Tractatus de pace, 12. Julius Cæsar, 12. de signaturis fœtus, 8. Je pense n'avoir que cela de ses œuvres, lesquelles sont toutes bonnes & sçavantes: c'est pourquoy je vous supplie treshumblement de me don-

donner advis des autres Traitez qu'il peut avoir composez, de quelque nature ou matiere qu'ils soient, de Theologie, Philosophie, Medecine, ou Politique; car je sçai bien qu'il a exercé son esprit dans toutes ces sciences, & qu'il y a reüssi: voire mesme j'ose vous prier, si ces autres livres se peuvent rencontrer; de me les faire acheter, afin que je puisse dire que je possede tous les Livres que ce sçavant homme a faits: je suis prest de rendre au quadruple tout l'argent qui aura esté employé à leur achapt, & encore d'y adjouster par dessus le marché, tout ce qu'il vous plaira avoir de deça: Nous avons ici in folio, les Operations de Chirurgie de François Tenerim, Chirurgien du Roy: que je vous envoieray si ne ces avez. Mais aussi faut il que soyez adverti, que j'ay aussi quelques Theles de M. Schoockius, dont voici les tiltres, afin que s'il s'en trouve d'autres, depuis celles-ci que je vous supplie de me les acheter. Voici donc celles que j'ay. De Somnio. 1642. De Ideis. 1645. De Glacie. 1646. De hyeme. 1646. De modo Visionis. 1646. An intellectus brutis attribui possit. 1646. De convenientia orbis cœlestis ac elementaris prima. 1648. De Discursu. 1651. De Acroaticis & Exotericis scriptis Aristotelis. 1652. De Anima. 1653. De corporum naturalium principiis

piis constitutivis. 1654. De numero Stellarum, prima. 1655. Il peut en avoir fait beaucoup d'autres devant & depuis ces temps-là, si vous les pouvez recouvrer, vous m'obligerez de me les envoyer, & j'en rendray tel prix qu'il vous plaira: & mesmes, il peut avoir fait quantité d'autres petits livres, pour lesquels je vous demander la mesme grace, de me les achepter, & puis apres, de me les envoyer par voye commode. Il est si sçavant & si habile homme, que je serois ravi d'avoir tout ce que fait, & en avoir bien payé. Mais j'ay encore bien autre chose à vous dire: donnez moy conseil là dessus: il m'a dedit un beau livre, & m'a fait honneur: je le veux remercier par escript, & par effet: questes vous d'avis que je lui envoie? que le sorte de presente. an en livres? en or? ou en argent? est il vieux? est il riche? est il marié? a-t'il des enfans? donnez moy, s'il vous plait là-dessus, vostre bon conseil, que j'ay bien envie de suivre de point en point: mais je ne veux point qu'un si honneste homme trouve en moy de l'ingratitude, dont je serois tres-marri: je l'honore bienfort, & voudrois bien avoir le moyen de le serois; mandez moy, je vous prie ce que vous voulez que je face en ce rencontre.

Nous n'avons rien de nouveau in re literaria;

ria; tous nos Princes ont bon appetit: le Roy, la Reine & M. le Dauphin, sont en bonne santé, Dieu merci. On parle tousjours du voyage d'Alsace pour le mois d'Avril, mais cela est fort incertain. M. Nic. Fouquet, olim Gazophylax noster, est tousjours prisonnier dans le Bois de Vincennes: on dit qu'on l'amenera bientost dans la Conciergerie: c'est la prison du Palais, qui est pravi ominis: metuendum enim est illi ne tandem inde trahatur ad ripam Sequanæ, indeque sequatur suspendium.

Ce Kal. de Janvier, 1662.

D'autres disent que ce proces là de M. Fouquet ne se peut pas juger si-tost; qu'il y aura bien des oppositions en attendant; & mesmes il y a déjà un homme qui s'est déclaré hautement contre M. Colbert, Thresorier du feu Cardinal Mazarin: lequel Colbert est réputé & estimé estre le chef principal des accusateurs dudit Fouquet: cet homme qui s'est déclaré, se nomme M. Michan, qui a fait protestation de vouloir estre perdu par son coü, s'il ne prouve clairement au Roy, que le dit Colbert avolé pour sa part plus d'onze millions de livres: cela fait croire à plusieurs, que le procedé de la chambre de Justice pourra bien changer. On tient que le Cardinal de Rais a fait son
ac-

accord: qu'il est dans les bonnes graces du Roy: & mesmes, qu'il est en estat de revenir, & en faveur plus grand que jamais. Dicam verbo, magnæ multæque mutationes & rerum conversiones hîc imminent: je ne veux pas dire de lui ceque Suetone a dit autrefois de Tibere, en un certain bel Epigramme:

———— regnabit fanguine multo,
Ad regnum quisquis venit ab exilio.

Car ce Cardinal est bon & genereux, il aime l'honneur, & le pensée aussi: ce desunct Card. Mazarin estoit un vilain Italien, infame & grand Tyran. Dii meliora! mais en attendant mieux, dites moy je vous prie, qu i valet Voetius, Doctor infinitæ lectionis? Est il vray que l'on imprime à Rotterdam, toutes les Oeuvres du grand Erasme, qui est l'honneur de vostre pa s, & de toutes vos Provinces Unies? intelligo Belgium fœderatum, cujus libertati & potentia  maritimæ audio Anglos, vicinos vestros, infidias struere, præsertim pro captura harengorum: mal  sit istis nebulonibus, qui vobis tam agentibus invident: videntur isti lupi devorare velle totam Europam, quod bell  faciunt Loyolit , & alii Monachi. Parce pessim  me  scriptioni, im  pictur : sunt enim adhuc ex mor-

210 EPISTOLA LXVI.

bo manus mihi languidæ. Vale, & me ama.

Tuus ex animo

GUIDO PATIN.

Datum Parisiis, die Mercurii, 19. Jan. 1662.

EPISTOLA LXVI.

A Monsieur, Monsieur

UTEMBOGARD,

Docteur en Medecine,

A Utrecht.

MONSIEUR.

JE vous ai par ci-devant escrit le mois passé, par la voie de M. vander Linden, tant pour vous donner de mes nouvelles, que pour vous remercier de l'honneur que m'avez procuré par M. Martinus Schoockius, qui a eü la bonté de me dédier un livre de Cervisia, & de m'en envoyer deux copies, avec quelques autres petits livres de sa façon: je vous en ai à tous deux grande obligation, mais je voudrois bien sçavoir tout ce qu'a fait ce galant hom-

homme, pour tascher de le recouvrer, ou par vostre moyen, ou par quelque autre: c'est de quoi je vous ai aussi prié par ma dernière, & vous y ai indiqué les diverses pieces que j'avois de luy: qui est ce dont je vous prie encor aujourd'hui; comme aussi de me mander s'il vous plaist, qui est ce M. Mart. Schoockius: s'il enseigne encor actuellement la Philosophie: quel âge il a, s'il est marié, & s'il a des enfans: je voudrois bien pour tascher de le recompenser de sa bonne volonté, & de l'honneur qu'il m'a fait, lui envoyer quelque present de deçà, soit en livres, soit en argent, ou en quelque autre façon, ut tandem agnoscatur gratum meum animum. Je vous prie là-dessus de me dire sincerement vostre avis, comme aussi de m'apprendre s'il a mis sous la presse, son livre nouveau de Fermentatione, duquel il m'a fait l'honneur de m'escire. Quand il vous plaira me donner vostre avis sur tous ces poincts, vous pourrez envoyer vostre réponse à Leide, chez M. vander Linden, qui me la fera aisement tenir: & en attendant, si vous voiez ledit M. Mart. Schoockius, je vous prie de l'asseurer de mes tres humbles services: comme aussi à un autre honneste homme de ce mesme pais, nommé Antonius Deusingius, que je pense estre un Professeur en Medecine, qui a desja escrit plusieurs traittez

que j'ai ceans, & dans quelques uns desquels il m'a fait aussi l'honneur de me nommer; si l'occasion s'en presente, je vous prie de lui tesmoigner & lui faire connoistre le gré que je lui en sçay, & de lui offrir mes treshumbles services de par deçà.

Pour des nouvelles de ce pais, je ne vous en sçauroids dire; la chambre de Justice continue toujours contre les partisans: M. Fouquet est toujours prisonnier dans le bois de Vincennes, mais on ne lui a encor rien dit. Je me porte, Dieu merci, fort bien presentement, & tiens ma santé toute restablie: il court ici un bruit sourd, que le Roy d'Espagne est mort; mais cela n'est point encor bien certain. On parle ici du retour de M. le President de Thou, vôtre Ambassadeur: on dit que le Roy est fort content de luy, & qu'il aura l'Ambassade de Suisse; je luy en souhaite davantage, veu qu'il le merite bien. Vale & me ama.

Tuus ex animo

GUIDO PATIN.

De Paris, ce 8. de Fevrier 1662.

EPI-

EPISTOLA LXVII.

Clarissimo Viro,

D. CHRIST. UTENBOGARDO,

Ultrajectum.

Vir Clarissime.

QUOD tres meas ante hac ad te scriptas feliciter acceperis, apprime gaudeo, ut & de restituta mea valetudine, pro qua me debere fateor gallum Æsculapio. Popularem Tuum *D. Godin* ex animo saluto. Quod meas ad *D. Schoockium* literas miseris, gratias ago. Si responsum aliquod ad te mittat pro me, mittes, si volueris, *Leidam*, ad Amicum nostrum *D. vander Linden*: vel *Amstelodamum*, ad quemdam Parisinum qui vocatur *Simon Moynet*, habitantem apud *Ludov. Elsevirium*, ejus Typographæi directorem & Emendatorem, qui singulis septimanis scribit in hanc Urbem ad *Lud.* illum *Elsevirium*, qui hîc degit ab aliquot septimanis. De libris *M. Schoockii*, sive libellis quos non habeo, gratum facies si mihi redemeris: illos habere me fateor quos scripsisti, nempe *Dissertationem Politicam de bonis Ecclesiasticis*: ut & *Epistolam*

*stolam ad Hornebeekium: cum Exercitationibus sacris, & de Præcisitate, quos revera accepi, munere tuo, per fratrem Authoris, & pro iis gratias egi per Epistolam, quæ for-
 tasse tibi reddita non fuit, nescio an per viam perierit. Nunc verò quid novi moliatur nos-
 ter M. Schoockius, & an suum de Fermentatione librum prælo subjecerit, aut quid aliud, scribes si nosti. De consilio quod antehac à te postulavi, quò nimirum cum Cl. illo Viro me gerere deberem, ut gratias illi agerem, dubium & incertum me reliquisti: faciam tamen, & rem ipsam perficiam atque expediam, datâ aliquâ occasione quam expecto. Vestratem illum Theologum, virum trucem & cerebrosum, atque pervicacis ingenii, non amplius moror, nec in posterum morabor. Dii meliora! habetis enim apud vos ut video, Sinones quosdam & Loyolitas, qui res vestras non minus turbant quàm nostri nostras. De nova editione Operum Erasmi, spes tantum affulget, nec enim tantum Opus dicitur inchoatum. Fasciculum adornabo priusquam noster Elsevirius in Patriam suam revertatur; in quo reperies Fr. Tevenin Operationes Chirurgicas, cum historia Ecclesiastica Ant. Godeau: de Colloquiis Ant. Oudin, inquiram, & si prostant, mittam ut requiris. Geranii Noctuoletis plantam habeo: qui plan-*

plantam illam mihi dedit, ejusque semen mihi promisit, quod ad te mittam cum aliquot feminibus mihi traditis, quæ singula includam in aliqua pyxidula: in ea deprehendes quæ petiisti. Audio *Groningæ* vivere Medicum quendam eruditum, *Ant. Deusingium*, Polygraphum, & multorum librorum Authorem; si eum nosti, & amicus tibi fuerit, velim salutes meo nomine: &, si æquum judicaveris, ut in amicitiam ejus penetrem, ad eum scribam, ut intelligat se ipsum à me coli & honorari, cujus causas penes me habeo. Idem quoque à te postulo pro alio Professore Batavo (fortassis *Alcmariano*) eruditissimi Viri filio, & ipso eruditissimo, cujus notitiam & amicitiam demereri vellem: *Reinerus Neuhusius* vocatur, *Edonis* filius. Isthæc pro judicio tuo reges atque temperabis: & si utriusque Viri memineris, gratissimum mihi facies. De rebus nostris publicis nihil hîc habemus novi, præter omnigenæ annonæ, & præsertim panis nimiam caritatem. *Nic. Fouquet*, antehac *Ærarii præfectus*, in carcere detinetur, & adhuc sub judice lis est: nihilominus tamen dicitur Rex noster tale negotium terminari velle intra Paschalia. Dicebatur Rex iturus in Alsatiam proximo mense Majo: sed rejecta dicitur isthæc expeditio in Septembrem. De nobis comparando, vel vi,

216 EPISTOLA LXVII.

vel pretio, Ducatu Lotharingæ, dicitur consopitum negotium. Qui *Byzantio* scribunt, nuntiant Janissariorum fraude & rebellionem strangulatos esse duos ex aula Turcica primarios viros, nempe *Papam Turcarum*, quem *Muphti* nuncupant, & magnum *Vizirium*: Deus forsan aliquando permittet ut tantum Imperium pravis ejusmodi militum artibus pereat; quod utinam citò contingat in Orbis Christiani commodum. De *Anglia* vobis vicina nihil scribo, dicitur tamen *Lusitanica Virgo Londinum* intra mensem ingressura. Vale, Vir præstantissime, meque quod hactenus fecisti, licet immerentem amare perge, & me magno voto damnabis. *Datum Lutetie Parisiorum, die 14. Martii, 1662.*

Tuus ex animo

GUIDO PATIN.

EPI

EPISTOLA LXVIII.

Clarissimo Viro,

D. D. CHRIST. UTENBOGARDO,

Sanctioris Medicinæ Doctori eximio,

Ultrajectum.

Vir Clarissime.

DE amore in me tuo forti & constanti, ut & de fide tua nullus dubito: dubius tamen sum, an acceperis omnes meas Epistolas, ut & munusculum pro singulari Amico, & viro *Cl. D. Mart. Schoockio, sex pistolarum Hispanicarum*; de quibus singulis responsum tuum valde exopto. Quotiescumque voles ad me scribere, vel aliquos libellos mittere, tutò mitte quidquid habebis *Amstelodamum*, ad *Sim. Moinet*, in Typographæo *Elseviriorum* commorantem. Quando nam veniet liber novus, *D. Mart. Schoockii, de Fermentatione*? Hic uno & eodem die, duos ex Senioribus nostris Collegis amisimus, 27. Maji, nempe *Rob. Tullouë*, annorum prope 80. Alterum, *Jo. de Bourges*, penè septuagenarium. Quindecim adhuc me præcedunt, quos

forſan poſthac præcedam ſi Mors interve-
nerit. *Sortes meæ in manibus Domini.* Æ-
quo animo ferendum eſt, & jucundè acci-
piendum quod evitari non poteſt. Lætus er-
go pergam, quò pius *Aneas*, quò *Tullus*
dives & *Ancus* antehac penetrarunt: *Con-*
ſtat enim & æterna lege poſitum eſt, ut con-
ſtet genitum nihil: pulvis & umbra ſumus.

Rex noſter videt ac exultat, nec niſi ludit,
dum novum Tribunal ab ipſo inſtitutum quo-
tidie verſatur in inſtruenda lite *Nic. Fouquet*,
& multorum Publicanorum incarceratorum:
unde manabunt multæ lacrymæ, in pluribus
familiis: interea vero magnis ſumptibus, in
gratiam Regis, Principum & aliorum Pro-
cerum inſtituuntur equeſtres ludi, ſtatim ma-
gna pompa celebrandi: nulla habita ratio-
ne caritatis annonæ, quæ hic maxima eſt,
ſummo multorum dolore atque incommodo.
Sic vita truditur Regum & mendicorum. Sed
profectò *res eſt non ſatis ſobria, laſcivire de-*
vorato orbe terrarum, ac exhausto per im-
modica vectigalia, dum tot Chriſtiani malâ
fame miſerrimè pereunt. Plura ſcriberem, niſi
publicus dolor vetaret, & calamitates publi-
cæ me privatim afficerent, ne dicam interfici-
cerent, aut ſaltem à bona mente, & quieto
rerum mearum ſtatu turpiter averterent. Va-
le, vir præſtantiffime, vive, ſave, ac me
quod

EPISTOLA LXIX. 219

quod facis, amare perge. *Parisius, Martis,*
6. Junii, 1662.

Tuus ex animo,

GUIDO PATIN.

EPISTOLA LXIX.

Clarissimo Viro,

D. D. CHRIST. UTENBOGARDO,

Sanctioris & Sanioris Medicinæ Doctore
præstantissimo,

Ultrajectum.

Postremas tuas accepi, Vir Cl. 2. Junii
datas, quæ me non mediocri gaudio affe-
cerunt, per quas nimirum didici te vivere &
valere. Te *Divæ Mariæ Canonicum* factum
esse; (nesciebam talem apud vos esse consue-
tudinem) Teque accepisse per *Elsevirium*,
librorum fasciculum Tibi destinatum. De
Mercatorum avaritia non miror: ubique ter-
rarum palmam obtinet: accipe rationem ex
Tullio, 2. *Offic.* qui sic loquitur: *Nil in-*
genui

genui habet officina. Juvenis Chirurgi vestra-
tis, qui tuas mihi reddidit, rationem habe-
bo: invisam illum apud herum illum Chirur-
gum, apud quem moratur, eumque illi com-
mendabo de meliore nota: quod si ope vel
opera mea indigeat, officio meo non deēro;
erunt enim mihi semper carissima, quæcum-
que commendaveris. Utinam placeat fasci-
culus quem accepisti: & alia mittam si in-
nueris. Quî se habet Amicus noster *D. Mart.
Schoockius?* quid nobis superest sperandum
de ejus libro, *de Fermentatione.* Si Filium
natu maximum velit in hanc Urbem mittere,
ut studeat & discat Gallicè loqui, eum tan-
quam Amici filium excipiam in his ædibus
meis, in quibus eum educabo per sex men-
ses, & totam civitatem maximam atque po-
pulosissimam lustrabit, absque ulla pensione:
erit ille mihi gratus atque gratuitus convictor:
quam quidem conditionem rogo te ut offeras
proponasque eruditissimo Parenti, qui eum
ad nos mittet quando voluerit. Nec erit quod
ille metuat à fame; singulari Deo beneficio
nobis singula suppetunt ad arcendam famem
necessaria, vinum in cella, triticum in hor-
reo, & pecunia pro reliquis ad vitam requi-
sitis. Hic nuper ex Ordine nostro Doctores
Medici quatuor obierunt, & ad locum illum
communem abierunt, *unde negant redire quem-*
quam:

EPISTOLA LXX. 221

quam: Illi sunt *Rob. Tulloïe*, anno æt. 78. *Joannes de Bourges*, anno 67. *Jo. Gorraeus*, ann. 85. & *Jo. Chartier*, Prof. regius, anno 52. Saluto nobilem tuum popularem *D. Godin*, & alios amicos, præsertim *D. Canter*, qui de Chirurgo vestrate ad me scripsit: aliàs illi respondebo, nec enim hodie mihi licet per otium. Vale, Vir Cl. & me amare perge.

Tuus ex animo

GUIDO PATIN.

Parisiis, x. Julii, 1662.

EPISTOLA LXX.

Clarissimo Viro,

D. D. CHRIST. UTENBOGARDO,

Sanctioris Medicinæ Doctori eximio,

Ultrajectum.

Postremam tuam accepi, Vir Cl. eodem die quo *Jo. Droüart*, populari vestro Chirurgo, meas tradideram Tibi reddendas, in qui-

quibus una latebat pro Amico nostro *D. Mart. Schoockio*, quas te accepisse nullus dubito. Et ut veniam ad Tuas; quod per eas voluisti, exactè & ad unguem præstiti: statim enim scripsi consolatoriam Epistolam, misi que *Biturigas*, ad *Joan. Heurnium*, tuum ex sorore nepotem: monuique ut statim adiret *M. Lud. Ferrand*, præclarum in illa Urbe Medicinæ Doctorem, & veterem Amicum, cum quo ageret de laurea sua *Doctorali*, si vellet in ista Academia Doctor fieri: sin minus, *Lutetiam* revertatur; & postquam hîc per aliquot menses studuerit, consilium ambo capiemus, atque decernemus de loco sui *Doctoratus*. Et hæc omnia ad mentem tuam. Si ad nos redeat, ejus studiorum curam habebò, & in eorum partem descendam: quod optima fide Tibi polliceor, ejusque Parenti optimæ, quam ex animo saluto: & utinam aliquo modo illi utilis esse possem, tam proprio ejus nomine atque tuo, quàm *Jo. Heurnii*, *Hippocratis vestri Batavi*, qui eodem anno olim obiit, quo ego primùm lucem adspexi; cum quo illa gradu affinitatis conjuncta est. Pro libris quos emisti mihi, gratias ago quàm possum maximas: quorum & aliorum qui sequentur, rationem habebò, pro impensis à te factis. Librum meum de *fabula Hamelensi* sibi retinuit Vir Illustriss. D.

D. Gul. de Lamoignon, Paris. Senatus Princeps eumque habet carissimum. Heri cum illo coenavi quod sæpe contingit, & inter varios sermones de re literaria, quibus admodum delectatur, etiam *D. Mart. Schoockii* mentionem injeci, quæ aliàs ut spero, non sine aliquo fructu recurret. Quod si scire velis, quænam & quanti momenti sit illa dignitas *Principis, sive primarii Præsidis in Senatu Parisiensi*, paucis Tibi respondebo; hoc est & idem est, quàm esse *Regulum in Gallia: un petit Roy en France*. Christianissimus Rex noster *Lud. XIV.* quem Deus servet in multos annos, heri, (postremo Nov.) ex hac Urbe discessit, magno comitatu stipatus, *Dunquerkam* petiturus, quam nobis magno pretio *Anglus* reddidit. Utinam salvus & incolumis ad nos brevi revertatur, re tutò confecta, & firmato nostro limite, contra vicinorum nostrorum insidias. Perniciosa quædam & planè diabolica in *Angliæ Regem* conjuratio, nuper detecta fuit *Londini*: ex qua perituros audio multos, quod scripsit olim *Juvenalis*, ubi de *Sejano*, *Sat. X. magna enim est fornacula*. Bene sibi non constat istud regnum, licet Oceani fluxu atque refluxu cinctum, propter nimiam illam *Religionum* varietatem atque mixturam: adde quod *Angli* faciunt in rerum Natura, lupinum quoddam hominum genus, mul-

multæ nimirum feritatis atque ferociæ: sunt enim isti feri, feroces atque ferini, supra alias gentes. *Papa* nondum rediit in gratiam cum *Rege* nostro: unde quidam bellum expectant Vere proximo, quod non puto: *impar congressus Achilli*: si sapiat *Jupiter ille Capitolinus*, in bellum non descendet cum illo *Imperatore qui habet plusquam 30. legiones*. Optimam illam Sororem tuam tanquam meam saluto. Vale, vir præstantissime, amicissime, mellitissime, meque quod facis amare perge. *Parisus, 1. Dec. 1662.*

Tuus ex animo,

GUIDO PATIN.

Nonne adhuc vidisti librum viri doctissimi, *D. Samuelis Bochart, Ecclesiastæ Cadomensis*, editum in *Anglia*, de *Animantibus sacræ scripturæ*: nullum adhuc exemplar in hanc Urbem delatum est, sed à viris literatis in dies expectatur. Author ipse vir magnus est, & ejus liber magnæ expectationis, utpote qui multis futurus est utilis, ne dicam necessarius. Quî valet erudita vestra virago, *D. Maria de Schurman*? De *Nic. Fouquet*, adhuc in carcerato, altum silentium. *Vale vir optime, & me ama,*

Tuum ex asse PATINUM.

EPI.

EPISTOLA LXXI.

Clarissimo Viro,

D. D. CHRIST. UTENBOGARDO,

Sanctioris Medicinæ Doctori eximio,

Ultrajectum.

ANte paucos dies, Vir Cl. monitu *Jo. Drouard*, Chirurgi vestratis, literas ad te dedi, cum *Epistola ad Sim. Moinet*, pro qua te rogabam, ut ei tutò redderetur: Nunc autem alia de causa ad te scribo, pro qua te rogatum velim, ut ignoscas meæ curiositati. *Samuel Maresius*, gente Gallus, ut & Ecclesiastes in Hollandia, vir sanè eruditus, & multæ lectionis, multa hætenus edidit tam opera quàm opuscula, per quæ mihi innotuit, & ex quibus multa habeo: nuper autem incidit in manus meas *omnium ejus operum Nomenclator*, ex quo facilè cognovi quàm multa mihi deessent, quorum *Catalogum* ecce ad te mitto, rogoque ut per aliquem Bibliopolam vestratem, ea mihi quærantur, ac emanent: pro quorum emptione impensam pecuniam statim Tibi repræsentabit noster

P

Si-

Simon Moinet. In toto illo *Indice* eorum quæ mihi desunt, quem ad te mitto, plura sunt *Opuscula* quàm *Libri*: sed nihil refert, quæcumque sint, modò habeantur. Cogita ergo de illis recuperandis, quantum fieri poterit: & me quam maximo beneficio Tibi obstrictissimum habebis. De pretio restituendo ne cures quidquam, totum lubens & facilè refundam. Amicus noster *D. Mart. Schoockius*, quî valet? quid novi molitur? Nova ejus editio *de Cervisia, & de Fermento*, quomodo procedit? quid cogitat de Filio ad nos mittendo? Regina nostra filiulam peperit, die 18. *Nov.* Rex noster cis paucos dies iturus est *Danquerkam*, unde postquam reversus fuerit, dicitur etiam media hyeme, missurus in Italiam exercitum contra Papam, sub auspiciis atque summa dictatura *Principis Condei*, qui sibi vicarium habebit egregium bellatorem, *Dominum du Plessis-Pralin*, Gallix Polemarchum. *De Nic. Fouquet*, ne res quidem. Scias autem velim, nos habituros Regem Hispaniæ nobis faventem in bello isto quod adversus Jovem Capitolinum gerere meditamur. Sed longè fortiores futuri sumus, si Deus Regi nostro favere pergat. *Voetius* vester quid novi tentat? si letne, ac otiosus remanet Magistratus vestri decreto? melius est tacere quàm malè agere.

EPISTOLA LXXII. 227

Vale, Vir Cl. & me ama. Datum Parisiis,
die 25. Novembris, 1662.

Tuus ex animo

GUIDO PATIN, Doctor Med.
Parif. & Professor regius.

EPISTOLA LXXII,

Nobilissimo Viro,

D. STANISLAO LUBIENIETZKY
de LUBIENIETZ,

Equiti Polono.

Hamburgum.

Vir Nobilissime.

LUculentam abs te epistolam ac rerum
mathematicarum fruge plurimâ refertam
proximis diebus accepi: quam iterum ite-
rumque perlectam ad Clarissimum Scheffe-
rum Ubsaliam confestim misi, additis preci-
bus, ut quicquid ab artium liberalium pro-

fessoribus, quorum ingens illa in civitate est copia, ad id argumentum uberius illustrandum, possit corradere, ejus potestatem uti mihi quam primum faciat, nec virum cætera humanissimum huic meæ petitioni refragaturum opinor. Tibi interim grates immensas ago, qui specimen eximium eruditionis tuæ ad me hominem ut litterarum admodum amantem sic litteris tenuiter instructum volueris pervenire: operamque, quantam possum conferre, dabo, ne te tam profusæ benignitatis umquam pæniteat. Novum ab amicis Ubsaliensibus cometam observari cœptum esse significabam proxime. Postea is ipse & mihi quoque & aliis in hac civitate compluribus est conspectus. qui quamquam formâ alteri illi parum respondet, tamen ab eo diversum statuere vix ausim. Nam quod Illustrissimus Regni hujus Drotzetus credi hesternodie in familiari colloquio volebat, duos diversos nunc eodem comparere tempore, idque ex hominibus fide dignissimis se accepisse addebat, nemini, nisi mihi testi oculato, sum crediturus hanc rem. Ante discessum proximi tabellarii auguror fore, ut plura hujus argumenti sint in promptu, quæ tecum communicare possim. Quamquam, quod & alias monuisse me recordor, magis magisque de die in diem deprehendo, deesse hic terrarum

rarum sufficientem copiam tuborum optico-
rum atque id genus apparatus mathematici,
quorum operâ exacte erudiri in cœlestium
rerum observatione possimus.

Exspectatur in hac aula propediem à fœde-
ratis Belgis decreta extra ordinem Legatio.
per quam an debitum ex pactorum lege ad-
versus Britannos auxilium impetrari mox de-
tur, ante autumnum proximum videbimus.
Suecis interim procrastinationem hanc igno-
sco, cum appareat ipsos etiam Danos tergi-
versari, & officio deesse, in quos tam recen-
tia, tam luculenta fœderatorum Belgarum
exstant merita. Convenere jam denuo post res
prolatas Proceres in hanc aulam, nisi quod
præfectus ærarii cum febre cōflictari dicitur.
Drotzetus podagrâ aliquamdiu tentatus
commode nunc se habet. Quo consilia Sena-
tus Regni nunc sit directurus brevi manife-
stum fiet. Interim vestigal æri, ferro, sali
adauctum est. A Pelsio rariores jampridem
accipio: cujus postremis reponendum non-
nihil duxi, ut vides. Jacobum Golium ad
tuas non respondere haud miror, cum nihil
præter solitum faciat. Est enim hac in parte
supinitati nimium indulgens, qui amicos ab-
sentes aut raro aut numquam responso digne-
tur. Minimum tamen hic perdidisti. Quid
enim observationis mathematicæ exspectes

230 EPISTOLA LXXII.

à senecione, & quidem noctes integras utram-
que in aurem secure stertenti? Vale.

Nobiliss. nomini tuo devotissimus

N. H.

Holmiæ Succor. clō 13 CLXV. a. d. XXII. Aprilis
Gregor.

XIII. E P I S T O L Æ
V.C. NIC: HEINSII DAN. FIL.

Ad

Nobilem Polonum

STANISLAUM
LUBIENIECIUM.

EPISTOLA LXXIII.

Vir Nobilissime.

A B sunt jam diem sextum ab hac aula Proceres rusticatum digressi, redituri ad res prolatas, ut opinor, die crastino. Non est igitur, quod longas rerum novarum Iliadas nunc à me expectes. Quid quod emigrandum mihi cras est ex hisce, quas inhabitavi totum jam quadriennium, ædibus? quare totus nunc sum in convasandis ac transferendis inde sarcinis in aliam domum. Ut, si argumentum scriptionis uberrimum sit in promptu, quod nullum esse jam dixi, tamen necessitas me cogat brevitati studere. Nudius tertius binas simul abs te accepi, una cum apographo ejus epistolæ, qua Christianum Hugenum Viri Illustris Constantini filium compellandum duxisti. ejus lectione mirifice sum adfectus. nec minus alterius epistolæ, quæ mihi ex tuis perierat. Illud in transcurso liceat tamen monuisse, quod Julium Scalligerum patrem cum Josepho filio videris confudisse. Josephus inter Lugdunenses meos vixit aliquamdiu, & apud nos sepultus est. eo præceptore fuerat usus meus pater. Julius Aginni sepultus, ni fallor, Bataviam nostram nusquam viderat. Sed hæc exigui plane sunt

momenti. Epistolas, quotquot ex meis, tua opera ad me pervenerant, relegi, & inter legendum emendavi, vix adhibita tamen cura. Tu vide, ne dum nomen meum inter tot rei litterariæ splendere vis lumina, iis noceas quam maxime, ac meæ existimationi haud prodis. Rudbeckianæ procrastinationis tam frequens illic fit mentio, ut jure vir ille offendi hæc nota possit, quem amicum, ut hæcenus experiri malim. Tuas omnes in manum illustrissimi Cancellarii non dubito pervenisse, etiam binas illas, quas nudius tertius accepi. In iis certe per amanuensem curandis nullam in me diligentiam aut festinationem desiderari passus sum. Erit ille proximis diebus varias ob causas mihi conveniendus: tum expiscabor, an acceptas habeat compellationes has tuas; & habebit haud dubie, nisi illi eadem, quæ tu nuntias, à Domino Mullero suppeditentur de rebus Polonicis. Cave interim credas, officium mihi esse onerosum, quod curandis ad Magnum Cancellarium tuis à me datur. Vale & me ama. D. Isbrandum tuis verbis frequenter salutavi: qui frequenter non minus te suo nomine resalutari voluit. Iterum vale. Holmiæ Suecorum Anno c*l*o I*o* c*l*xv. a. d. xi. Nov. St. n.

Tuus omni officio

N. HEINSIUS.

EPI.

EPISTOLA LXXIV.

Nobilissime Vir.

SI ex eventu metiris studia illa, quibus res tuas foveo, male mecum agetur profecto. adeo mihi ex voto meo aut tuâ sententiâ nihil horum procedit hæctenus. Nudius quartus denuo in villa suburbana nequicquam quæsi illustriſſimum Cancellarium, cum is præter ſolitum in hac pernoctasset civitate. Ex illo ſemel iterumque rogatus eſt meo nomine, ut horam mihi condiceret congreſſui noſtro opportunam: quod facturum ſe promiſit, nec fecit tamen hæctenus. Unde manifeſtum fit, curis illum graviffimis diſtineri. & ſunt qui profectiõnem meditari dicant in Weſtrogthiam, ut fundos ſuos, quos in illa provincia luculentos poſſidet, uſurpet oculis cis paucos dies. Quod ſi fit, vix eſt, ut ante Februarias Kalendas ad nos revertatur. Interim gaudeo, ut qui maxime, reſponſi ab illo nonnullius compotem te factum. Si quid in rem tuam conferendum reſtat, id omnibus apud illum officiis effectum dare omnique conatu enitar. Miniſtroꝝ Britannicoꝝ alter, qui ex aulâ Danicâ nuper admodum huc advenerat, ſua reſlegit veſtigia heſterno die, atque hinc profectus

fectus est eo animo, ut Gothoburgo in Britanniam solvat, si quas in illo portu naves Anglicanas est reperiturus, de quo ambigitur. Animos Senatus Suecici perculit nonnihil ac turbavit nuntius, qui proximis diebus ad nos tulit, Oratores Gallicanos ex aula Britannicâ domum à Rege Christianissimo redire iussos esse; unde bellum atrox inter Regem utrumque sit exspectandum. Quare ægre omnino Sueci evadent, quin in partes rapiantur: qui paci indulgere otioque armorum maluissent, alio conversi consiliis, ac rebus suis non alienis hac tempestate studentes, si umquam. Miræ & atroces tragœdiæ in hac Europœa scenâ anno proximo, quantum apparet, exhibebuntur: nisi provideat & omina funesta in melius convertat clementissimus Deus. Non deesse Principes, qui injuriâ à fœderatis Belgis sese adfectos concredi velint, non me fugit, cum ipsi sint immane quantum injurii. Videbunt illi fortassis plus amicorum nobis in rerum natura superesse, quam rebus suis conducere opinentur ultro. Pro indicibus rerum novarum proxime ad me missis multum profecto tibi debeo, præsertim pro epistola Christianissimi Regis, quam nec Orator ejus Terlonius Eques, nec Dominus Isbrandius nec ego videramus. Upsalia necdum accepi respon-

sum,

EPISTOLA LXXV. 237

sum. Vale & feliciter rem gere. Holmiæ Suecorum Anno c^o l^o clxv. a. d. xvi. Dec. St. n.

Quæ in epistolis & carmine adversum Britannos à me dicta sunt paullo acerbius, non est quod te offendant. Ab hoste enim in hostes dicuntur, nec quicquam à me obstat quo minus legantur ista publice. Cum & in poë-
matis meis huic genti non pepercerim.

EPISTOLA LXXV.

Vir Nobilissime.

Tuas N°. 84. notatas, quibus rescripsisse te opinor ad 49. meas, non accepi. Ne quidem illas, quas sub idem tempus à Romero ad me perlatas oportuit. Quare si quid hæ complectebantur, quod scire mea interesset, aut exemplar litterarum ad me mittendum erit, aut repetendum ejus scriptio-
nis argumentum. Is est rei publicæ status, præsertim post Danorum regem partibus nostris adscitum, ut non defuturi sint, qui ex interceptis epistolis ad me pertinentibus erudiri se posse opinentur. Illustr. Rautenseinium ad nos cogitare gaudeo. De hospicio cupio ego illi prospectum tempestive. Sed cum non moneas, an solus cum familia

milia domum totam occupare velit, an cum aliis cohabitare, vix dispicio, quid hic factum sit opus. Domum vacuum suppellectile instructam vix inveniet. Non invenit certe, cum huc adventabat Dn. Isbrandius. Itaque in suburbio Australi domum ligneam, aut villam potius conduxit, cum ego in Boreali suburbio sedem fixerim, ut alter ab altero vivamus remotissimi. In scazonte, quam mutari cupiebas, ea jam mutata sunt, nescio tamen an fatis ex tua sententiâ. Ad publica ut veniamus, legationem hic destinari in Britannias jam ex me didicisti, puto. Quæ cum parari tamen tam cito non possit, præmissus est in aulam istam ex Regis hujus familiaribus Falcobergius, qui de legatione subsequutura Britannos moneat. Scripsi etiam Andream Lillieheuck in Poloniam publico nomine abiturum: qui mare apertum præstolatur. Sed & Steno Bielke Regni Senator aulam Danicam est aditurus, atque inde Germaniam, publicisne negotiis incubiturus an curaturus valetudinem dubiam incertum. Quod Danorum Rex & Elector Brandeburgicus partes nostras amplexi sunt, valde consilia Anglicana turbavit. In hac civitate Comitia habebuntur mense Junio proximo, ut ferunt. Tu vale & me ama. Holmiæ Suecorum

CLXVI. XVII die Martii Gregor.

Ajuat

EPISTOLA LXXVI. 239

Ajunt Budanam Bibliothecam ab Imperatore Constantinopolitano Cæsari munus oblatam, quo nuntio vehementer sum gavifus. Non enim dubito in illa latere scriptores cum Græcos tum Latinos complures hæctenus ineditos. atque utinam Catalogum horum codicum ab amico nonnemine consequamur.

Tuus

N. H.

EPISTOLA LXXVI.

Vir Nobilissime.

NEgotia nostra lente hæctenus, & nihil præter solitum, procedunt: quæ quem eventum sint habitura haud pro comperto habemus. Portus Gothoburgicus piratis Britannis pro statione est, in quem naves ex nostris captæ tutò per illos abducuntur. Danis magnum minitantur Sueci malum: securos præstat adversus hunc insultum Rex Christianissimus. Trahuntur & Principes Germaniæ plerique in partes. Maximos itaque motus video instare, nisi Deus adsit è machina, & ad futurum confido. Itaque hæc nunc tantum.

De

De Bibliothecâ Budanâ gaudeo omnem in-
 tam expectationis scrupulum mihi nunc per
 te exemptum esse, ut aliquando sperare de-
 sinamus de iis, quæ spem nobis nullam re-
 linquunt. Auguror proximas tuas nonnihil
 significaturas nobis esse, de Domini Rauten-
 stenii in Holsatiam appulsu. quem utinam
 saluum atque incolumem vobis sisti intelli-
 gam! Illustrissimum Regni Cancellarium ubi
 conveniendi dabitur opportunitas, res tuas
 enitar promovere. Quamquam jam monui
 Dominum Rautenstenium, quam omnia hic
 terrarum quæ rem pecuniariam stipendia-
 riamque tangunt sint in incerto. quo de nego-
 tio expertus loquor. Dominum Vladislaum
 Los huc advenisse jam ante discessum Domi-
 num Rautenstenii compertum habebam. Sed
 cum ipse Dominus Vladislaus hic in operto
 lateat, certe nemini Ministrorum exterorum
 adventum suum indicari curavit, quod sciam,
 observo morem in aulis receptum, ut ignora-
 re me profitear, quod ipse sciri non vult.
 Illustrissimus Isbrandius solemniter te lubet
 salvere. Vale.

P. S. Præter Ministros Moguntinum & Pa-
 latinum, *ac illum, quem modo diximus, Do-*
minum Vladislaum, Luneburgicus propediem
 expectatur, nisi is jam huc advenit. Britan-
 nicus nudius quartus hinc discessit, cujus in
 lo-

EPISTOLA LXXVII. 241

locum aliis propediem expectatur. Vale iterum.

A Grutero accepi proxime epistolam, cui à me brevi respondebitur.

Nob. nomini suo devotissimus

NIC. HEINS.

Holmiae Suecorum c[on]s[ilio] Io clxvi. a. d. 11. Junii Gregor.

EPISTOLA LXXVII.

Vir Nobilissime.

ANte hoc sextiduum binas simul abs te accepi, merum mei amorem, ut semper, spirantes. Magnâ, ut, quod res est, dicam, nos perfudit voluptate nuntius de prælio navali Britannos inter & nostros commisso ipsis Kalendis Juniis. Et quamquam arma nostra, non minus, quam causa, illic prævaluerunt multâ cum hostilium capitum strage, Britanni tamen, quotquot in hac sunt civitate, tum Britannicarum partium studiosi, quorum ingens inter Suecos est numerus, volunt credi, Victoriâ nobis abnuisse. Addunt portum Texelanum, in quem se recepis

perit classis nostra, à navibus Britannis quadraginta bellicis obsideri. Sed quam hæc temere & falso spargantur, propediem liquebit, ut puto. Illustrissimum heroem plurimæ comitatus abundare in comperto est. Vellem tamen verbis officiosis parcius uteretur nonnumquam, præsertim ubi rerum testimonia utiliora verbis adhiberi possunt, uti in tuo nunc negotio, quod expediri tandem aliquando oportebat. De dissidio Bullialdum inter & Thuanum si quid nosti certius, edisere quæso. Novi utriusque ingenium, & semper metui, ne quid hinc illinc turbaretur, cum alter indolis sit liberrimæ, alter paullo severioris, præsertim in domesticos. Sed spero similitates componi posse interventu amicorum. Reginam Christinam vobis jam adesse audio octavas meas, quas die 1x. Junii mensis exararam ac tabellario ad te perferendas curaram, miror non perlatas esse: cum omnes meæ in unum eundemque fasciculum collectæ, quas illo die in patriam misi, recte illuc pervenerint. Erant illæ breves omnino, & nihil rerum magnarum complectebantur, quas tamen tuæ in spem gratiæ describam denuo & ad te mittam, si tanti id esse judicabis. (Hic terrarum nihil fit & apparatus navalis lente ac more solito procedit, cum nec Galli, nec Britanni, nec Bati
tavi

EPISTOLA LXXVIII. 243

tavi impensas eo velint conferre, quæ domi frustra circumspiciuntur.) Vale & memor vive tui quem nosti.

Holmiæ exaratum cto Io CLXVI. a. d. VII. Julii Gregor.

EPISTOLA LXXVIII.

Vir Nobilissime,

Nescio quî factum est, præ multa festinatione, ut hæ, quas vides, & quas ante hoc septiduum ad te missas esse oportuit, in scriniis meis hæserint parum oportune. Quem errorem ut benigniter excuses, etiam atque etiam te rogo. Britannos apud vos de rebus abs se feliciter in ultimo conflictu navali gestis jactare multa perperam, non miror, cum & hic terrarum fecerint id ipsum hætenus. Sed convicti paulatim mendaciorum & falsi rumoris, manum dant veritati, præsertim fidem non inventes usquam, ne quidem apud illos, qui vera ab illis jactari mallent Batavorum partibus plus satis infensi. Sed & illos esse injurios scito, qui paci convenientiora jam ante per Batavos Britannis esse oblata, quam nuper à Beuningio sit factum, cupiunt credi. Factum

id quidem quodammodo per Oratores Gallicanos anno proxime elapso in aula Britannica non negarim, illosque promississe Regem Christianissimum omni auctoritate incubiturum esse, ut Fœderati Belgæ iis conditionibus subscriberent, sed Batavi iis pollicitationibus semper oblocuti sunt, easque improbarunt jam tum ac rejecerunt. Quid quod Procerum Suecorum plerique, æquas omnino nec temere rejiciendas pacis conditiones à Beuningio in medium prolatas esse non diffitentur. Sed quid apud illos æquum videatur, qui bello huic tam nulla de causa tamque præter ordinem sese accinxere, sanguinem Batavorum crudelissime sitientes? Meas die nono mensis proxime elapsi exaratas ad te pervenisse gaudeo. Excerpta litterarum Brusselliarum, quæ promittebas, cum tuis non comparuerunt. Lætor adesse vobis Serenissimam Christinam, eandem & nobis ad futuram propediem auguror. Vale.

Exaratum Holmiæ cIdo LXVI. a. d. xiv. Julii. St. n.

EPISTOLA LXXIX.

Vir Nobilissime.

Absentia Procerum plerorumque, & dies per hanc aulam nunc feriat, omne scripti-
 onis argumentum ferè præcidunt mihi. Huc accedit, postremas tuas perbreves fuisse, & quæ responso locum vix reliquerint. Regis secessum Upsaliensem diffuaserunt Medici: quapropter nunc mutatum est id consilium. Magnus Regni Cancellarius ne partem septembris mensis potissimam abesse pergat, metuo. Adeo ægre in urbem proceres revertuntur, ubi semel inde digressi sunt. Poëmatum meorum ex Cl. Lucae Langermanni manibus jam te accepisse confido. Cometica sua quantum promoverint & quando nobis sint exspectanda, doceas me rogo. Et actis Senatûs apud fœderatos Belgas publicis video gratias Ruterò sollemnes publico nomine actas esse ob rem fortiter ac prudenter, quamquam Marte sic satis adverso, gestam. Trompii nulla illic fit mentio; quod mihi haud immeritò suspectum est. Immo jubetur Ruterus severe inquirere in quoscumque pugnae ac partium suarum desertores, deque iis omnibus supplicium sine delectu sumere. Quæ res ne & alterum illum tangat

246 EPISTOLA LXXX.

metuo. Non quod à viro fortissimo ignaviâ imbelliaque sit peccatum, absit enim, sed quod præ odio in ductorem suum occulto sibi ac patriæ defuisse quodammodo possit videri. Utinam vanus sim augur. Reginam ajunt propediem huc venturam esse. quod tu me potes docere. Vale, & rem feliciter gere.

Holmiæ cId Id CLXVI. 11. Sept. Gregor.

Tuus quem nosti.

Terlonius eques & Orator Gallicanus perendie Hafniam hinc cogitat. Pacis spem Polonis adfulgere plurimum gaudeo.

EPISTOLA LXXX.

Vir Nobilissime.

NEscio qui denuo sit factum, ut ex famulatio meo puer, cui ante octiduum, ut soleo, obsignandum litterarum complurium, quas ad amicos externos dederam, fasciculum commisi, tibi inscriptas hunc in ordinem redigere neglexerit, quas paucis post diebus summâ mea cum indignatione imensâ expositas, aut potius aberrantes inveniebam. Ne in posterum hic rursus peccetur,
ope-

operam diligentiozem dabo: Ex tuis ecquas desiderem jam cœpi dubitare. Nam pro iis, quas numero vicesimo notatas oportuit, binas accepi, quæ vicesimi primi notam præ se ferebant. Unam tamen hebdomadem sine tuis alloquiis mihi effluxisse serus intelligo. Senatus Regni ferias vix tandem sibi indixit, profecto hinc nudius tertius Cancellario, nec redituro ante Nonas aut Eidus Septembres Julianas. Cohortes nonnullæ militum veteranorum denuò submittentur hinc Archistratego Vrangelio. ut de oppugnandis Bremen-sibus res serio agi videatur. Sarmatiæ vestræ calamitatem indigne fero. Utinam regionis tot jam annos modis atrocissimis afflictæ Deus Opt. Max. aliquando misereatur. Nam hoc θεῶν ἐν γενέσει κείται: unde opem unice convenit sperari. Apud nos etsi paullo meliore successu geritur bellum, tamen ultimum conflictum navalem non eo cum successu, quem optaveramus, utpote paci concordiaque instaurandis necessarium, nobis obtigisse doleo. Plures ex hostili classe naves desideratas quam ex nostra adfirmat Ruterus, sed metuo tamen, ne Britanni omnia sibi arrogantes solito more, maris se potitos glorientur ac victoriae, idque jure nunc majori, quam nuper. Interim auguror, classem nostram hosti jam nunc denuo oppositam esse. De Gallis auxiliatori-

bus nil aufim addere: quando classem Bellifortianam suppetias laturam nobis esse tantum abest à quoquam Suecorum hac in aulâ credi, ut ludibrium omnibus debeamus, si id expectari debere præ nobis feramus. Upsalienses amicos nil tuis reposuisse, haud immerito quereris, nec mihi id facinus probatur aut placet. Quapropter illos in posterum ingenio morique suo relinquendos esse suadeo. Tu vale, & hoc epigramma, si tanti est, boni consule, non indignum fortassis, quod alteri addatur, cum neutrum in poëmatis meis compareat.

Effigies Cornelii Trompii ære expressa ad
fœderatum Belgium.

*Trompiades hoc ore tuus Neptunia proles,
Et patrii plenus numine Martis, erat.
Ipso dextra viri spirat vel in ære triumphos:
Stragem hosti gladius quo minitetur habet.
Hunc merito peperisse Thetis sibi mallet Achille,
Cui mare plus decoris, quam tibi Troja, tulit.*

Utinam vir ille, cui epigramma datum est, fervorem pugnacis ingenii temperaret ac coërceret

EPISTOLA LXXXI. 249

ceret paullo magis! Melius haud dubie & rei publicæ & suæ existimationi consultum irret. Sed anni fortassis dabunt, quod negavit indoles & natura. Iterum Vale.

EPISTOLA LXXXI.

Vir Nobilissime,

GAudeo mehercules maximum in modum, in manus tuas pervenisse epistolam, quam ego post interrupta multo tempore scriptionis alternæ officia ad te non ita nuper dabam, etsi Laconicam omnino ac perbreve, utpote ab ægrotante conscriptam. Nihil enim æque sum subveritus, quam ne suspicareris, aut locorum intercapedini, quæ nos hinc inde divellunt, aut moræ temporis aliquid licere in studium illud, quo res tuas constantissimo complector. Valetudo adfecta, quam diuturnam experior, in melius promovet, ut jam significavi; sed gradu testudineo plane. Et quid aliud ab hac omni tempestate tam cruda tam inopportuna expectetur? Nam, ne quid erres, nos in media adhuc hieme hic terrarum versamur, continuato jam in quartum quintumque mensem gelu. Ita fit, ut pedem ex cubiculo non pro-

moveam, rerumque, quæ in publico hic fiunt, sim quodammodo ignarus. Nam etsi non desunt viri dignitate præcipui, qui ad ægrotum soleant visere, complurium tamen sub idem temporis spatium concursus, facit plerumque, ut alter alteri diffusus, sermonem vix instituat, nisi de negotiis jam propalatis atque in ore omnium versantibus. Moschos inter ac Suecos agitur de concordia utrimque instauranda. Sed ubi locorum potissimum hancce ob rem conventus publicus sit instituendus, id necdum satis est deliberatum. Isti negotio ut interesset assisteremque, extra ordinem delegari me placebat nuper Patriæ Patribus. Verum ego mandatum, etsi honorificum multoque cum splendore conjunctum, sum deprecatus, non permitte valedudine ullas itinerum aut curarum molestias. Quin & reditum ad meos sub Kal. Junias mihi promittebam. Quod nunc timide facio, cum rumor sit, Illustrissimum Grotium Legationi Gallicanæ destinari. Qui si hinc avocatur, meis desideriis vix erit locus. ut sit tamen, operam, quantam possum, continuus dabo, ut dedi hætenus, apud amicos auctoritate pollentes & rei patriæ admotos. Optime consultum ivit Rex Christianissimus suæ existimationi, quod ab Hispano bellum in Thracas convertit. Id ni fecisset,

amu.

æmulos complures ad arma compulsurus videbatur, & sibi infensos redditurus, quos amicos nunc experiri potest. Senatus Regni Suecani in res Polonicas oculos præcipue conjecit. Principem Arausionis inter candidatos à Proceribus vestris recenseri jactatur à nonnullis, sed perperam, ut puto. Nam nisi negotium religionis diversæ à cæremoniis Romanis obstaret, ad Electorem Brandeburgicum via propiore potuit medius fidius iri. Opus tuum de Cometis necdum mihi esse redditum, sed Calmarix etiamnum hæere, ubi hæreat ex naufragio servatum, alias putò scripsi. Vale, Vir Nobilissime, & mihi velle, ut hætenus perge.

Tibi devotissimus

NIC. HEINSIUS.

Lituris & inconditæ scriptioni quæso, benignum te præsta. Holmiæ. xvi. April. clō Io CLXVIII. St. n.

EPI.

EPISTOLA LXXXII.

Vir Nobilissime.

EX nuperis meis didicisse potuisti, ut quidem spero, negotium mihi fuisse diuturnum ac pertinax cum valetudine adversa, nec fuisse tantum, sed esse etiamnum quodammodo, nisi quod mali contumacia remediis adhibitis, lentum tamen in modum, paullatim magis ac magis concedit. Interdictum quidem mihi rigide à Medicorum filiis est ut omni animi contentione, sic exarandis potissimum litteris, unde vires omni ope instaurandas fatigari dejicique immane quantum sentio. Ut intelligas tamen præcipuè voluptati esse mihi tuas compellationes, quas per taciturnitatem meam abrumpi intempestive nolim, ajo binas tuas a. d. xx. & xxvii. Febr. exaratas recte ad me perlatas esse suo tempore, in quibus rerum Polonicarum statum præsentem vivis coloribus descriptum mihi proponis. Galli utrumque vobis invisî, non desperant tamen se rerum apud vos potiri posse. Si animos invictos & auri æque ac ferri contemptores geritis, optime de vobis spero. Invisum erat & Philippi Macedonis nomen inter Græcos; qui tamen aureo ejus imbre pleni rimarum perpluebant

tan-

EPISTOLA LXXXIII. 253

tandem. Hinc & omne vobis periculum. Sueci etsi & Gallum sibi vicinum averfantur, tamen à Moscho potissimum sibi metuunt. Destinatus jam est ab hoc Rege Legatus in Poloniam Comes Tottius, vir insignis sine & plurima instructus virtute; qui hanc spem non alio magis nomine, puto, adornabit, quam ut pro virili caveat, ne conatus ambitiosi Moscho ex sententia procedant. Orator foederati Belgii Grotius significavit mihi ac testatus est, se non semel jam scripsisse tibi, coeterum suspicionem sibi suboriri de litteris non recte curatis. quod nescire te nolui. Amicæ ad te perferantur, fac quæso quamprimum intelligam, & Vale.

Tibi devotissimus

NIC. HEINSIUS.

Holmiæ Suecorum clæ 16 CLXIX. XXIII. Martii. 6c. 20

EPI

EPISTOLA LXXXIII.

Vir Nobilissime.

FAbii cunctatoris partes si præter morem meum agendas suscepisse tibi videor, qui tam rarus scribam, indulgenter, fat scio, habebis hanc cessationem, ubi intelliges, me toto jam quadrimestri tempore nil litterarum dedisse ad illos, à quorum nutu res meæ pendent. Recens sum à morbo diuturno, nec vires satis confirmatæ, minitante recidivam dubia valetudine & medicos habente sollicitos. Sed & res publicæ privatis hisce nihilo certiores apparent, adeo & illæ nutant fluctuantque, de quibus certi si quid promittas atque omineris, merito habearis confidentiæ plenus. Interim, quod ex rumore jam potes didicisse, Illustrissimo Grotio Legationis in Gallias adornandæ partes auctoritate publica sunt demandatæ, Et sane, ut nunc sunt tempora, requirit hæc sparta solertem ac rerum peritiâ atque usu pollentem virum. Metuo tamen, ne consiliis meis mora objiciatur per hanc viri insignis ex hac aula emigrationem, cum & ipse ego reditum ad meos flagitem desideremque vehementer. Illustrissimus Regni Cancellarius Upsaliam concessit, quo absente, in publicis parum

EPISTOLA LXXXIII. 255

à Senatu solet præstari. Ajunt illic sub prælo typographico exerceri, & jam lucem spectare opus nescio quod historicum, veteri lingua Gothica Islandicave conscriptum, depromptum ex Bibliotheca herois nostri, quod Regi dedicare destinavit. Accedet interpretatio Latina, per quam omnia etiam à nobis peregrinis possint intelligi. Cometographia tua nondum ad me perlata est. Nec per glaciem hætenus accessus è mari in hanc civitatem navibus præbetur: quod tamen propediem fiet, remittente jam nunc gelu. Comes Carlilius jam Regem vidit, etiam legatum nostrum, sed privatim. quando urbem publice sit introiturus, nondum habetur exploratum. Postremæ meæ ad te iverunt die XVII. Aprilis St. n. Ex illo geminas abs te accepi: reque de rebus Polonicis graviter differentem in iis cupidissimus audivi. Hinc quod nuntiare nunc possim, nil profus occurrit. Vale, Vir Nobilissime, & memor vive.

Tui

HEINSII.

Holmiæ Succorum Anno cto D clxix. ipis Kal. Majis Gregor.

EPI.

EPISTOLA LXXXIV.

Vir Nobilissime.

NE in valetudinem silentii culpa semper sit congerenda, nuper variis cum occupationibus luctandum mihi fuit, & quidem partem potissimam privatis ac domesticis. Exorta enim lite hoc ante biennium me inter ac fororis meæ maritum super paterna hereditate, quam is me absente adivit aliquanto incontinentius avidiusque, ut mihi visum est, indagandæ atque excutiendæ in scriniis capsulisque meis fuerunt omnes litteræ, à parente ac agnatis proximis ad me jam olim conscriptæ, per quas inficiatorem convincerem, atque adigerem ad reddendam rationem administratæ rei familiaris atque occupatæ. Nec infeliciter hoc in negotio sum versatus: invêni enim, quæ causam meam egregie tueantur, & adversarios possint profligare, ni fallor. Atque adeo etsi discessum hinc urgeo ac maturo jam pridem ipse illud quoque contigit non præter votum, ut navis illa, quam mihi in Livoniam transfretaturo Rex parari jussit, tarde sic satis rebus necessariis instruat. Sic ante abitum, consuli à me potuit liti permolestæ, & sine hisce testimoniis in longum tempus duraturæ haud
du-

dubie, quam ego judicatam quamprimum videre gestio. Illustrissimus Grotius die crastini sese abiturum hinc minatur. quando & navem usibus meis destinatam præsto fore spes est. Sed comitabor per leucas quinas aut senas abeuntem Legatum, unde profectio meæ mora dierum pauculorum incumbet. Inde Regi valedicturus ac Reginæ me sistam. Omnia confieri intra tridui quatruidive spatium possunt. Si quid præterea procrastinationis objicietur, à ventis erit, quod ominari nolo. Ad Rùthenos cum pervenero, diligentior me præstabo, nec amicæ tuæ ac perquam jucundæ compellationi sum defuturus. Tuas poteris curare ad tabellariis apud Rigenses præfectum Jacobum Backerum: qui nunc est Holmiæ, & rem hanc sibi curæ imprimis fore pollicetur, ne quid amicorum litteræ aut meæ in via aberrent. Rex equestri dignitate nuper per Britannicum Oratorem adactus est: quod ut illi bene vertat, Deum veneror. Nudius quartus supremum diem hic obiit Lutzavius aulae Regiæ Mareschallus vir miræ probitatis & mihi perquam amicus. Hanc jacturam Rex indigne fert, multisque lacrimis uberim est profecutus. Novisse virum in Regiæ comitatu potuisti, cui inserviebat tempore belli Sueco-Polonici. Tres postremas tuas,

258 EPISTOLA LXXXV.

XIV, XV, & XVI. videlicet probe mihi redditas, & cum Legato nostro communicatas scito, qui in transcurso aulis Luneburgicas, & alias è Germanicis complures, puto, nomine publico accedet. Vale, Vir Nobilissime, & feliciter rem gere.

Tuus omni affectu

NICOLAUS HEINSIUS.

Holmiæ. cIo Io CLXIX. a. d. Aug. Juliani.

EPISTOLA LXXXV.

Vir Nobilissime.

CUM multa mihi occurrant permolesta, in quibus & valetudo pertinax & lis anosa & ingruens natali solo nunc bellum, recte à te numerantur, vix tamen est ut in tanta malorum hydra quicquam iniquius feratur a me aut indignius, quam quod te virum ad meliora natum cum fatis adversis luctari jam pridem intelligam: etsi haudquaquam ignarus, pectus te circumferre adeo munitum qua sapientiæ qua pietatis præceptis adversum hos insultus, ut reliqui nos, quibus ex voto res parum procedunt, à te mutuari de-
bea-

beamus, quo armemur contra fortunæ sæ-
 vientis injuriam. Quantum ad domesticam
 litem, quæ mihi in foro nunc intercedit
 cum primæ necessitudinis propinquis, spes
 affulget, ut judicetur ea propediem mea ex
 sententia. Quamquam ex tribus foris, quæ
 fortassis erunt obeunda, ut omni hac peni-
 tus molestia defungar, ad primos carceres
 etiam hareo, & in ipso clivi hujusce scruposi
 defudo limine. Pro majore tamen laboris per
 quam incommodi parte habendum, colle-
 gisse hinc inde atque in ordinem redegisse,
 quicquid ad profligandam adversariorum cau-
 sam coducit: ut me etiam absente reliquum
 negotii totius peragi quodammodo possit,
 nisi exploratum haberem, negligi ut pluri-
 mum ac trahi modis indignis absentes. De
 morbo etiam, qui me toto triennii spatio
 quassavit sine missione, polliceri mitiora in-
 cipio mihi met ipsi, nescio an frustra, ex quo
 cerevisiæ rejecto potu, crudiore illo, cali-
 dam adhibere cœpi, cum thea herba deco-
 ctam. Jamque tempus ingruit, quo thermas
 Aquenses adiri à valetudinariis est moris: sed
 metuo, ne ferus eo prorepam: adeo non de-
 sunt hic, quam me morentur, vix peragen-
 da ante æstatis exortum. Sed vel sola publi-
 cæ calamitatis cogitatio non finit me emer-
 gere ex abyssu profundiore curarum: etsi ad

plenum timorem metus iste nondum recidit. Nam & à proposito avocari poterunt fortassis ante belli auspicia, qui nobis extrema quævis minantur, etsi persistunt in ferali proposito, est cur auguremur non defuturam nobis opem ab illis, quorum æque ac nostra inter est, tranquillitati publicæ decus illibatam constare. Certe, ni blandimur nobis spe fallaci, non adeo obtusam atque occæcatam pectoris gerent aciem Principes è Germania ac Septentrione vicini, ut sese per latus nostrum confodi opprimique inermes patiantur. Sed hoc omne θεῶν ἐν γένοσι κείται. Nisi Pannoniæ Sarmatiæque ab incurso Thracum finitimo metuendum censeret Romanorum Imperator, advolaret & ille credo instructus haud parva manu ad propulsandam à capitibus nostris injuriam, quam rebus suis non potest non damnosissimam experiri. Robur interim foederatis Belgis haud modicum proxime accessit, stabilita Patres inter ac plebem militemque concordia, post demandatum Principi Arausionis militare imperium. Itaque toti nunc sumus cum in conscribendo validissimo exercitu, tum in classe centenarum plus minus navium bellica instruenda. Artium interim bonarum incrementis præsentissimum incumbit periculum ab hoc tantæ molis apparatu, quæ ut neglectæ jampridem

EPISTOLA LXXXV. 261

dem apud nos jacent, sic inter armorum insanos strepitus vix est ut erigantur. Kellorum pro virili rebus tuis consulturum ne dubitato: sed cum angustias ærarii Suecani habeam perspectissimas, temerarius omnino sim, si secunda quævis & ex voto processura inde tibi spondeam. Cl. Hevelii studia quo sint loco non satis habeo comperitum: nisi quod illum pulcherrimo conatu observationes novas mathematicas ajunt parturire, quæ sub prælo typographico defudent. Vale, Vir Nobilissime, & fortunam benigniorem, ut mereris, experire. Hagæ Comitum Anno Clō Io CLXXII. a. d. xxvi, Martii Gregor.

EPISTOLA LXXXVI.
 LETTRE DE
 GUIPATIN,

à

CHRETIEN UITEMBOGARD,

Docteur en Medecine,

A Utrecht.

Monfieur mon Bon-Ami.

JE vous répons en François, puisque vous m'avez fait l'honneur de m'écrire en ce même langage.

Si Mr. votre neveu, retournant en son país, passe par ici, je vous promets que je ferai pour lui tout ce qui me sera possible, & l'assisterai de tout ce dont il pourra avoir besoin, jusques au fonds de ma bourse. Ope, opere, operâ & consilio juvabo hominem.

Mr. Godeau, Evêque de Grasse, est un excellent homme, petit homme, petit Evêché, mais grand en science & en mérite. Il a fait le 2. Tome de l'Histoire Ecclesiastique in fol. qui

qui se vent au Palais. J'aurai soin de la feuille, qui vous marque, de sa Paraphrase de l'Épître de S. Paul aux Romains, & quand je l'aurai recouverte, je chercherai les moyens de vous la faire tenir. Je pourrai bien la mettre dans le premier paquet, que j'envoyeraï à nôtre bon ami Mr. vander Linden, pour lequel j'attens quelques livres de Lion & même de Paris; savoir, les deux derniers Tomes du Galien Grec & Latin. C'est le VII. & le VIII. que je n'ai pû tirer, jusqu'à présent, à cause du procès, qui est & qui dure il y a long-temps, entre la veuve de M. Chartier & les enfans du même, du premier lit. Ils le promettent toujours en bref, mais il ne s'aquient pas de leurs promesses. Je vous supplie toujours de continuer fortement de m'aimer, & d'aimer aussi Mr. vander Linden, qui est un brave homme, fort savant & bon ami. Lisez les 13. Theses qu'il a faites in Hipp. de circuitu sanguinis. Cela est fort beau.

Ce 9. de Mars.

Enfin le Cardinal Mazarin a tant tiré, qu'il ne tire plus. Il est mort dans le bois de Vincennes le Lundi 7. de Mars. Il y en a qui disent qu'il n'est pas encore tout à fait mort mais qu'il est à l'agonie. Je le tiens mort,

mais je croi qu'on le cele , jusqu'à ce que le Roi soit le maître de quelques gouvernemens , où il y a des Lieutenans , qui donnent quelque soupçon & font ombrage de leur fidelité. Il est tout à fait mort & ne mord plus , & ne mordra jamais ; s'il ne mord le Diable en Enfer , où vont tous les tyrans , comme lui.

Je sois bien aise que vous aimiez bien Mr. Serguerdius ; c'est un brave homme ; il m'a fait l'honneur de me venir voir , avec Mr. Stuart , & nous avons bu ensemble. J'honore pareillement fort Mr. Blasius , qui même m'a fait l'honneur de me citer dans son livre in Veslingii Syntagma Anatomicum. Helas ! je ne savois pas qu'il fût au monde.

Je vous promets que je ferai tout ce que je pourrai pour Mr. votre neveu , si j'ai le bonheur de le voir , lors qu'il passera par ici , avant que de s'en retourner en Hollande. Donnez en toute l'assurance possible à Madame sa Mere.

Je vous supplie de dire à Mr. Timannus Gesselius , que je suis son très humble serviteur , & que je l'honore bien fort. Je prie Dieu qu'il lui fasse la grace de lui donner du temps , du loisir , des forces & toute autre sorte de moyens , pour achever sa belle Histoire. Je vous supplie aussi de faire mes très-hum-

humbles recommandations à Mrs. Regius & Diemerbroek.

On parle ici d'un beau service, fort solennel, que le Roi veut être fait la semaine prochaine, pour le Mazarin, dans Nôtre Dame de Paris où seront invitées & assisterent toutes les Compagnies Souveraines de Paris; savoir, Mrs. du Parlement, de la Chambre des Comptes, la Cour des Aides, l'Hôtel de Ville, l'Université &c. Nous ne savons encore qui aura, la place du Cardinal Mazarin; pro quo acquirendo multi fortiter & strenuè occupantur. C'est ce qu'a dit Juvenal:

Summus, nempe, locus nullâ non arte petitus,
Votaque Numinibus non exaudita malignis.

Le Mazarin est mort merveilleusement riche, en diamans, bagues, joyaux & argent comptant; ce n'est point de son patrimoine, mais de l'argent, qu'il a volé en France. On parle de son Testament; s'il est jamais imprimé, nous verrons là bien de la vanité & de la volerie. Vale, Vir Clarissime, & me, quod facis, amare perge.

Tuus. ex animo.

De Paris ce Jeudi 10. de Mars, 1661.

Epitaphe du Mazarin.

Ci git l'Eminence deuxième,
Dieu nous garde de la troisième.

EPISTOLA LXXXVII.
AUTRE LETTRE DU MEME.

Au Mème.

MONSIEUR.

IL y a long-temps que je vous cherches & que je suis en peine de vôtre santé ; c'est pourquoy je vous écris la présente. Je ne souhaite de vous autre chose, que vos bonnes graces & la continuation de vôtre amitié, de laquelle j'ai maintes fois resenti de très-bons & très-agreables effets. On ne parle ici que du grand appareil de guerre, qui est en Hollande contre les Anglois. Mr. le Duc de Verneuil, fils naturel de Henri IV. est parti pour Londres de la part de Roi, pour tâcher de faire la paix entre ces deux partis. Nous n'avons ici rien de nouveau, in re litteraria. On fait à Lion une nouvelle édition du Sennertus, à laquelle seront ajoutées Epistolæ Medicinales Sennerti & Daringii.

Ce 12. d'Avril.

J'avois hier commencé cetté lettre, dans le dessein de l'achever & de vous l'envoyer dans 3 jours, par Leiden ; mais voila Mr. vôtre
ne-

neveu, qui entre & qui me rend vôtre lettre & les trois livres de vôtre part. J'ai été tout réjoui de le voir. Je vous remercie de tous vos présens & du *Calendarium Romanum*. Mon fils ainé meinera Mr. vôtre neveu, chez Mr. L'Eschassier & y fera vos recommandations. On travaille tous les jours à l'impression du livre de Mr. Joncquet, in folio, qui sera intitulé *Hortus Regius Parisiensis*. On nous promet qu'il sera achevé vers la fin du mois de Juin : & moi je vous promets, de vous en envoyer un, dès qu'il sera achevé, per viam tutam; savoir, par un Marchand, que j'ai en main, & qui trafique à Leiden. Ce sera un bel ouvrage, fort copieux, & bien étoffé. Je tâcherai d'y joindre les deux autres que desirez. Terret me pertinax illa tua valetudo, & nimium frequens recidiva. Il faut à ce renouveau que vous ayez recours à la saignée du bras droit & 8. jours après du bras gauche, chaque fois trois palettes, ou 8. onces; & par après, vous serez purgé avec Sené & sirop de roses palles 4. fois de cinq en cinq jours. Apage pulveres illos Chymicos, pillulas omnes, & omnia medicamenta ex aliis composita. Je vous enverrai aussi le livre de Mr. l'Eschassier, avec les autres. Voilà que je viens de le toucher & de le mettre à part. Après vous avoir donné tant de peine
pour

pour mes livres & mes curiositez; je vous supplie de me permettre que je vous envoie le billet ci-inclus, pour quelques livres, que je desire encore de recouvrir & pour le prix desquels je satisferai ex jure & æquo. Faites en à vôtre commodité, sans que cela vous incommode. Je serois d'avis que Mr. vôtre neveu allât prendre ses degrez en droit à Angers. Il en aura bon marché & de plus j'y ai des amis, qui auront soin de lui, tant de Médecins, que de Professeurs en droit, ausquels je le recommanderai. Te. sorores omnes & tuam familiam saluto, cum D. Mart. Schookio & aliis faventibus. Vale, Vir Clarissime, & me ama. Parisius die Jovis 16. Aprilis 1665.

Tuus ex animo

GUIDO PATIN.

Cl. virum & amicum nostrum Mart. Schookium ex animo saluto. Quandonam veniet libri sui *de Cerevisia* secunda Editio adaucta & illustrata. Vale.

EPISTOLA LXXXVIII.

Clarissimo Viro

D. CHRIST. UTENBOGARDO;

Ultraj.

IMmensas & quàm possum maximas ago
 Tibi gratias, Vir Cl. pro tuo illo in nos
 amore, quo me Tibi semper habebis gratif-
 simum debitorem. Singularem Dei Opt. Max.
 gratia & beneficio, hæctenus vixi, & valeo:
 ut & Carolus meus, qui adhuc est in Ger-
 mania: quod novissimas meas acceperis, gau-
 deo; de rebus nostris vix habeo quod scri-
 bam, neque enim sunt in pejore statu quàm
 antehac, & vix meliore, sed tamen quie-
 tiore. Somniator tamen non amplius somniat,
 sed profundiore minusque turbatiore somno
 noctes transigit. hîc habemus pacem in no-
 stra Gallia promulgatam, quæ utinam per
 multos annos ab omnibus fervetur, & nihil
 habeat insidiarum ex utraque parte. Tu vide
 utinam venias Parisios, ut iterum Te videam,
 Tibique gratias agam, antequam ad plures
 abeam. Filius meus Robertus & nobiles duo
 Galli Te salutant, ut & ego quàm officio-
 sissi-

270 EPISTOLA LXXXIX.

fissimè. Adolescentem Parisinum bene moratum, & supra ætatis modulum sapientem, qui hæc Tibi reddet, seriò Tibi commendo: cum quæso amplectere & dilige, tam meo quàm suo nomine. Vale, qui valere dignus es, vive per quem alii vivunt, & me ama, qui sum ære & libra tuus,

GUIDO PATIN.

Parisiis, v. Junii, 1668.

EPISTOLA LXXXIX.

Clarissimo Viro,

D. D. CHRIST. UTENBOGARDO,

Ultraj.

Dilectissimam tuam sororem, Vir Cl. propter Te ut & Teipsum lugeo, ac de ejus obitu seriò doleo: ille quodammodo moritur qui suos amittit: adsit nobis Deus: quisque suos patimur manes: nemo mortaliū felix: sed leviter ferendum est quod emendari non potest. Epistolam tuam ad D. Lantin. jamdudum misi Divionem: gaudeo quod

EPISTOLA XC.

Generosissimo ac Nobilissimo Viro,

D. STANISLAO LUBIENIECIO;

ISMAEL BULLIALDUS;

S. P. D.

Theatrum tuum Cometicum, Vir Generosissime, munus eximium ac magnificentum à Te mihi transmissum, Dominus Daniel Elzevirius Bibliopola Amstelodamensis tuo nomine obtulit tradiditque gratias de tam pretioso opere, quod tam benevolo animo mihi largitus es; maximas Tibi habeo: quodque epistolas meas illi inferueris, interque tot præclarorum virorum eruditas locum eis dare volueris; tibi valde obstrictum me profiteor. In illis binis voluminibus tuis variorum hominum in physicis & Astronomicis exercitatorum opiniones & sententias expressas, tanquam in ditissimo penu, paratas inuenient, ac sine laboris fastidio, qui huic physicæ parti studium impendunt, & hisce meditationibus ac speculationibus delectantur; quique pariter cum mundanarum rerum

im.

immutationibus, ac conversionibus stupendis, Cometarum connotationem adhibent, ac considerationem conjungunt. Ingentem, quem sustinuiſti, laborem in adornando tam magnifico opere, ſatis laudare cuncti non poterunt, proque impensis haud mediocribus à Te factis non leve ac tenue præmium à Principibus & Magnatibus te referre jure merito debere, dubio procul ſunt palam aſſerturi. Dignam te adoream, ob exantlatos tot labores, erogatam pecuniam, ergaque literariam Rempublicam animum tuum munificam, ipſique inſerviendi propositum generoſum, ut obtineas cupio. Conditionem temporum noſtrorum tu ſatis noſti, quamobrem de illa monere te ſupervacaneum foret. Utilem Tibi operam meam commodare imprimis vellem, ut exemplaria multa illius tui operis apud nos diſtraherentur; ſed verum dicenti fidem adhibe, paucos hodie reperiri ejuſmodi librorum, qui ad pauciſſimos quidem pertinent, emptores; hoc inde ortum eſt incommodum, quod in privatorum loculis tenuior pecunia quam antea aſſervetur. Libros quotidie ſuos vendunt, qui de cœmendis olim cogitabant. Hiſtoriæ cœleſtis, operis in Aſtronomia primarii, omnino neceſſarii, omnibuſque nominibus commendabilis; Cometographiæ etiam celeberrimi He-

S

velii,

velii, in qua observationes exactissimæ & accuratissimæ continentur, tria aut quatuor exemplaria venundata vix sunt. Longo temporis spatio ad divendendos ac distrahendos ejusmodi libros opus est.

Illustrissimum Dominum Brussellum respondi aliquid tibi repositurum non dubito, & gratias pariter acturum. Totus in exercendo munere Senatorio, litibusque dirimendis ac judicandis occupatus est; & arctissima temporis interstitia ad epistolas conscribendas sibi negotiisque illis suffurari vix potest.

Ad me quod attinet, vitam privatam quamvis ducam, & aliena, fateor, negotia occupatum me non habeant, propria tamen aliquando mihi curas sollicitudinesque injiciunt; ætasque gravior, semestre quippe supra sexagesimum tertium annum jam exegi, ad epistolarum scriptionem minus aptum ac idoneum, quin etiam tardum pigrumque reddit.

De opere tuo quid dicant aut sentiant Academici nostri hætenus non intellexi; illud evolvendi curam alicui ex ipsorum societate sunt forsan mandaturi. Schedam tuam amico cuidam tradidi, qui ut in Ephemeride τὸ σφῶν de Theatro tuo Cometico mentio fiat, operam daturus est, idque se præstiturum recepit.

De rebus Polonicis, cum epistolam tuam, cui nunc respondeo, 28. Novemb. anno 1668. scripsisti, aliter, quam hocce tempore, iudicandum vel conjiciendum fuisse existimo. De Principis Condæi in thronum evedtione certas spes plurimi & in Polonia & in Gallia concipiunt. hoc ut ipsi contingat, omniaque ex voto cedant, toto pectore ac animo opto, voveoque. Verum multa sunt, quæ, unicam fore electionem, faciunt, ut in animum inducere nequeam. Moschus namque quamplurimos habet, qui partibus suis favent, easque fovent. Habebit aliquos sibi faventes Lotharingus. Vereor imprimis ne Othmanicus Imperator, accedentibus Tartaris & Kosackis, maximarum turbarum in Comitibus futuris author sit. Ipsius Poloniæ calamitatem, everfionemque reformido, si, quæ Gedano ante dies 25. scripta sunt, vera comperiantur ac comprobentur, Kosackos scilicet, renunciato Poloniæ obsequio, ipsiusque excusso jugo, Othmanico Imperio, ut à Polonorum simulque Moskorum dominatione se liberent, post deliberationes crebras, & inita sæpius consilia, sese subdidisse ac submisisse. Quæ ab armis Musulmanorum orbi Christiano imminet pericula Deus O. M. avertat. Hispania quoque illius novi in Fezzano, Marrochianoque regnis exorti Im-

peratoris vires suspectas habere, & ab illius insultibus serio ac diligenter sibi cavere debet.

Apud nos omnia, Dei beneficio insigni, intus forisque pacata sunt. Sumptibus ingentibus ac cura non vulgari, propugnaculis muniuntur urbes, quas in Hispanico Belgio armis ac pactis Aquisgranensibus Rex sibi acquisivit. Auxiliarem classem copiasque Venetæ Reip. in Cretam submittendas ipse diligenter apparari jussit, utque illac versus quantocyus vel à faciant naves, curat. Ut tempori ad illam insulam applicent, prævertantque deditioem aut expugnationem Deum impense precor. Vale Vir Generosissime ac Nobilissime & me ama. Scribebam Lutetiæ Parisiorum die ultima Martii anno 1669.

De illis voluminibus Irenopoli editis cum quibusdam sum collocutus, sed emptores pauci apparebunt, cum pecuniam suam usibus vitæ necessariam asservare unusquisque cogitet, & in eo studium suum, hoc rerum apud nos statu, colloceat. Ante annos decem viginti vel triginta exemplaria hac in urbe empta fuissent, nunc vero vix quatuor aut quinque ementur.

EPISTOLA XCI.

Clarissimo Doctissimoque Viro,

CHRISTOPHORO SANDIO,

S. P. D.

PETR. DAN. HUËTIUS.

Amstelodamum.

ATtulit ad me nuper ex Hollandia Horthemellius Bibliopola quidquid ex demonstratione nostra Evangelica erat Amstelodami editum, cum istic esset; quod à Vasbergio ad me perferendum accepisse se dicebat. Elegantior visa est & concinnior operis accuratio quam speraveram, quamque ex decurtato & circumlito folio, quod miseras, arbitrari potueram. Superest, ut postquam absolutum erit omne opus, reliqua ad me transmittas: quod à Bibliopola vestrate facile impetrabis. Libellos nostros De Interpretatione, & De Origine Fabularum Romanensium puto Elsevirium nunc tandem accepisse; jam diu enim Lutetia profecti sunt. Tu velim hominem urgeas, ut ad eos recu-

dendos ocyus se accingat; quod & facturum se recepit; neque alteri quam tibi, Vi-
 ro doctissimo, diligentissimo, mihiq; ut
 spero, amicissimo, eorum emendandorum
 curam dari patiaris. Rogavi Clarissimum Mo-
 nachum, ut Belgicam illam, de qua scribis,
 operis nostri De Fabulis Romanensibus in-
 terpretationem ad me mittat. Ex te vero In-
 terpretis nomen scire cupio. Quæris à me
 unde acceperim notari Gabrielem Matth. 1.
 vers. 20. nempe ex plurimorum Interpretum
 consensu, & ex ipsa quoque ratione, ac si-
 militudine veri. Vides enim in tota *ἐπιστολή*
σας οἰκονομία adhibitum Gabrielem; quod ex
 Luc. 1. 11, 19, 26. facile intelligas. Conje-
 cturam tuam de nomine Cataphrygarum pro-
 bo & Laudo. Nescire te ais quomodo con-
 gruatur Turcorum opinio de pueris illis, quos
 virginibus natos putant, cum iis quæ pro-
 fers ex Dialogo Muhammedi cum Abdia.
 Ego etsi Turcorum nugas præstare non te-
 neor, promptam tamen exceptionem sugge-
 ram: cum enim tria sine masculi opera pro-
 diisse dicunt, Adamum, Arietem Abrahami,
 & Jesum Christum, non negant alia simi-
 lem ortum habuisse. Culpas quod scripsi
 pag. 315. lin. 50. *Danieli post futurarum re-*
rum noscendi avido, & reponi vis, *post fu-*
turas res. At scito Veteres ita sæpe & ele-
 gan-

ganter esse locutos. Cicero 1. de finib. *Quarum potiendi spe inflammati*. Philippic. 5. *exemplorum legendi potestas*. Item, *Agrorum Latronibus condonandi*. De Univerſit. cauſa collocandi ſiderum. Terentius, *Date creſcendi copiam novarum*. Suetonius in Octavio, *Licentia diripiendi pomorum*. Agellius libr. 5. cap. 10. *Cauſarum orandi cupidus*. Phocas, *Quorum brevis uſus habendi*; & ſimilia ſexcenta. pag. 370. lin. 25. ſcribi jubes *Artabaſani*; non, ut ſcripſimus, *Artobazanum*: nos Herodotum ſecuti ſumus, qui *Artobazanum* appellat initio Polymnice; Juſtinus *Artamēnen*. pag. 487. lin. 28. peccatum putas in voce κληῖδ[Ⓞ], quam παροξύτονον eſſe vis. Mihi rectum videtur κληῖδ[Ⓞ], ut κνημῖς, κνημῖδ[Ⓞ]. Sic optimæ Homeri editiones; Stephanica, Crispiniana, & reliquæ omnes. Sic Romana Eufathii. Sic Stephanus in Theſauro. Scitum eſt enim Grammaticorum, ſi in nominibus quintæ Declinationis acutus ſit in ultima ſyllaba, cui ſyllabæ vocalis inſit natura longa quæ retineatur in obliquis, acutum verti debere in circumflexum. pag. 561. lin. 35. פְּרִיקָה *redemi*; Sic ſcribendum eſt; non ut putas פְּרִיקָה. Chaldaica vox eſt, non Ebraica. De cæteris tibi aſſentior. Vale, & amare, ſtudiaque noſtra juvare perge. Sangermani. A. D. VI. Cal. April. MDCLXXX.

EPISTOLA XCII.

BERNARDO SALIGNACO,

S. P.

à JESU-CHRISTO Servatore.

GEorgius ab Arminiaco, Rutenensis E-
 piscopus Clarissimus, nuper ad me misit
 Φλαυίς Γασιήφης, ἱερρίαν Ἰσδαϊκῶ πρὸς ἀλώσεως, ro-
 gavitque, pro veteri nostra amicitia, ut, si
 quando hominem αἰξίοπισον nactus essem, qui
 istuc proficisceretur, eam tibi primâ quaque
 occasione reddendam curarem. Lubens ita-
 que ansam hanc arripui, & occasionem tibi,
 Pater mi Humanissime, grato aliquo officio
 indicandi, quo te animo, quâ te pietate co-
 lerem. Patrem te dixi, matrem etiam dice-
 rem, si per indulgentiam mihi id tuam lice-
 ret. Quod enim utero gerentibus usui veni-
 re quotidie experimur, ut quos numquam
 viderunt foetus alant, ab aërisque ambientis
 incommodis tueantur, αὐτὸ τῆτο σύγ' ἔπαθες,
 qui me tibi de facie ignotum, nomine etiam
 ignobilem sic educaſti, sic castissimis divinæ
 tuæ doctrinæ uberibus usque aluisti, ut quid-
 quid sum & valeo, tibi id uni acceptum, nî
 fe

feram, hominum omnium qui sunt, aut aliis erunt in annis, ingratiſſimus ſim. Salve itaque etiam atque etiam, Pater amantiſſime, pater decuſque patriæ, litterarum adſertor αλεξίκομος, veritatis propugnator invictiſſime. Nuper reſcivi ex Hilario Bertulpho, quo hîc utor familiariſſimè, te nescio quid moliri adverſum calumnias Hier. Aleandri, quem ſuſpicaris ſub perſona factitii cujuſdam Scaligeri, adverſum te ſcripſiſſe. Non patior te diutiùs animi pendere, atque hac tuâ ſuſpicionem falli. Nam Scaliger ipſe Veronenſis eſt, ex illa Scaligerorum exſulum familia, exſul & ipſe. Nunc verò Medicum agit apud Agennates, vir mihi bene notus, ἔ, μα τ' Δι' ἀδοκιμαθοῦς, ἔτι τῶν νυν Διάβολοι ἐκείνῳ, ὡς ſυνελόντι φάναι, τὰ μὲν ἰατρικὰ ἐκ ἀνεπισημῶν, τ' ἄλλα ἢ πάντα πάντως ἀθεῖ, ὡς ἐκ αὐτῶν πάποτ' ἔδει. Ejus librum nondum videre contigit, nec huc, tot jam menſibus delatum eſt exemplar ullum; atque adeò ſuppreſſum puto ab iis, qui Lutetiæ bene tibi volunt. Vale ἢ ἀτυχῶν διατέλλε. Lugduni, pridie Cal. Decemb. 1532.

Tuus quatenus ſuus

FRANCISCUS RABELIUS
Medicus.

EPISTOLA XCII.

BARLÆO BERTALDU,

QUam mihi familiaris tui Vicofortii literis salutem misisti æquum minime fuerit absque ulla gratiarum actione dimittere. Pluribus quidem rependo quam dedisti ut qui pluris longe te faciam quam me debeas & quemquam possis. mihi igitur non succenseas si molestus sim, sed tibi potius, qui in me tam urbanus fuisti. Memincras ut puto quam avidus fueram Hagæ comitis compellare te nec dubitare patiebatur antiquum illud erga te studium quin tam benigne provocanti protinus adessem. Aliqua postulavit tuo nomine Vicofortius Carmina suspicatus sum eaque Latina nec Oedipo opus fuerat qui viri de hoc litterarum genere adeo bene meriti petitionem interpretaretur. Nunquam ab ingressu Musarum in Gallias id nobis potius numerandi temporis signum sit quam urbis aut Imperii primordium majori in pretio fuit latinitas. Nunquam Horatii foelicitas gratior nec lepores Catulliani suaviores Galliae nostræ fuerunt addam si placet & Romæ suæ. Eligunt

gunt jam mediocria ingenia hoc scribendi genus quod nonnisi paucorum censuris pateat, sublimia vero quod omnium admirationi. Quæ publici juris sunt difficile foret Epistolari fasciculo comprehendere tibi que ab Elzeviris tuis comparare facillimum. multa insuper doctiorum hominum folia inter amicos lectitanda sparguntur vulgo ignota. Horum & quædam habeo & plura habere potero si ulterius quæras. aliquos Balzacii elegos nunc mitto scriptoris inter nostros celeberrimi quique jam neglecta quam adeptus est Gallicæ eloquentiæ palma jam Romanæ studet: statueram etiam ultimo scriptam odem illius gloria obtegere, pœnituit subito mendacii & mox animadverti nec posse me fraudem hanc perspicaciæ tuæ subducere, nec debere labem istam inurere ejus nomini: meas ego nugas totus tibi approbo, sat magnum præmium consecutas si censura tua dignæ sint cum æquiori æstimatione non possint. Commutes quæso ex Divinis tuis operibus aliqua: fateor quidem eo me animo ad te in præsentiarum ea mittere. exemplo Batavorum tuorum, qui nuces suas exteris distribuunt Gemmas reportaturi. Vale. Datum Parisiis.

EPISTOLA XCIV.

BARLÆO DORISLAUS.

Lugd. Batav.

Silentium meum si bene te novi, cuivis potius impedimento quam negligentiae imputabis. Dicas attamen, num publico silentio damnatus, & privatos alloqui prohiberis. Equidem incussus ob *παρησιαν* supplicii horror non ad Litteras solum, sed ad internas quoque cogitationes meas trepidabat: nec me solum prælectionibus & epistolis, sed mei ipsius imaginationibus prodi putabam, donec omnis illa tempestas regii vultus serenitate discuteretur. Nunc restitutus in integrum ad colloquium tuum redeo à quo abfui nimis diu. Heros, Heros: quam futilis est natura mortalium, quam fastidiosa suæ sortis. Ego cum imperio ferulæ regerem Aulam meam, iniquitatem fortunæ culpabam, quæ me tam putido pulvere mersisset: Nunc cum in hominum lucem me fata protulerint ad alterius sceptrum horreo & tacitis sæpe votis ignobilem illam securitatem exopto. Sed nolo nimis philosophari. Tota hominum vita ambitione distracta est: & arduum illud iter ad

EPISTOLA XCV. 285

ad gloriam periculosa viæ simile est quam Phaëtoni suo depingit Apollo in Metamorphosi. Non defuit etiam mihi meus consiliarius qui vastum & altiora cupientem animum discriminum indicio comperceret: sed ille nec rectorem audiit nec habenas. Interim curru infideo & fortunam meam rego, quam non deseram nisi vi majore excussus. Si me putas hominem esse, crede nullum æquè caput atque tuum mihi charum esse. Vale. Valeant Uxor, Schrevelius, Jacchæus, & si quos alios alit Leida non indignos *καρπεὶ ἀέρις*. Iterum vale & me ama.

EPISTOLA XCV.

Eruditissimo Viro,

SAMUELI NÆRANO,

Scholæ Sedanensis Gymnasiarchæ.

Sedanum.

ISaacus Casaubonus, Samueli Nærano S. D.
 Vellem tantum mihi esset aut facultatis aut otii, quantum est animi & voluntatis, tuo de.

desiderio, Vir eruditissime, satisfaciendi: non dubitarem, quin si minus re, certe benevolentia significatione, essem tibi vel cumulate satisfactorus. Nunc adeo curis variis & diverso studiorum genere sum impeditus, ut diem diffindere, *ἑαὼν ἀέκοντι θυμῶν*, cogar. Quamquam, mi Nærane, si non penitus fallor, rem supervacua à me petis. Quid enim tibi hac doctrina viro, monitore opus? Qui tantum profecisti in itinere suscepto, potes mihi persuadere viam rectam te ignorare? Ego non puto, & non dubito, si ut cepisti pergas, eo quo tendis esse te perventurum. Longum sane iter ad doctas Athenas es ingressus: sed amœnum Deus bone! & oppido fructuosum. Nam qui sine literis Græcis aliquid se putant in literis posse præstare dignum in Minervæ arce poni, eorum fatuitatis, stuporis *ἢ κακογνωμοσύνης* me sane pudet. Sed de his pluribus alias *σὺν Θεῷ φάναι*. Gaudeo tibi esse commissam Sedanensis Scholæ curam: idque munus bene tibi, bene Reip. literariæ evenire opto. Constituimus, si dabit Deus *ὁ ὅτι πᾶσι*, unum è meis filiis isthuc mittere; ubi confido amicos me habere: quorum numerum per te factum esse auctiorem non parum lætor. Ea est futura occasio mutuaë scriptiõnis inter nos sæpe repetendæ. Ita velit, qui solus quicquid vult potest. Va-

le Lutetia: Paris. XIII. Kal. Jul. cl^o l^o
CVIII.

EPISTOLA XCVI.

E I D E M.

ISaacus Casaubonus, Nærano suo S. D.
 Quod dudum optabam, effeci tandem, ut
 filium meum studiorum causa isthuc mitte-
 rem. Si mihi satis compertus fuisset tuus sta-
 tus, rectâ ab urbis porta illum ad te profi-
 cisci iussissem. Nunc quia neque de volun-
 tate neque de facultate tua satis liquet, egi
 cum amicis ut tibi quid animi esset viderent.
 Spero si tuæ res ferunt, non deteriore loco
 illum apud te futurum, quam cæteros, si
 quos forte habes. Tradita est vectori pecu-
 nia ad menses aliquot, neque est quod ve-
 rearis, ullam, Deo bene iuvante, moram in
 eo futuram. Non delicate illum haberi vo-
 lumus ego & mater, sed commode & munde.
 Sed multo magis de studiis ejus sumus sol-
 liciti. Itaque, si ita evenit, ut tecum habi-
 tet, peculiari cura ut ejus studiis invigiles
 obnixè à te contendimus. Pietatem impri-
 mis doceri illum optamus, & cum pietate
 bonos mores. Est nobis alius minor ætate fi-
 lius,

lius, quem vere ineunte, si Deus dederit, & hujus educationi benedixerit, eodem mittere cogitamus. Ita velit, ita faxit ἢ ἐπὶ πάντι.
 Vale vir eruditissime, & si me amas, novum discipulum habe commendatum. Lutetiae Parisiorum a. d. xv. Kal. Nov. cIo Io CVIII.

EPISTOLA XCVII.

A MERIC CASAUBON,

Escholier

A Sedan.

MEric, Je suis bien aise que tu m'escries
*assés diligemment, & je serai encores plus, quand tu le feras plus souvent. pour-
 ven que tousjours par tes dernieres je puisse
 cognoistre, que tu ayes profite quelque chose
 depuis les precedentes. Video te jam incipe-
 re themata Latina componere; sed non sine
 gravibus erroribus. Fac quotidie aliquid ad-
 discas. Exerce memoriam assiduè. Si isthic
 docetur Terentius, volo ut eum librum à
 principio ad finem mandes memoriæ. Nemo
 Latine loquetur bene, qui Terentium non*

con-

EPISTOLA XCVII. 289

contriverit. *Escriis moi si par de là on lit Terence, & qu'est ce que on te lit. Sur tout sois sage ; crains Dieu : prie le pour tes pere & mere, & freres & sœurs. Honore tes præcepteurs, & leur sois obeïssant. Garde toi de perdre le temps. Si ita feceris, Deus tuis studiis benedicet. Scripsi ad tuum Præceptorem atque hospitem ne quid tibi deesset. Mater te salvere jubet, & vous commende de baiser les mains à Mademoiselle Capel en son nom : comme je fais aussi. A Paris ce 18. Sept. 1609.*

Ton Pere

IS. CASAUBON.

Saluta meis verbis Hottomannos fratres.

T

EPI

EPISTOLA XCVIII.

JACOBUS SADOLETUS,

S. R. E.

CARDINALIS

PHILIPPO MELANCHTHONI,

Suo S.

CArpentoracti cum essem, quo in loco statutum habere me credens domicilium perpetuum vitæ fortunarumque mearum omnium; repente tamen inde discedere & Romam redire, jussu Pontificis Maximi, sum coactus. Sed cum ibi essem, accidebat mihi ferme quotidie, ut aliquid nanciscerer de scriptis tuis; quæ ego, & propter excellens ingenium tuum, & propter elegantiam styli atque orationis, libentissime legere solebam. Id cum sæpius facerem magnaque in legendo delectatione afficerer, sensi paulatim mihi incendi animum ad quamdam benevolentiam nominis tui, usque eo quidem, ut miro quodam studio tecum ineundæ amicitiae tenerer. Et si enim nonnulla erat inter nos
opi-

opinionum dissensio, ea tamen animorum
dissidium, apud ingenue eruditos minime fa-
ciebat. Jamque mihi erat deliberatum scri-
bere ad te, primasque aperire amicitiae fo-
res; cum subito, ut dicere cœperam, ad
Urbem arcessitus & per causam appropin-
quantis Concilii, earumque rerum tractan-
darum & considerandarum, quas mox in
consilio agi oporteret, è mea Ecclesia, ubi
decennio manseram, evocatus, Pontificis hu-
jus optimi & prudentissimi judicio tacito, in-
scius atque imprudens in amplissimum Or-
dinem S. R. E. Cardinalium cooptatus sum.
Hæc res effecit ut meæ voluntati, in dandis
ad te literis obsequeretur tardius. Non enim
dici potest, ut ex illa pristina, pacata, atque
felice vita in hanc tumultuosam & plenam
strepitus traductus sum, quæ solitudines,
quam multæ graves curæ, eademque per-
molestæ me exceperint. Quod quidem mihi
necesse fuit accidere. Hanc enim ego vi-
tam & prius judicio fugeram, & alteram il-
lam item judicio fueram prosequutus. Qua-
rum nunc utraque, cum mihi contra animi
sententiam ceciderit, nec lætari possum ha-
bere me quod noluissem, & necessario doleo
me amisisse quod diligebam. Sed quoniam
Deo parendum est de nobis sic statuenti,
dabimus nos operam, quantum per ejus au-

xilium opemque licebit, ut honorem hunc rectè integrèque administremus. Quod autem nostræ est institutæ scriptiois, non est passus meus, mi Philippe, in te animus diutius hoc à me officium deferri, quin ut primum è turba & molestiis animus emergere cœperat litteras ad te darem & pignus meæ propensæ in te voluntatis, & invitamentum in me tuæ; si id quod ego in te amando meæ existimationi de tuis eximiis virtutibus tribuo: tu humanitati tuæ, ut me pari benevolentia complectaris esse dandum duxeris. Quod quidem te rogo ut facias, neque me fitientem familiaritatis tuæ deseras. Non enim ego is sum, qui ut quisque à nobis opinione dissentit, statim eum odio habeam. Arrogantis est hoc & elati animi non mansueti & comis, quas me potius ad partes natura mea vocat. Sed faveo ingeniis, virtutes hominum colo, studia litterarum diligo; in quibus tu ut doctrinæ & ingenii: sic amoris mei non mediocres partes possides. Nec dubito quin tu eadem mente & voluntate sis præditus, etenim animo qui tam liberaliter artibus ingenuis excultus sit, nihil agreste neque asperum inesse potest. Quo etiam majorem mihi spem virtus tua facit meas hoc apud te ponderis litteras habituras, ut qui locorum spatiis, disjuncti sumus, animis tamen

men & benevolentia jungamur. Quod ego maximè aveo expetoque, tibi que prorsus persuasum cupio, in numero eorum qui te diligunt & florentem cupiunt, quorum magna est profecto, pro tui nominis celebritate, multitudo, me principem locum appetere, nihilque vehementius cupere, quam dari mihi locum probandi tibi re ipsa & declarandi amoris erga te me. In quo tu, si ansam mihi aliquam, occasionemve meæ explendæ hujusce cupiditatis præbueris, magno me abs te beneficio affectum arbitror. Omnia quidem, quæ tibi grata esse sensero, tanto studio ac diligentia exsequar, ut nec fide quisquam exsequi majore, nec benevolentia possit, sicut & mea natura officii in primis colens, & susceptus jam in te amor & perpetuum meum erga viros doctos studium postulat. Vale, mi doctissime Melanchthon & nos tui amantissimos dilige. Romæ xv. Cal. Julii MD XXXVII.

Amantissimus tui

JAC. SADOLETUS
Card. Carpentoraënsis.

EPISTOLA XCIX.

*Amplissimo, Celeberrimo Doctissimoque
Viro,*

D. CASPARO BARLÆO,
Professori,

JACOBUS CATZIUS.

S. P.

Litteras hæc vacuas & solas (quod noluissem) ad te jam mittere cogor, absens à domo mea & occupatissimus, Vir Clarissime, eoque nomine ut me apud uxorem purges, est quod velim. Demum, cum bono Deo reversus, officio non deero. Paradisum tuum vidi, & omnia in quovis genere te posse animadverti. In eundem, ut dicis, scopum collimamus, in quibusdam tamen, ut video, differimus, tu Evam omninò Adamo consentaneam, ego amicè refractariam depinxi, rationes tu & ego habemus, de quibus cum libuerit. Id autem in controversiam rapi posse animadverti, An Adam cum Eva in Paradiso consueverit, cum demum capite 4. Genes. dicatur eum uxore usum

usum fuisse quæstionem non vidi per aliquem tractatum, rationes tamen pro nobis esse fortiores judicare ausim. Tu, si quem ex professo ista tractantem vidisti, judica. Rivetum video disputare contra eos, qui propagationem in statu innocentia negant: ad nostram autem quæstionem non accedit. Quæstiones plures hic tractandas video, & quibus cum commodum erit. Istud jam à te quæstum venio, cum inter alia matrimoniorum genera primum omnium, secundum Adami, tractaveris (quod & primum erit nostri operis) Anno animus tibi pro Colophone tractandi Mysticam Christi cum Ecclesia conjugium, quod ultimum nobis erit. Ego, cum tenuitatis meæ hîc & ubique essem conscius, ab alto rem repeto, & verbis præstare conatus sum quod re non possum. A principio orbis terrarum modum, quo Deus Ecclesiam Sponsam & singulos pios exerceat, carmine profecutus sum, & licet breviter pro rerum pondere, hoc agam, excrevit tamen opus in fatis magnam molem, propter varietatem & multitudinem casuum, tandem vitam Salvatoris & mortem attigi imo & diem mundi supremum, & in hymno finem facio. Tu vel si hymnum tantum in mysticum hoc conjugium pangere erit animus, gratum erit; vel si aliud vel aliter agere magis arrideat, nihil

impero, nullis meis observationibus astringo, sed ordinem & omnia tibi relinquo, finem meum nosti, cum dum tangis, mihi sufficiet. De his nihil scripsissem, nisi prius uxori quod gratum videri posset misissem, sed quum id differre cogar ob rationes jam allegatas, & dies jam incommodos amicis visendis, & forte meditationibus talibus magis aptos cum animadverterem, hanc petitionem facere ausus fui, Tu quid animi tibi sit, cum placuerit indica, & uxori lectissimæ sceminae dicas salutem plurimam. De captivis mutandis & liberandis Hollandiæ Ordines decreverunt, de quibus . . . . tuo nomine me interrogavit. Vale, Vir Ornatissime, & nos ama. Hagæ 4. Decemb. 1634.

EPISTOLA C.

Celeberrimo Viro,

D. FLORIANO CRUSIO,

Medicinæ Doctori,

S. P. D.

MARINUS MERSENNUS.

CUM Illustriss. Baro de Wolzogen mihi spem fecerit, te meas literas æquo animo suscepturum, Vir eruditissime, teque multa contra Atheos habere parata, quæ typis committantur, arbitratus sum operæ fore pretium, si te monerem tempus non esse infumendum in multis rationibus hinc inde conquisitis, sed uni tantum aut alteri esse inhærendum, quæ, si fieri potest, sit apodictica, & omnes lectores convincat. Quod ut fiat, debent aliquæ definitiones & quædam anomalia præmitti, quæ nequeant ab ullo jure negari, ex quibus postea concludatur Dei existentia. Vide igitur quodnam axioma statuere possis: quod longè difficilium quàm forsan existimes. Si enim dixeris, ens à se,

id est independens, esse Deum : vel , nihil quod est finitum posse independens esse, multi non consentient. Imo nostri Geometræ putant Solem & alia ex se ipsis esse posse, licet non sint majora & perfectiora quàm sunt: vel saltem non posse illud recipi pro pro communi notione seu axiomate; adeò ut æquè concipiant Solem esse talem ex natura sua, esse ab initio seu ab æterno, ac concipimus idem de Deo. Sed & posito malo & non-ente, non intelligunt quomodo Deus esse possit. Quemadmodum enim corpus infinitum aliud omne corpus expellit, ita ens infinitum omne aliud ens, & etiam non-ens expellit: & tamen dicimus esse mala, & entia particularia. Neque etiam recipiunt distinctiones formaliter aut eminenter, scholis difficultatem fugientibus proprias. Sed & cum dices, Deum esse possibilem vel impossibilem; si possibilis, jam esse actu: Si impossibilem, ubi est implacantia? respondent se nescire an implicet necne, neque illud posse demonstrari. Qua de re monitum te velim, ne minùs utiliter labores. Ipsi tamen credunt per fidem Deum esse, sunt enim Christiani, sed ratione fatentur & affirmant se non posse persuaderi aut convinci. Pluribus aliàs, si tibi videatur, tam de hac quàm de aliis rebus agemus, sive Physicis, sive Geomet-

metricis. Si quem videris qui tibi in rationibus Musicis & Mechanicis satisfaciatur, monebis, ut mihi libros illos comparare possim. Hæc sunt quæ in præsentia scire te volui, quò tuum opus adeò sit perfectum, ut omnes dociles & nulli veritati repugnantes convincat, & Deo Opt. Max. ***. quem nobis in omnibus propitium imploro. Vale Idibus Novemb. 1645.

Cùm scribere volueris, illustriss. Baro scribendi viam docebit. Amici, nobiles, juvenes, mercatores frequenter è Polonia hac veniunt, qui literas, vel etiam libros deferre possint, & hinc ad te similia, si cupias, referre. Transylvanum olim hîc vidi doctissimum qui diceret auctorem Magistrum in artibus Synadi scripsisse de Providentia numinis, quam tamen impugnabat. Deinde Enjedinum jactabas. Si duo isti auctores reperiri possint, velim eos videre, pro quibus tibi pretium quod jusseris refundere curabo. Jactant etiam alium aliquando Cracoviæ impressum, de tribus impostoribus, si videris illum. Est quidem apud nos similis manuscriptus, sed Arabicè. Nunc non est tanta, saltem doctorum, in Europa cohors quæ neget Dei existentiam, ac ii qui providentiam: neque sunt tot Athei quot Theistæ, id est qui Deum solum absque alio ullo legislatore admittunt, & qui non
aliam

aliam credunt religionem, quàm à recta, quam se habere putant, ratione profectam. Quis verò possit istos expugnare? quippe referunt omnia quæ dicuntur de religionibus particularibus ad politiam: quod puto fuisse libri de tribus impostoribus institutum. Sed de his fusius, si rescribere tuamque de his mentem aperire volueris. Deus Opt. Max. nos interim in vera fide servare, porroque illam adaugere velit, donec à nobis videatur Deus Deorum in æterna Sione.

F I N I S.

Harum Centum Epistolarum

I N D E X

- M** Lutherus Carolo V. Cæs. p. 1.
• Damafus à Blyenburch B. Paludano. p. 4.
A. Walæus. H. Grotio. p. 11.
J. Casp. Gevartio. H. Grotio. p. 13.
G. J. Voffius H. Grotio. p. 18. 22. 91. 140.
    Joanni Filio. p. 100. 105.
    Cor. van der Mylen. 125.
J. Wouerius H. Grotio. p. 25.
Gilb. Jacchæus. H. Grotio. p. 26.
Jo. Tum. Boiffizius. H. Grotio. p. 28.
Andr. Schottus. H. Grotio. p. 32. 40.
Adr. Mafius Taxiis. p. 47.
Gilpin. Bern. Paludano. p. 50.
Joannes Luidus Franc. Junio. p. 52.
D. Pareus Conrado Vorftio. p. 60.
Joach. Camerarius Bernh. Paludano. p. 63.
Joh. Piscator Conr. Vorftio. p. 66.
Wilh. Zepperus Joh. Uitenbogardo. p. 71.
Rich. Thomfon Petro Scriverio. p. 75.
G. M. Lingelshemius. H. Grotio. p. 77.
Dan. Heinfius H. Grotio. p. 79.
    Casp. Barlæo. p. 133.
If. Cafaubonus H. Grotio. p. 82.
    Ad Eundem. p. 85.
    Sam. Nærano. p. 286. 287.
    Merico Cafaubono. p. 288.
Hector Bouricius. H. Grotio. p. 87.
P. Cunæus Casp. Barlæo. p. 89. 113. 115. 137.
C. Barlæus Jacobo Petitio. p. 94. 98. 127.
    P. Cunæo p. 118.
    Corn. van der Mylen. p. 125.
Lud. de Dieu Steph. Goffe. p. 120.
J. If. Pontanus C. Barlæo. p. 121.
J. Fred. Gronovius H. Grotio. p. 29. 151. 160. 178.
Casp. Barlæo. p. 168.
S. Johnsonus H. Grotio. p. 135.

I N D E X.

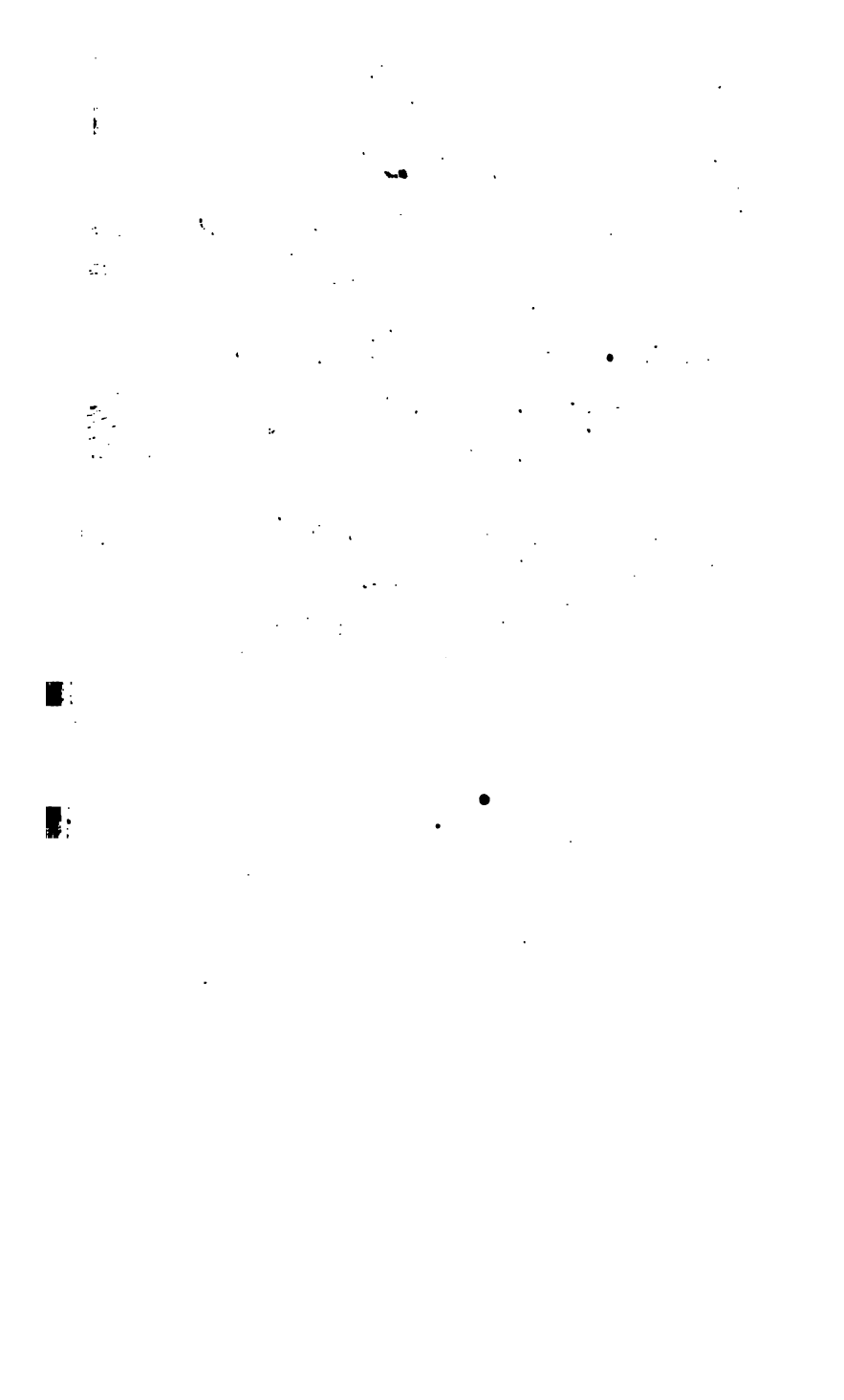
- Const. Hugenus. Casp. Barlæo. p. 142.
 Mericus Casaubonus. H. Grotio. p. 146.
 Andr. Argolus. C. Barlæo. p. 149.
 G. Calixtus Matthiæ ab Overbeke. p. 156.
 Ger. Vossius. Ger. Fil. H. Grotio. p. 158.
 C. l'Empereur. H. Grotio. p. 165.
 Sam. Petitus. Sam. Sorberio. p. 166.
 Erycius Puteanus Casp. Barlæo. p. 171.
 H. Conringius. C. Barlæo. p. 173.
 Colletet. C. Barlæo. p. 176.
 A. Rivetus ad Mart. Lydium. p. 181.
 S. Sorberius C. Barlæo. p. 185.
 Conr. Goddæus P. C. Hooft. p. 188.
 Fr. Martinus. P. C. Hooft. p. 190.
 M. de Marolles à Stanislas Lubienietski. p. 192.
 Guido Patinus. C. Uitenbogardo. p. 197. 202. 204. 210.
 213. 217. 219. 221. 225. 262. 266. 269. 270.
 Nic. Heinsius St. Lubienietski. p. 227. 233. 235. 237. 239.
 241. 243. 245. 246. 249. 252. 254. 256. 258.
 Ismaël Bullialdus Stanislas Lubieniecio. p. 272.
 P. D. Huetius Christoph. Sandio. p. 277.
 Fr. Rabelæsus Bernardo Salignaco. p. 280.
 Bertaldus Barlæo. p. 282.
 Doreflaus Barlæo. p. 284.
 Jacobus Sadoletus. P. Melanchthoni. p. 290.
 Jacobus Catzius Casp. Barlæo. p. 294.
 Marinus Merfennus Floriano Crusio. p. 297.

E R R A T A

corrigenda.

- p. xvii. l. 10. spectent. l. spectet.
 l. 16. quam. l. quem.
- p. xx. l. 11. qua. l. quæ.
- p. xxxv. l. 12. προύργον. l. πρῆργον.
 l. 16. Κήιος. l. Κήϊος.
- p. xl. l. 12. ὄρμη. l. ὄρμη.
- p. xlii. l. 22. lege. ἐπιτομικὴν τῆς οἰκισμένης ἐπιτομῆν
 ῥωμῆ.
- p. xlix. l. 9. lege. ἐν τῇ τῆς ἐγκρατείας ἰσοπέδη.
- p. lxi. l. 3. χειρῶν. l. χειρῶν.
- p. lxxii. l. 19. ὕπελον. l. ὑπελον.
- p. lxxxii. l. 13. ὑπερ Φρονῶντες. l. ὑπερΦρονῶντες.
- p. lxxxiii. l. 22. parvi. l. pauci.
- p. lxxxvi. l. 14. ἀπορων. l. ἀπόρων.
 l. 16. σαλεύμη.
 l. 23. ἐχ. l. ἐκ.
- p. xcix. l. 2. multo. l. multa.
- p. cx. l. 17. Soleam. l. solebam.
- p. cxxxiv. l. 6. ἀναίσθητες. l. ἀναίσθητος.
- p. ccxl. l. 2. initam. l. initæ.
- p. ccxlii. l. 18. post audio, inferatur.
- p. ccxlv. l. 17. Et. l. ex.
- p. cclxiv. l. 10. Serguerdius. l. Senguerdius.

**THE UNIVERSITY OF MICHIGAN
GRADUATE LIBRARY**

DATE DUE

--	--	--

UNIVERSITY OF MICHIGAN

3 9015 02720 5

A 415338

10/15/1911

10/15/1911